

ש.אן-סקי

געזאמעלמע שריפטען

№ 79.

ש. אג-סקי

(שלמה-זנוויל ראפאָפּאַרט).

געזאמעלטע שריפטען.

דריטער באַנד.

קאָמעדיעס.

פֿערלאַג „אג-סקי“

תרפ"ט 1929

ווילנאָ-וואַרשאַ-ניו-יאָרק

אויסגעפיהרט דורכ'ן פּערלאַג ש. שרעפּערק.
ביי געז. „צענטראַל“,
וואַרשע, נאוואליפּקי 7.

Copyright Dr. Ch. Zhytlowsky
Marquand Ave Bronxville
New-York. U. S. A.

SZ. AŃ—SKI.

trzeci tom:

KOMEDIE.

Warszawa, 1924.

Wydawnictwo „AŃ—SKI“ Wilno Warszawa—Nowy-York.

SH. AN—SKY.

third volume

COMEDIES.

Warsaw 1924

Publishing Company „AN—SKY“ Vilno Warsaw—New-York.

Zakład Graf. „STEREOTYP“
Warszawa, Nowolipki 7.

איבערדרוקען, איבערוועצען און אויסגיהרען
אויף דער סצענע און דער ערליבעניש פון
גייטערס צואה-פערזאלטער און שטרענג פערבאטען.

פאָטער און זוהן

א קאָמעדיע אין איין אַקט.

פערזאָנען.

ר' משה—אנ'עלטערער יוד

חיים }
גיטעל } זינע קינדער.

דבורה—משה'ס שוועסטער

גענדל—א קעכן ביי ר' משה'ן.

יאָסל—איהר זויגן.

א זשאַנדאַרמסקי.

זשאַנדאַרמען.

(אין א יודישער שטאָדט אין ליטע, יאָהר 1905)

בי ר' משה'ן אין שטוב. א יודיש בעצירטער זאל. רעכטס א טהיר אין
היימ'ס חדר. אין מיטען—א טהיר צום קיך אין גאס. ביים טיש זיצען ר' משה
און דבורה און טרינקען טהיי פון א כליאק.

ר' משה

ווען האט מען איהם צוגענומען

דבורה

מיט א זיפן

מאָרגען וועט ווערען צוויי וואָכען... וואָלסט נאָר זעהן,
וואָס עס האָט זיך אָבגעטהון! (שטילער) געקומען אין מיטען
נאַכט. אויפגעוועקט די גאַנצע שטוב און האָבען אָנגעהויבען
זוכען. פיר שעה אויפ'ן זייגער האָבען זיי געזוכט. איבער-
געקעהרט די שטוב קאַפּויער! וואו האָבען זיי נישט געזוכט:
אין סקלעפּ, אויפ'ן בוידעם, אין קויען, אין די בעטען, אין ווי-
געלע ביי יחנה'ס מיידעל—אומעטום.

ר' משה

האָבען זיי עפעס געפונען?

דבורה

אַט ווייסט דו?—אַזוי ווייס איך. זיי האָבען צוגענומען אַלץ
וואָס זיי האָבען געפונען אין שטוב. אַלע זיינע ביכער, אַלע פּאָ-
פירען. האָבען אפילו צוגענומען מיין קרבן-מנהג...

ר' משה

הָאָסְטוּ עִפְעַס גַּעֲרֹבֵבט טהוֹן? בִּיזְטוּ עֲרַגְען גַּעוּוּען?

דבורה

וואו וועל איך זיין? וואָס קאָן איך טהוֹן? מיין נחום איז אומגעִלָאָפֶען, אומגעגאַנגען. ער האָט בעקאַנטע פּריצים... ווייס איך. זיי האָבען איהם געזאָגט, אַז ס'איז נישטאָ וואָס צו שרע-קען זיך, אַז מען וועט איהם באַלד אַרויסלאָזען. און אין שטאָדט זאָגט מען, אַז מען וועט איהם פּערשיקען אין סיביר... (פּויליש) וויפּיל איך האָב מיט איהם גערעדט, וויפּיל איך האָב מיט איהם געִטענה'ט, וויפּיל איך האָב זיך ביי איהם געבעטען: זלמנ'קע, מיין זוהן, האָב רחמנות, פיהר זיך נישט אום מיט דער חברה, מיש זיך נישט אין די זאַכען, דאָס וועט דיר צו גוטס נישט ברענגען"... איז הערט מיך די וואַנט—אַזוי האָט ער מיך גע-הערט.

עס געהט אַריין גנענדל מיט אַ פּליאַק

גנענדל

שטעלט דער פּליאַק אויפ'ן טיש

לעבליכע וואַסער! זויערע טהיי! שבת'דיגע טהיי!... איהר טראַפּער עפעס נעהמען אין מויל, דבורה'נקע? אַ קיכעל, אַ שטי-קעל צימעס-פלייש...

דבורה

אַדאַנק דיר, גנענדעלע, איך בין זאַט...

גנענדל

איך וואָלט וויסען, אַז איהר וועט קומען צופּאָהרען—וואָלט איך מאַכען אַ זיסען קוגעל... איהר געדענקט אויף שבועות דעם קוגעל וואָס איך האָב געמאַכט? אַרומצולעקען די פּינגער. וואָס, נישט?... (גיסט אָן טהיי) פאַרוואָס האָט גאָט נישט געמאַכט, אַז אַלע טאַג זאָל זיין שבת—וואָלט מען אַלע טאַג עסען קוגעל! (לאַכט)

דבורה

צו ר' משה'ן

איך וועל דיר זאָגען דעם אמת, אפילו אַ זוהן, אפילו אַ קדיש-נאָר ער פערדריסט מיך שוין אַ ברעקע, נישט. דער הונט איז ווערטה דעם שטעקען... (מיט אַ היינענדיגען קיל) נאָר אויף מיין חנקה'ן נעבעך איז אַ ביטערער צער....

ר' משו

וואָס? וואָס איז מיט איהר?

דבורה

ווי הייסט וואָס איז מיט איהר? איך האָב דאָך דיר גע- שריבען, אַז איך האָב מיט איהר געטהון אַ שדוך. אַ שדוך, זאָג איך דיר—אַ גליק. דער חתן פון דער שענסטער משפחה, אַ וואוילערנער און זעקסהונדערט רופל נדן... שבת נחמן דאָרף זיין חחונה...

ה' מלה

נו, איז וואָס?

דבו ה

וואָס זאָל זיין? איצטער האָב איך מורא, אַז זיי וועלען אָפ- שיקען די תנאים. אַ קלייניגקייט! אַז זיי וועלען זיך דערוויסען, אַז מען האָט צוגענומען מיין זלמן'ען. וואָס... דער יחוס, דער ביוש? אַ זוהן אין אַסטראָג... איך זאָג דיר, איר ציטער, אַז זיי וועלען אָבשיקען די תנאים.

ר' משה

אַ! ציטער נישט. אַז זיי וועלען אַפילו דערוויסען, וועלען זיי אויך די תנאים נישט אָבשיקען... היינטיגע יאָהרען האָט מען זיך אויפגעהערט צו שרעקען פאַר די זאַכען. אַסטראָג איז שוין איצט ברוך השם קיין בזיון נישט...

גנענדל

אָסטראָג! דעם קיסר'ס מויערעל מיט די געלע ווענדטע-
לעך, יונים מיט די ביקסעלעך!...

ר' משה

היינטיגע יאָהרען, זאָג איך דיר, איז דאָס שוין גאָ-אָר
קיין בויון נישט... ביי אונז אין שטאָדט וועסטו נישט געפינען
קיין איין בעל-הבית, ביי וועמען עמיצער זאָל נישט זיצען אין
אָסטראָג. אַ זוהן, אַ טאָכטער, אַ שוור, אַנ'אידעם...

דבורה

מיט אַ זיפן

ביי אונז אין וויטעבסק איז אויך דיזעלבע פּלאַג! וואָס
דאַרפסטו מעהר?... מיט צוויי חדשים צוריק האָט מען צוגענומען
און פּערזעצט... מיינסטו וועמען? (בויהט זיך צו צו איהם, שטילער) רב
שמואל'קעס אַנ'אייניקעל! אַ פּלה אַ מויד פון ניינצעהן יאָהר!

ר' משה

נו, זעהסטו?

גנענדל

דבורה'לע! אפשר וועט איהר איבערלאָפען אַ שטיקעל דאָ-
רע קישקע אָדער אַ בל'נציקל. ס'אי פּאַרהאַן!

דבורה

אָדאַנק גנענדל, איך בין זאַט.

גנענדל געהט אַרויס.

דבורה

וואָס וועט זיין דערפון! וואָס וועט זיין דערפון! איך זאָג
דיר, משה, נישט אַנדערש, אַז ס'איז משיח'ס צייטען. נישט אַנ-
דערש. וואָלסט זעהן וואָס ביי אונז אין שטאָדט טהוט זיך! איך

זאָג דיר, עס רודערט זיך ווי אין אַ קעסעל! עס געהט נישט דורך אַ וואָך, עס זאָל נישט זיין עפעס אַ מהומה... וואָלסט נאָר זעהן: מען לויפט אום איבער די גאַסען מיט אַ פּאָהן, מען זינגט, מען שרייט, יונים לויפען נאָך... אַ געוואַלד, אַ געוואַלד!

ר' משה

ביי אונז איז אויך דינעלבע חתונה. מען לויפט אום אי-בער די גאַסען, מען פילדערט, מען שרייט! (געהט אום איבער'ן זאָל) בערעכען זיך די העזה! אומלויפען אין מיטען העלען טאָג אי-בער די גאַסען און שרייען הויך אויפ'ן קול, אַז מזויל נישט דעם קיסר! וואו איז דאָס געהערט געוואָרען! דער מח הויבט זיך, אַז מען גיט אַ קלער.

דבורה

משיח'ס צייטען! איך זאָג דיר, משה, ס'איז משיח'ס צייטען.

ר' משה

און גלאַט גערעדט: וואו? וואָס? ווער? וועמען? וואָס ווע-לען זיי אויספיהרען מיט דעם אומלויפען? וואָס וועלען זיי דער-מיט מאַכען? היינט אומגעלאָפען איבער די גאַסען, מאַרגען אומ-געלאָפען איבער די גאַסען, היינט געשלאָגען מכות רצח, מאַר-גען געשלאָגען, צוכאַפט, צו'ממית'ט, פערזעצט...

דבורה

האָב רחמנות, זאָג מיר, פערטייטש מיר, וואָס ווילען זיי?

ר' משה

טראַכט אַ היילע

וואָס ווילען זיי? זיי ווילען אַ קלייניגקייט. זיי ווילען, עס זאָל נישט זיין קיין רייכע און קיין אַרינע, אַט וואָס זיי ווי-לען... (מיט אַ ביטערן עמיכעל) קיין רייכע און קיין אַרימע! ווער וויל דאָס נישט! איך וואָלט אויך וועלען, אַז אַלע זאָלען אַ-

בען ווי מענשען, נאָר וואָס וועלען זיי אויספיהרען?

עס געהט אַרײַן גיטעל

גיטעל

געאייילט

גוט שבת טאַטע! גוט שבת מוהמינקע! אַ גאָסט! ווען זייס
איהר געקומען?

קושען זיך

דבורה

נעכטען, צו רעכטע ליכט בענשען. נו, וואָס מצאָסטו, גי-
טעלעך? וואָס מצאָט דיין ברוך, די קינדערלעך?

גיטעל

געזונט, דאַנקען גאָט! מיין ברוך איז נישטאָ אינדערהיים.

דבורה

וואו איז ער?

גיטעל

מיט שטאַלן

אין פּאַזעל, אויפֿן קאַנגרעס.

דבורה

וואו?

ר' משה

אין אויסלאַנד... וועגען ארץ ישראל... ציוניסטען. האָסט
מסתמא געהערט?

דבורה

געהערט, געהערט, ווי דען! מיין חנקה, זאָל געזונד זיין
האַט מיר דעם מח פּערדולט וועגען דעם... וועגען ארץ ישראל...

גיטעל

מיט פרייד

אייער חנקה איז אויך אַ ציוניסטינ? פראַוואַ! איך וועל
שרייבען מיין פרוכ'ן.

דבורה

דער חתן איהרער האָט איהר אָנגעשריבען אַ בריף, האָט
זי איינגערעדט, ווייס איך, באַלבעט זי... איצט ניהט זי עפעס
אויס אַ פּאָהן, אַ מין פרוכ'ת...

גיטעל

און אייער זלמן?

דבורה

ביט אַ מאַך מיט'ן האַנד

וועגען זלמן'ען פּרעג נישט.

גיטעל

וואָסוּ וואָס?

ר' משה

מען האָט איהם צוגענומען... היינטיגע צרות... געהראַיען...

גיטעל

אַ! אַ! איך וועל זאָגען ווי מיין ברוך זאָגט, ס'איז אַ
שרעק! וואָס, ווען? וואָס דאַרפען זיך יודען מישען אין דעם?

דבורה

משיח'ס צייטען!

גיטעל

אויף אייער זלמן'ען וואָלט איך דאָס קיינמאָל נישט גע-

קלערט! איך וועל זאָגען ווי מיין ברוך זאָגט, מסתמא האָט איהם
די חברה מיט געוואָלד אַריינגעשלעפט! אַ שרעק! אַ שרעק!

עס געהט אַרײַן חיים

חיים

מיט אַ שמייסעל

פון וואס נעהמט דיך אָן אַזאַ שרעק?

גיטעל

מיט פעס

אַז דו ביזט נישט קיין שרעקעדיגער איז דיר גוט! געה
טאַג' מיט זיי!

חיים

מיט וועמען?

גיטעל

מיט חברה פאַך! מיט די דעמאָקראַטען!

חיים

טאַנצען איז טאַנצען! פאַרוואָס נישט טאַנצען, אַז ס'איז
פרעהליך אויפ'ן האַרצען? (לאַכט)

גיטעל

לאַך! לאַך! וועסט זיך דערלאַכען. איך וועד זאָגען ווי
מיין ברוך זאָגט, פון אייך קומען אַלע צרות אויף יודען.

חיים

איך וועל אויך זאָגען ווי ברוך זאָגט: פון אייך קומט אַל
דאָס גוטס אויף יודען.

גיטעל

אפשר נישט?

חיים

צנו, ווייז מיר די טובות, וואָס איהר האָט געטהון יודען?

גיטעל

וואָס אַרט דיך, גענוג געטהון! און אַז נישט אייער חברה, וואָלטען יודען שוין אפשר אויסגעלייזט געוואָרען פון גלות...

ר' משה

אַפּער גענוג וועט אייך שוין זיין! ווי ווערט אייך נישט מיאוס! ווי זיי קומען זיך צונויף, הויבען זיי זיך אָן רייסען!... (צו דבורה'ן) איבערהויפט זי, (ער ווייזט אויף גיטלען) הויבט זי אָן דרע-הען אַ מח, געהט אונטער חלשות.

דבורה

און דו? דו האַלטסט נישט דערפון?

ר' משה

איך בין נאָך, אַדאָנק גאָט, ביי מיין זינען.

גיטעל

זאָרג נישט, טאָטע, ציוניסטען זענען נישט קיין משוגעים... קלוגער פאַר די דעמאָקראַטען! שענערע מענשען.

חיים

איראַניש

נישט קיין שוסטער און נישט קיין שניידער?

גיטעל

נישט קיין צולאָזענע יונגען!

ר' משה

איך וועל צווישען אייר מאַכען אַ פּשרה: אי דו, אי דו-איהר זייט ביידע משוגע.

חיים

ערנסט

הער, טאָטע, וואָס איך וועל ביי דיר פרעגען. זאָג מיר
דעם אמת, ווי רעכענסטו: זענען די דעמאָקראַטען אינגאַנצען
אומגערעכט? זאָג!

ר' משה

קוקט אויף איהם אומעטיג

איך וועל דיר זאָגען דעם אמת, חיים, איך האָב גערע-
כענט, אַז דו ביזט קלוגער.

חיים

יאָס איז אַנ'אַנדער זאָך. אָבער ענטפער מיר, וואָס איך
פרעג ביי דיר. האַלטסט דו, אַז זיי זענען אומגערעכט?

ר' משה

ווער זיי? חנה—צירל דער גבאי'טעס מיידעל? העכל דעם
שוסטערס יונגעל אָדער מנחם דעם קוימענרייבערס פּוּעל?

חיים

און אַז אפילו זיי?... איך פרעג ביי דיר, זענען זיי אומ-
גערעכט?

ר' משה

ווער זאָגט דיר אַז זיי זענען אומגערעכט? נאָר איך וועל
דיר זאָגען דעם אמת, אַז עס וואָלט קומען צו דער זאָך, צו
איבערבויען די גאַנצע וועלט, וואָלט איך זיך אויף די יונגלעך
און מיידלעך נישט פּערלאָזען, בשום אופן נישט! איך וואָלט זיך
נישט פּערלאָזען, נישט אויף זיי, נישט אויף דיר, און נישט
אויף איהר. (ווייזט אויף גיטלען)

דבורה

אַט אַקוראַט דייעלבע ווערטער פלעג איך זאָגען מייך

זלמן'ען. איז אָט הערט מיך די וואַנט—צווי הָט ער נייך גע-
הערט.

גיטעל

איך דאַרף געהן... מוהמע, איהר וועט אפשר געהן צו
מיר? איהר וועט אַ קוק טהון מיינע קינדערלעך...

דבורה

קום, קום! איך וועל אַ קוק טהון דיינע קינדערלעך!

גיטעל

אַ גוטען שבת.

ר' משה

אַ גוטען שבת, אַ גוט יאָהר.

חיים

אַ גוטען שבת! לשנה הבאה בירושלים.

גיטעל און דבורה געהען

ר' משה

ניין, מיין זון, זאָג וואָס דו ווילסט, נאָר איך האָלט
נישט פון די היינטיגע געשעפטען. ס'איז נישט קיין מענשען,
נישט קיין פיהרער... (פויזע) אָט, אַמאָליגע יאָהרען, מיט צוואַנ-
ציג—דרייסיג יאָהר צוריק—אָט די דעמאָלדיגע—דאָס זענען גע-
וען מענשען... דאָס זענען געווען נישט קיין יונגלעך—דאָס זע-
נען געווען העלדען, לייבען!... דו ביזט נאָך דעמאָלט נישט גע-
בוירען געוואָרען—אַבער איך געדענק גוט יענע צייטו (המס) אָ!
וואָס דעמאָלט האָט זיך אַבגעטהון!

חיים

מעגסט מיר גלויבען, איצט טהוט זיך אַב נישט וועניגער,
אַ ביט, אַ שטילער, אַבער טיפער.

ר' משה

פרא אדם! וואָס רעדסטו! האָט געגליכען! אַ משל! דע-
 מיט! דעמאָלט... עס נעהמט דאָך אָן אַ פחד, אַז מען דער-
 מאַהנט זיך! פאַר די דעמאָלדיגע האָט דאָך די וועלט געציטערט,
 די גאַנצע וועלט. זיי זענען דאָך געווען אומעטום, און קיין שד
 האָט זיי נישט געקאָנט כאַפּען. ביי זיי איז געווען מיליאָסען
 געלד, זיי האָבען געהאַט זייערע גענעראַלען, זייערע מיניסטאַ-
 רען. זיי האָבען געהאַט אונטער דער ערד היילען, גאַנצע היי-
 לען, צו וועלכע קיין שד האָט נישט געקאָנט צוקומען און דאָרט
 איז ביי זיי געווען אַ בית-דין, אַנאַמתער „סוד“, ווי געדעריג,
 מיט „זעסדאַניעס“, מיט אַדוואָקאַטען, מיט עדות—און איז נאָר
 וואו פאַרגעקומען אַנעולה האָט מען גע'משפט, און אַפגע'משפט—
 איז פערפאַלען, וועט שוין קיין טאַטער נישט העלפּען, האָט שוין
 יענער געהאַט זיין פסק! און אַז זיי האָבען עמיצען געשיקט
 וואוהיין-עס-איז, כְּיָטֵש אויפ'ן טויט—איז מען געגאַנגען, אָהן
 דבורים... דאָס פערשטעה איך. וואָס דאַרפסטו מעהר, יענע אַז
 זיי זענען אפילו געזעסען אין אַסטראָג, האָט מען פאַר זיי אויך
 געציטערט. מען דערזעהלט, אַז איינער פון די גרעסטע גענע-
 ראַלען האָט אַמאָל געוואָלט זעהן איינעם פון זיי, וואָס איז גע-
 זעסען אין אַסטראָג אין קייטען, איז ער געפאָהרען אין תפינה.
 און אַז ער איז צוגעגאַנגען צום הדר, וואו יענער איז געזע-
 סען. איז ער געוואָרען בלייך ווי די וואַנט, האָט הינטער'ן טהיר
 אַראַפגענומען די היטעל און איז אַריין צו יענעם אויף די שפיץ
 פינגער... אָט וואָס דאָס זענען געווען פאַר אַ מין מענשען! קאָן
 מען זיי גלייכען צו היינטיגע?...

היים

מיט א זיפּ

מענשען זענען זיי געווען גרויסע, דאָס איז נישטאָ וואָס
 צו ריידען. נאָר פונדעסטוועגען זאָג איך דיר, אַז היינטיגע שום-
 טער און שניידער זענען שטאַרקער פאַר זיי...

ר' משה

גיט א מאך מיט'ן האנד

אַ!.. מיט דיר איז נישטאָ וואָס צו רעדען... נו, איך גנה
צו מנחה.

געהט ארויס. חיים שטעהט אַ וויילע פֿערטראַכט, נעהמט ארויס פֿון קעשענע אַ
פּאַפּיר, לייענט, פֿערברענט. עס געהט אַרבעטן גנענדל

גנענדל

מיט אַ טעלער אין האַנד

חיימ'קע, וואו איז דער טאַטע?

חיים

אין שוהל.

גנענדל

אַ חורבן איז מיר! פֿערשטעהסט אַ געשעפט? איך ווייס
נישט אויף וואָס פֿאַר אַ טעלער ביי מיר זענען געלעגען די
בלינציקעס, אויף אַ מילכיגען, צי אויף אַ פֿליישיגען? וואָס זאָל
איך איצט טהון? שדים ווייסען מיך, וואו איז מיין קאַפּו איך
האַב געוואָלט ביים טאַטען אַ שאלה פֿרעגען.

חיים

גיט, איך וועל איך פֿסק'ענען...

גנענדל

גוט! גוט! רבי'עלע מיינער! יענע שטעדטעל האָט אָפּגע-
ברענט, וואו דו וועסט זיין אַ רב! וועסט פֿסק'ענען!.. און זאָג
מיר וואָס געהסטו נישט אין שוהל?

חיים

לזכר

וואָס האָב איך דאָרט פֿערגעסען?

גנענדל

לאך, לאך, שענע פירה! ווארט, אז מען וועט דיר אויך
 יענער וועלט אנהאצקען... דאָרט מיט אייזערנע ריטער—וועסטו
 לאַכען! (סטעלט אויפ'ן טיש די טעלער) מיין יאָסעלע האָט אויך פיינט
 צו דאוונען, קאָן נישט טשערפען. זיינע תפילאָנקעס זענען שוין
 ביים איהם, ביי דעם משומד'ל, אודאי פערשימעלט געוואָרען
 לאַכט

חיים

ער וועט היינט קומען צו אייך?

גנענדל

שדים ווייסען איהם, דעם ממזר'ן. איך האָב איהם געלאָ-
 זען פון וואַרמעס אַ שטיק גאַנז און קוגעל. דאָרט ביי זיין שניי-
 דורע עסט ער מכות מיט ראַקעס... קומט ער נישט, דער שגן.
 מוז אומלויפען מיט חברה איבער די גאַסען.

חיים

מיט וועלכער חברה?

גנענדל

מיט זיין חברה. ווייסט נישט? ער איז דאָך אַ מאַסאָווער
 יונגעל, זאָל איך אזוי זעהן גליק!

חיים

ווער האָט אייך געזאָגט? (שמייטעלט)

גנענדל

ווייבער אין יאָטקע האָבען מיר געזאָגט. (זעצט זיך צום טיש
 זאָג מיר, היימ'קע, אַ מאַסאָווען יונגעל קומט גאַרנישט?)

חיים

לאַכט

גאַרנישט! גאַרנישט!

גנענדל

איך האָב ביי איהם געפרעגט, ביי דעם שגצ'ל, זאָגט ער
אויך, אז גאַרנישט. ער זאָגט, אז אַ מאַסאָווען יונגעל טאָר מען
נישט טשעפען. און מען טשעפעט איהם טאַקי נישט. דריי מאָל
האָט מען איהם געכאַפט, און יעדען מאָל אויף מאָרגען אַרויס-
געלאָוען.

חיים

נו, זעהט איהר?

גנענדל

אַ חיות, אויף מיינע נאמנות! נו, און דו ביזט נישט קיין
מאַסאָווער יונגעל?

חיים

איר בין אויך אַ מאַסאָווער יונגעל.

גנענדל

אַ שאַדען, אויף מיין וואָרט, וואָס איך בין עלטער! וואָלט
איך זיין יונגער—וואָלט איך אויך ווערען אַ מאַסאָווע מיידעל!
אַראָב פון מאַרק! איך וואָלט אויך אומגעהן איבערין גאַס מיט
אַ רויטער פעהנדל און זינגען... איך האָב געזעהן יענע וואָך ווי
זיי זענען אומגעגאַנגען—אַ מחיה, צו קוקען! איך האָב געקייכט
פון געלעכטער! (נעהמט די טעלער) נו, און וואָס וועל איך געבען
דעם טאַטען שלש סעודות?

עס געהט אריין יאָסל

יאָסל

פרעהליך

גוט שבת דיר, מאַמינקע! גוט שבת דיר, קרוינעלע!

גנענדל

פרעהליך

גוט שבת דיר, יאָסעלע! גוט שבת דיר, שגצ'ל! אַ כּוואַך-

רָאָבֶע דיר אין קעפעלע! וואָס ביזטו אזוי שפעט געקומען,
משומד'ל?

יאָסל

איך בין געווען אין שוהל, מצמינקע, געזאָגט תהלים,
קרוינעלע.

גנענדל

לייגסט ווי אַ הינטעלע, יאָסעלע, האָסט מסחמא גערויכערט
וואו אַ פּאַפּיראַסעלע, גוי'עלע... איך האָב דיר גלֶאָזען פון וואָר-
מעס קוגעל און אַ שטיק גאַנז!

יאָסל

געזונט זאָלסט דו מיר זיין! אַ גוטע מערעֶה זאָג איך פון
דיר האָבען! און די בלינצעס אויך מיר?
(אָפּט אַ בלינצע און עסט)

גנענדל

גנב'ל! גנב'ל! דאָס איז אויף שלש סעודות! טריפה בלינ-
צעס, וועסט זיך דערווערגען!

יאָסל

נישקשה! נישט דערוואָרגען זיך! נו, מצמינקע, ברענג צו
שלעפען די גענול.

גנענדל

אָהער? אין זאָר? שניידורעצקע! קראַנק ביזטו געהן אין
קיך עסען? וואָס טוּאָגען ר' משה!

יאָסל

נו, געה שטעל אויפ'ן טיש, איר וועל באלד קומען.

גנענדל

סט'באַרד קומען! איך ווייס, גנב'ל, וויילסט דערווייל מיט

דער שעהנער פירה אַ פאַפיראַסעלע אויסרויכענען, געשווירען דיר
אין די זייטעלעך! מען טאָר נישט רויכענען אום שבת.

יאָסל

חיצוט אויף חיימ'ען

ער רויכערט.

גענדל

וואָס קוקסטו אויף איהם? ער איז אַ בעל-הבית אַ קינד און
דו ביזט אַ שניידורעצקע!

געהט אַרויס

יאָסל

גנאָבילט

חיים! מען האָט דעם לאַנגען צוגענומען...

חיים

שפּרינגט אויף

נו?

יאָסל

די טיפּאָגראַפיע איז גאַנץ! אפנים לכתחילה פון זיינעטווע-
גען זענען פון ווילבאָ געקומען שפּיאָנען, האָבען איהם דערקענט
און אין מיטען גאַס צוגענומען...

חיים

און מירלז

יאָסל

זי איז גאַנץ... אָבער מען מוז שוין די קוואַרטיר אָבריי-
ניגען... שדים ווייסען זיי, זיי קאָנען דערשמעקען פון וואַנען
דער לאַנגער איז אַרויסגעקראַכען, דעמאָלט וועט אַלץ זיין פער-
פּאַ... ען...

חיים

קום! מיר זאלפענאנד וועלען צו ביסלעך אַברייניגען די
קווארטיר. ביזט זיכער, אז מען קאָן אַהין געהן?

יאָסל

דערווייל קאָן מען געהן, נאָר מען דאַרף זיך איילען. די
נױטיגע זאַכען האָב איך אַרויסגעכאַפט (ער בעװיזט אַ פאַקעט) איך
וועל דאָס אַוועקשטעפּען צו לעאַניד'ן. וואו לעגט מען דעם
שריפט? ווי איז ביי דיר? דאָרט זיך אַרום שטוב פליהען אום די
רוחות... האָסט נישט בעמערקט?

חיים

זיי פליהען אום שוין אַ פאַר וואַכען... דערווייל איז נאָך
גאַרנישט געווען... דערווייל, ביז אַנ'אנדער קווארטיר, וועט מען
מוזען אַהער ברענגען...

(ס'נעהט אַרױן גנענדל)

גנענדל

נו, אַנגערױכענט זיך, שגז'יל? געה עסען!

יאָסל

איך וועל בשום אופן נישט געהן! ברענג אַהער, מאַמינקע!
אָון ברענג פון סקלעפּ אַנ'אוגעריק. אַהן אַנ'אוגעריק וויל איך
יימט עסען.

גנענדל

ווי ער נעהמט זיך דאָס איבער, דער שניידורעצקע! משומד'ר!

נעהט אַרויס

יאָסל

נו, מאַך נישט קיין שהיות, געה! געה איבער די גערטנער.
זעה אַן אַ קרילאַטקע... פערנעהם וואָס דו קאַנסט... געה פריי.

הער... און זעה, צי שלעפט זיך עמיצער נישט נאָך... איך וועל
צין אַ וויילע אַרום אַרויסגעהן...

היים געהט אַרויס. עס געהט אַרמין גנענדל מיט אַ טעלער

גנענדל

נו, אָט איז דיר אַלע מאַרצעפּאַנעס, עס!

יאָסל

כאַפט פון טעלער די גאַנז און די אויגערקע, פּערוויקעלט אין פּאַפּיר
איך נעהם מיט זיך, מאַמינקע! אַ גוטען שבתו
לויפּט צום טהיר

גנענדל

נאָך איהם

וואוהין לויפסט דו, גנב'ל?

יאָסל

הינטערין טהיר

אין שוהל, צו מנחה

גנענדל

לויפּט איהם נאָך

וואָרט! שטעה! משומד'ל! מען טאָר נישט טראָגען אום
שבת! שטעה! יאָסעלע! איך וועל דיר געבען אַ שטיק קוגעל, גע-
שווירען דיר אין די זייטעלעך.

לויפּט אַרויס. עס געהט אַרמין ר' משה און גיטעל

ר' משה

...זאָלסט וויסען, מיין טאָכטער, איין זאך: פּל זמן עס
איז נישטאָ קיין היים, דאַרף זיין דער גלות אַ היים...

גיטעל

ביין, טאַטע! איך וועל זאָגען ווי ברוך זאָגט: אַ היים איז

נישט דאָרט, פון וואָנען מען טרייבט און וואו מען האָט דיך
פיינט, ווי אַ שפּין. אַ היים איז דאָרט, פון וואָנען מען שטאַמט

ר' משה

און אַהין לאָזט מען דיך? פון דאָרט טרייבט מען דיך
נישט? הער, מיין טאָכטער, איך בין אַנאַלטער יוד, איך האָב אַ
ביסעל מעהר פאַר דיר געזעהן אַ וועלט. מיין דעה איז אַזוי:
אַז אַ בוים וואַקסט אויף אַ זאַמדיגען אָרט און מען וויל איהם
איבערזעצן אויף אַ בעסערן אָרט, דאָרף מען פריהער געפּינען
דעם בעסערן אָרט און נישט איילען זיך אויסרייסען דעם בוים
פון דעם זאַמדיגען אָרט. פּערשטעהסט דעם משל? נישט גוט,
נישט גוט יודען אין ראַסיי, נאָר פונדעסטוועגען לעבט מען און
מען האָפט אויף בעסערס...

גיטעל

מען לעבט נישט און מען האָפט נישט. איך וועל זאָגען,
ווי ברוד זאָגט...

ר' משה

מען לעבט און כל זמן עס איז נישטאָ קיין אַנדער אָרט,
מוז מען לעבען! דער פח פון יודען איז שטענדיג געווען אין
דעם, וואָס זיי האָבען געקאָנט לעבען אומעטום... אַט, דיין ברוך
האָט דיך דאַכט זיך געלערנט לשון הקודש. נאָ, גיב אַ קוק (ער
נעהמט אַן טיש אַ ספר, עפענט און געפּינט אַ בלאַט) זעה! לייען. ויחי יעקב
בארץ מצרים... וואָס איז דער טייטש דערפון?

גיטעל

דער טייטש: ויחי האָט געלעבט יעקב אין מצרים.

ר' משה

פּערשטעהסט דעם פּשט? האָט געלעבט יעקב אין מצרים. אין

מצרים—און געלעבטו היינט אין ראַסיי, דאַרף מען אודאי קאָנען
לעבן.

ז' געהט אַרמין חיים מיט אַ פּאַקעט אונטער'ן פּאַלע

ר' משה

אַ! אַט איז חיים! חיים, ווי איז דער טייטש פון ויחי יעקב
בארץ מצרים? אַנו, זאָג!

חיים

ויחי יעקב בארץ מצרים—איז יעקב אויסגעריסען געוואָרען
אין מצרים!

גיטל

כאַ! כאַ! כאַ! גוט! געזונד זאַלטו זיין, חיימ'קע! האָסט
קיינמאָל אַזאַ שכל נישט געזאָגט!

עס לויבט אַרין גנענדל דערשראָקען

גנענדל

געוואָלד! יונים! זשאַנדאַרען! איך וועל נישט אויסהאַלטען

עס געהט אַרין דער זשאַנדאַרמסקער מיט צוויי זשאַנדאַרמען

דער זשאַנדאַרמסקער

ווער איז דאָ חיים מאַוושעווע האַלצמאַן? איהר?

חיים

איך.

דער זשאַנדאַרמסקער

לויט דער פּאָרשריפט פון אַכראַנער אַטדיעלעניע אַרעסטיר
איך איין.

חיים

אין וואָס בעשטעהט מיינ זינד?

דער זשאנדארמסקער

דאָס וועט מען אייך שוין נאָכדעם זאָגען. וואו איז אייער צימער?

חיים

דער דערבייאַגער.

ר' משה

רבוננו של עולם! וואָס איז דאָס? חיים? דוז? ביי דיר?

גיטעל

איך האָב געזאָגט!

חיים

אויף יודיש

טאַטע זיי רוהיג, זיי רוהיג. (צו גנענדלען) זאָגט אָן אייער
בחור, אַז מען זוכט ביי מיר...

דער זשאנדארמסקער

איך בעט אייך נישט צו רעדען אויף יודיש.

חיים

איך בערוהיג איהם.

דער זשאנדארמסקער

איהר קאָנט בערוהיגען אויף רוסיש.

חיים

אויף רוסיש

פאַטער, זייט רוהיג, איך בעט אייך. (צו גנענדלען, אויף יודיש)
זאָגט אייער בחור, אַז מען זוכט ביי מיר.

דער זשאנדארמסקער

יויטער?

חיים

איך שיק אַוועק די קעכין, זי פערשטעהט נישט אויף רן-
סיש. (לעגט אַוועק אונבעמערקט אַ פאַקעט מיט שריפט אויפ'ן טיש). אויב איהר
ווילט זוכען, קומט צו מיר אין צימער און לאָזט צורוה דעם
פאַטער.

1-טער זשאַנדאַרם

וואַשע בלאַגאַראַדיע! אַ פאַקעט! אָט נאָר-וואָס האָט ער
אַוועקגעלעגט אויפ'ן טיש.

דער זשאַנדאַרמסקער

נעהמט דעם פאַקעט

וואָס איז דאָס?

חיים

קוקט איהם גלייך אין פנים אריין
גיט אַ קוק-וועט איהר וויסען.

דער זשאַנדאַרמסקער

דיקעלט האַסטיג טונאַנדער

שריפט! א-אַ! אַפנים דאָ איז ביי אייך די טיפאָגראַפיע

חיים

זוכטו

דער זשאַנדאַרמסקער

מיר וועלען שוין זוכען. קומט, איך בעט אייך, נאָך מיר.
(געהט אַוועק אין צווייטען צימער מיט איין זשאַנדאַרם. הענדענדיג זיך צום צווייטען
זשאַנדאַרם) אַריינלאָזען-ווער עס וועט נאָר קומען, אַרויסלאָזען-
קיינעם נישט.

ר' מעה

סעעהט עטליכע סעקונדען ווי צוולט, מיט אַ האַלב אַפּענעם מויל און קוקט

אויס'ן צימער, וואוהין מען האט אָבגעפיהרט חיימ'ען. גיטעל קוקט אין די
פֿענסטער, גנענדל געהט שטיל, אויף די שפּיץ-פּינגער צו ר' משה'ן.

גנענדל

ר' משה... ר' משה...

ר' משה

האַ? וואָס?

גנענדל

איהר ווייסט וואָס מען דאַרף זאָגען?

ר' משה

האַ? וועמען? וואָס?

גנענדל

מען דאַרף זאָגען, אַז ער איז אַ מאַסאָווער... זאָגט עס
דעם פּרייך! איהר הערט? אַ מאַסאָווער.

ר' משה

וואָס מאַסאָווער? ווען מאַסאָווער? וואָס ווילסטו?

גנענדל

זאָגט דעם פּרייך, אַז חיים איז אַ מאַסאָווער—וועט מען
ציהם אַרויסלאָזען... איך ווייס...

גיטעל

מיט פֿעס

לאַז צורוהו געה אין קיך.

עס געהט אַרײַן יאָסעל. קוקט זיך אַרום.

גנענדל

יאָסעלע... מען זוכט!...

יאָסר

א-א... (ער וויל געהן צוריק, דער זשאנדארם פֿערשטעלט איהם דעם וועג
קטל יארפט זיך דער מוטער אויפ'ן האלז מיט געוויין) מאַמינקע, איך האָב
מורא! זער בעהאלט געשווינד איהר אונטערן פֿארטן אַ פֿאקעט. שטיל האַלטן
בעהאַלטן שווייגן

גנענדל

טוואַראָבע דיר אין קעפעל!

זיט צו אונגעמערקט דעם פֿאקעט. עס געהט אַרײַן דער זשאנדארמסקע.

דער זשאנדארמסקער

צו ר' משה'ן

גײַט זײַט משה האַלצמאַן?

ר' משה

ייד...

דער זשאנדארמסקער

ווער זענען די?

גיטעל

איך בין זיינע אַ טאַכטער.

דער זשאנדארמסקער

און ווער זענען די?

גיטעל

אונזער קעכין און איהר זון.

דער זשאנדארמסקער

קוקט זיך שטאַרק צו צו יאָסלען

דיך האָב איך, דאַכט זיך, געזעהן.

יזכר

וואָס דבר'ט ער? איך פערשטעה נישט.

גיטעל

ער פערשטעהט נישט אויף רוקיש.

דער זשאַנדאַרמסקער

ער פערשטעהט נישט? צי פערשטעהט ער אַקאַרשט נישט
צופיל? (צום זשאַנדאַרם) אַרומזוכען איהם!
דער זשאַנדאַרם זוכט אַרום און שלעפט אַרויס טון קעמענע אַ פּעקעט

דער זשאַנדאַרם

צט, וואָסע וויסאַקאַרָדיע.

דער זשאַנדאַרמסקער

היקעלט פונדער

וואָס איז דאָס? גאַנז, אַנאָגעריק? שוטה! (גיס אַ וואָרף. צום
זשאַנדאַרם) פיהר איהם אָב אין צווייטען חדר און לאָז איהם נישט
אָב. (דער זשאַנדאַרם פיהרט אַוועק יאָסלען. צו גיטלען און גנענדלען) איהר קאַנט
רעהן. (זי געהען)

גנענדל

שטעהט ביים טהיר און רעדט צו ר' משהן

איהר הערט? טענה'ט איין זאך—אַ מאַסָווער.

געהט אַרויס

דער זשאַנדאַרמסקער

אַט איז אייער יודישע ערציהונג! איהר קאַנט זיך פרע-
הען. איהר האָט געזעהן, וואָס מיר האָבען געפונען ביי אייער
זוהן? איהר ווייסט וואָס דאָס איז? דאָס איז שריפט! שריפט, מיט
וועלכע מען דרוקט די פּראַקלאַמאַציעס און פערשידענע פערבאַטענע
ביבלעד געגען דעם קיסר אַליין! איהר פערשטעהט! איהר ווייסט

אלטער מאן, מיט וואָס דאָס שמעקט? ד-אָ-ס שמעקט מיט קאָ-
טאָר-גע! מיט קאָ-טאָר-גע!

ר' משה

פריציל! וואָסע בלאַגאַראָדיע! האָט רחמנות, ער איז נישט
שולדיג!...

דער זשאַנדאַרמסקער

נישט שולדיג? ווען ער וואָלט נישט געווען שולדיג, וואָלט
ער אַנדערש גערעדט... איך האָב געמיינט, אז ביי איך אין
שטוב איז די טיפּאָגראַפיע—זי איז דאָ נישטאָ.

ר' משה

נישטאָ, פריציל, נישטאָ.

דער זשאַנדאַרמסקער

נישטאָ! וואו איז זי? שוין אַ יאָהר צייט, ווי מיר זוכען
זי. וואו איז זי? אייער זוהן ווייסט, ער האָט פון דאָרט גע-
בראַכט די שריפט. ער ווייסט און וויל נישט אויסזאָגען. און
איהר זאָגט נאָך—ער איז נישט שולדיג! (געחט אום איבערן זימער)
הערט, איהר ווילט ראַטעווען אייער זוהן!

ר' משה

האָט רחמנות, פריציל.

דער זשאַנדאַרמסקער

זייט ביי איהם פועל ער זאָל בעווייזען וואו איז די טי-
פּאָגראַפיע, ביי וועמען ער האָט גענומען די שריפט. איהר זייט
זיין פאָטער, איהר זייט דאָס מחויב צו טהון. דאָס איז אייער
חוב געגען דעם קיטר. איהר פערשטעהט?

ר' משה

איך פערשטעה.

ער זי

דער זשאנדארמסקער

חיי5ער

זעצט זיך. איהר אלע קוקט אויף אונז, ווי אויף גולנים.
מיר זענען נישט קיין גולנים. איך האָב אויך אַ האַרץ. איהר
מיינט, איך האָב נישט קיין רחמנות אויף אייך? מיר טהוט וועה
דאָס האַרץ אויף אייך קוקענדיג!... איך בין אויך אַ טאַטע פון
קינדער.

ר' משה

האָט רחמנות

דער זשאנדארמסקער

איך... איך בין גרייט צו העלפען אייך. אייער זוהן איז
ביז איצט אין קיין זאך נישט געווען פערמישט. אין צימער האָ-
בען מיר ביי איהם גאַרנישט געפונען. נאָר די שריפט, וועלכע
ער האָט אָט ערשט געבראַכט. איהר פערשטעהט, ווען נישט די
שריפט, איז געגען איהם קיין זאך נישטאָ. זאָל ער נאָר זאָגען,
וואו ער האָט גענומען די שריפט—און איך גיב אייך, זיידע,
מיין עהרנוואָרט—איך לאָז איהם באַלד אָב. עס טהוט מיר אַליין
וועה דאָס האַרץ. פאַרוואָס זאָל ער ליידען פאַר פּרעמדע זינד?
איהר פערשטעהט?

ר' משה

נידערגעשלאָגען

איך פערשטעה.

דער זשאנדארמסקו

טאָ רעדט זיך מיט איהם דורך, רעדט מיט איהם ווי אַ
פאָטער. גיט איהם צו פערשטעהן, ער זאָל נישט קוילען נישט
זיך, נישט אייך. אויב איהר וועט איהם איינרעדען, ער זאָל זיך
דער ייז—געזענקט מיין הבטחה—איך בעפריי איהם תיכף ומיד;

וויי נישט—וועט ער בעקומען קאטאָרגע, און אפשר נאָך עטוואָס
 ערגערס! נו, איך פערלעָז זיך אויף אייך! איך לאָז אייך דאָ
 ביידע אַליין. (אין טהיר צו חיימ'ען) זייט אַזוי גוט, קומט אַהערן
 (חיים קומט אַרײַן) אָט, אייער פּאָטער, אַנאַלטער מאַן, אַ דערשלאַ-
 גענער פון צער וויל מיט אייך זיך דורכריידען. הערט זיך נאָר
 צו צו זיינע רייד. איך לאָז אייך דאָ איבער. (צום זשאַנדארס אין
 טהיר) גוט אַכטונג געבען!

ר. געהט אַוועק צו חיימ'ען אין צימער.

ר' משה

דיכט עטליכע מינוט מיט אַנאַראַבגעלאָזענעם קאָס, הויבט אויף דעם קאָס און
 קוקט אויף חיימ'ען.

צ? חיים?... אָס דאָס איז מיר דיין מתנה אויף מיינע על-
 כערע יאָהרען? (וויינט) גוט וואָס... די מאַמע האָט נישט... דער-
 לעבט... דערצו... (פּויע, קומט צו זיך) וואָס וועט דיר דערפאַר זיין?
 זאָג דעם אמת...

חיים

בען קאָן נישט וויסען.

ר' משה

קאָטאָרושנע ראַבאָטעס?

חיים

בטום אופן נישט... דאָס האָט ער זיך אָנגעשראַקען...

ר' משה

וואָס דען?

ער קוקט אויף איהם

חיים

עטליכע חדשים אַסטראָג... און נאָכדעם אפשר... אויף אַ
 פאַר יאָהר אַרויסשיקען.

ר' משה

הער... ער האָט מיר געהייסען מיט דיר רעדען... ער
זאָגט, אז ער וועט דיך אַרויסלאָזען פריי, אויב דו וועסט... אויב
דו וועסט זאָגען, ביי וועמען דו האָסט גענומען די אותיות...

א טיפּען זיפּן

חיים

ער האָט דאָס מיר אויך געזאָגט.

ר' משה

נו?

א זיפּן

חיים

טאַטע...

ר' משה

וואָס?

חיים

דו פערשטעהסט וואָס ער וויל? (פויזע) ער וויל איך זאָן
זוערען אַ מוסר... דו... דו... ווילסט האָבען אַ זוהן אַ מוסר?

א לאַנגע פויזע

ר' משה

זיצט מיט אַן אַראַבגעלאָזענעם קאַפּ, הויבט זיך אויף, מאַכט אַ פאַר טריט ווי
אַ שמור, גיט אַ קוק אויף היימ'ען... הילפּיג

חיים... מיין זוהן... אין אונזער משפּחה זענען קיינמאַן
גישט געווען... קיין מוסרים... און (שטיף) וועלען גישט זיין!!

(אַרהאַנג)

אין אַ קאָנספּיראַטיווער דירה

אַ קאמעדיע: ין צוויי אַקטען

בערונגען:

פאלין, ניקאלאי מיכאילאָוויטש—ליטעראַטור
קרוזשקאָוו, סערגיי יאַקאָוולעוויטש—זיין חב"ד
סטעפּאַנאָוו, פיאַדאָר פעטראָוויטש—אייגענטימער פון
מילן-קראָנע.

אָננאָ, ניקאלאָיעוונאַ—זיין פרוי.
מאַרפּאַ איוואַנאָוונאַ—די ווירטין פון סעלינס וירא
פּאָליציי-מייסטער.

פּירסאָוו, פּריסטאָוו
קאַליוואַנאָוו—עלטערער פּאָליציי-מייסטער

גלאַזקאָוו—זשאַנדאַרמען-אַגענט

פּעדיושיין—געוהיים-אַגענט

פּאָליציי, זשאַנדאַרמען.

די האַנדלונג קומט פּאַר אין אַ פּראָווינציאַלער אַוניווערסיטעט-שטאָדט

ערשטער אקט.

א גרויסע שטוב-טאלינס האויוונג. אין הינטערגרונד-אנ'איינגאנגס-טהיר, דערנעבען א פענסטער, אינצווישען-א שאפע. רכטס-א טהיר אין מארפא איוואנאָנאָא'ס צימער. הייטער צו-אנ'איווען. בי דער רעכטער וואנט-א דיוואן. איבער'ן דיוואן א פאליצע מיט ביכער. אויף דער פאָלֶקֶגע פֿלֶר-לעך פֿון מילך. א טיש, שטוהלען. אינ'ם צימער זיז א גרויסער אונאַרדנונג: אָנגעוואָרפענע מלבושים, אַנ'אָפֿענער טשעמאַדאַן, אויפ'ן טיש נישט אויסגע-רוימע פֿליס. אָווענד. טאָלין שטעהט ביים טיש. נעהאט אַרויס פֿין סופֿלֶד בריף, קוקט זיי שנעל דורך, צורייסט און וואַרפט זיי אין אויווען.

טאלין

אַלין. וואַרפט אין אויווען דעם לעצטען בריף. אַטעמט לייכזינר אָב.

הייכט עס, מכה דעם קאָפּן איך שוין זיין רוהיג, -עס איז קיין שפור נישט איבערגעבליבען... נאָר מיט די ביכער ווייס איך גאַרנישט וואָס צו טהון? נעהמען זיי מיט זיך-איז אונ-מעגליך. דאָ איבערלאָזען-און טאַמער-דער טייוועל ווייסט זיין!-וועלען זיי דערשמעקען און וועלען נאָך מיין אָבפֿאַהרען קומען מצאָען אַ רעוויזיע!.. (געהט צו צו דער שאַפע, רוקט זי אָב, עפענט אויף די הינטערשטע ווענטל, וואו עס איז דאָ אַ געהימע אָבטיילונג מיט ביכער)

דאָ איז פאַרהאַן אַנערך פון אַנדערטהאַלבען פּוד—וואו זאָל איך
 עס איצט אַהינטהוּן? (פערמאַכט דאָס טהירעל) און אפשר גאָר היינט
 נישט פאַהרען און ביינאַכט איבערטראָגען די ביכער צו מיכאַי-
 לאָוין? (א מאַך טהוענדיג מיט דער האַנד) ניין, דאָס איז אונמעגליך!
 מ'וועט זיכער קומען פון פאַליציי געוואויר ווערען, צי איך בין
 אָבגעפּאָהרען. און ווער ווייסט, צי מ'שפּיאָנירט שוין נישט אויס
 די וואוינונג. (פּיזע) כּוואַלט זעהר נישט געוואַלט איבערשרעקען
 סטעפּאַנאָוין—אַבער ס'איז פּערפּאַלען—כּוועל איהם מוזען זאָגען,
 ער זאָל ביינאַכט צונעהמען די ליטעראַטור. (געהט צו צו דער טהיר)
 מאַרפּא איוואַנאָוואַ!

(מאַרפּא איוואַנאָוואַ קומט אַריין)

מאַרפּא איוו.

רייבענדיג די הענד

וואָס איז? (קוקט זיך אַרום) אָט האַסטו דיר! הייסט עס, אַז
 דו פּאָהרסט אויף אַנאַמת נאָך היינט?

טאַלין

י, מאַרפּא איוואַנאָוואַ, כּומוז פּאָהרען. נישטאָ קיין
 ברירה.

מאַרפּא איוו.

וואוהין זשע? צו טאַטע-מאַמע צו גאַסטן

טאַלין

ניין, לייבינקע, כּפּאָהר אין דינסט-אַנגעלעגענהייטען.

מאַרפּא איוו.

נו, פּאָהר-זשע, פּאָהר! ווי זאָגט מען עס: דינסט איז דיר
 קיין שפּילכעלעך. און ווען קומסטו צוריק?

טאַלין

כּווייס נאָך אַליין נישט... דוכט זיך, אַז אינגליכען...

מאַרפֿאַ איוו.

נו, איז גוט...

טאָלין

הער-זשע, מאַרפא איוואַנאָוואַ; איך האָב דיך געוואָלט
בעטען זאָלסט אַראָבגעהן אין קלייטעל, פון וואַנען מ'ברענגט
מיר מילך, צו סטעפאַנאָוין, קענסט איהם? זאָלסט אַריינגעהן און
איהם זאָגען: „ניקאָלאַי מיכאַיליטש, זאָלסטו זאָגען, פּאָהרט היינט
אַוועק אין דינסט-אַנגעלעגענהייטען, זאָר מען איהם, אונבעדינגט,
פאַלד צושטעלען אַרעכנונג... זיי זענען אַרימע מענשען, מ'דאַרף
זיי באַרד בעצאָהלען...“

מאַרפֿאַ איוו.

איז וואָס, אַז אַרימע! זיי וועלען צו-וואַרטען ביז דו וועסט
קומען, וועסט זייערס נישט צונעהמען!

טאָלין

ניין, ניין! געה אַראָב צו זיי! און פּערגעס נישט צו זאָ-
גען, ווי איך הייס דיך: „ניקאָלאַי מיכאַיליטש, זאָלסטו זאָגען,
פּאָהרט היינט אַוועק אין דינסט-אַנגעלעגענהייטען אויז הייסט אונ-
בעדינגט ברענגען אַרעכנונג.“

מאַרפֿאַ איוו.

מילא, געה איך, ס'איז נישט אַזוי ווייט. (געסט צו דער טהיר,
בלייבט שטעהן) כ'האָב גאָר פּערגעסען! מ'איז פּריהער געווען זיך
פּרעגען אויף דיר...

טאָלין

לעהאַט

ווערז

מאַרפֿאַ איוו.

ווער ווייסט איהם דאָרט. מסתמא פון דיינע קאָלעגעס. און

אפשר ווער אַנדערש. פריהער האָט ער זיך געפרעגט צי ס'איז נישטאָ קיין צימער צו פערדינגען. האָב איך איהם געזאָגט: מיין קוואַרטיראַנט, זאָג איך, פאַהרט היינט אַוועק, אָבער די וואוינונג לאָזט ער זיך איבער. און ווער, זאָגט ער, איז דיין קוואַרטיראַנט? האָב איך איהם געזאָגט ווער. און ער איז איצט, פרעגט ער, אינדערהיים? ניין, זאָג איך, ער איז אַוועקגעגאַנגען, ער וועט באַלד קומען. הכלל, ער האָט נאָך אַ ביסעל גערעדט, זיך אויסגעפרעגט, דאָס, יענץ, געדרעהט זיך אַהין, געדרעהט זיך אַהער און איז אַוועקגעגאַנגען.

טאלין

און ווי אַזוי זעהט ער אויס?

מאַרפאַ איוו.

עפעס אַזוי זיך, אין אַ פידזשאַק. אַ שרייבער, צי אַ סקו-דענט. זעהט אויס נישט פון די רייכע.

טאלין

אַזוי-ווי... אַלזאָ, וואָס-זשע בלייבט וועגען דעם מילך-הענדלער, מיין ליבינקע? געה-זשע שוין אַראָבן!

מאַרפאַ איוו.

מילא, כ'געה. ס'איז דאָך נישט אַזוי ווייט.

געהט ארויס

טאלין

אליין

אַט האַסטו דיר! מישפּיאַנירט שוין, הייסט עס, נאָך. דאָס איז בעשטימט געווען אַ שפּיאַן. די פשוט'סטע, ווי מ'זאָגט, קלאַ-שישסטע טאַקטיק—פרעגען זיך אויף אַ וואוינונג... אַך, צום טיי-וועל, איצט וועט שוין שווער זיין אַרויסצוטראַגען די ליטעראַ-טור! וואָס טהוט מען איצט? שוין-זשע פערניכטען אַלע ביכערן ס'קומט אַריין קרוזשקאָו מיט אַ טשעמאָדאָן.

קרוזשקאָוו

אַריינקומענדיג, 5 ערמאַכט הינטער זיך פעסט די טהיר, קוקט זיך שנעל אַרום
און שטעלט אַזעק דעם טשעמאַדאַן אויף דער פּאָדלעג
ביקאלאַין

טאַלין

פריהער דערשראַקען, וואַרפֿט זיך צו איהם
סערגיי! דו! פון וואַנען, ווי אַזוי?
נעהמט איהם הייס אַרום

קרוזשקאָוו

נו, שלום עליכֶם! געזונד, גאַנץ, הייסט עס?

טאַלין

אַזוי אומגעריכט! ווי אַזוי? ווען ביזטו געקומען?

קרוזשקאָוו

וואָס פאַר אַ שאלות? כ'האַב גענומען און געקומען צו-
פאַררען. מ'קאָן דאָך נישט אייביג אַרומהוליען אין פאַריז און
אין זשענעוו! שוין צייט אַ ביסעל ערנסטער זיין.

טאַלין

אַזוי!...

קרוזשקאָוו

כ'בין נישט געקומען לעדיג. מיט עפעס אַ שליחות און
נאָך ענינים... אויב ס'וועט זיך איינגעבען אַדורכצופיהרען און
אַלץ צו ערלעדיגען, וועט גוט זיין!... (עפֿענט דעם טשעמאַדאַן) כ'האַב
בראָד געברענגט בלויז נייע זאַכען אונזערע, האַסט זיי נאָך גע-
וויס נישט געזעהן?

נעהמט אַרויס ביכלעך

טאלין

ווייז, ווייז; ס'איז אינטערעסאַנט, וואָס עס איז? וועט נישט
צמאַל עפעס צונוץ קומען אויך פאַר אונז? (קוקט דורך) וואָס איז
דאָס? ווידער צמאַל פּאַלעמיק?

קרוזשקאָוו

גראַבער קאָפּ, אָט וואָס כ'קאָן דיר זאָגען! ווי קומסטו צו
פערשטעהן אַזעלכע טיפע זאַכען? אָט, ווען דו וואָלסט אַ צייט
געלעבט אין אונזערע אויסלענדישע קאָלאָניעס—דאָן וואָלסטו
ערשט פּעוּשטאַנען.

טאלין

וואָס וואָלט איך פּערשטאַנען?

קרוזשקאָוו

אַ פשוט'ען אמת, (מיט אַ גראַבען באַס) אַז די צווישען-פּראַק-
ציאָנערע אַרומרייסעניש און פּאַלעמיקעס זענען דאָס בעסטע מי-
טעל אויף צו שטירצען די זעלבסטטהערשונג און דער ערשטער
שטאַפּעל אויף איינצופיהרען די מענשליכע פּערברידערונג אויף
דער וועלט. איהר, אַזאַטען, קאָנט דאָס נישט פּערשטעהן!...

טאלין

אונזעסיגליך

כ'פּערשטעה נישט...

קרוזשקאָוו

אָט נעהם געז דורך, גערן זיך.

טאלין

נישטאָ קיין צייט, ברודער, צו לערנען זיך... וואָס נאָך
האסטו מיטגעבראַכט? אויסער פּאַלעמיק איז נאָך עפעס פאַרהאַן?

קרוזשקאוו

ס'איז דאָ, ס'איז דאָ, אַלץ צו ביסלעך. (פּוּיוּע) נאָך, אָט וואָס, ברודער—וועגען דעם אַלעם וועלען מיר דערנאָך שמועסען; און דערווייל גיב מיר עפעס צו עסען. כ'בין הונגעריג ווי אַ הונד.

טאלין

וואָס-זשע האָסטו געשוויגען? (געהט צו צו דער טהיר) אַך, זי איז אַוועקגעגאַנגען די בעל-הבית'טע איז נישטאָ. (קוקט אויפ'ן טיש) איבריגענס, אָט איז אַ הערינג, גערויכערט פּלייש, ברויט—עס דערווייל.

קרוזשקאוו

וואָס דאַרף מען דען מעהר? (עסט)

טאלין

ווען ביזטו געקומען?

קרוזשקאוו

כ'בין נאָך געקומען אַרום צוועלף און האָב זיך די גאַנ-צע צייט אַרומגעשלעפט. אין אַ האָטעל אַריין געהן האָב איך נישט געוואָלט. באַלד אַליין אַריינשטופען זיך—ווייסט דאָך... כאָטש אַ פּאַספּאַרט האָב איך, אָבער נישט אינגאַנצען כשר. כ'האָב די גאַנצע צייט געזוכט אַנ'אייגענעם און האָב אָנגעטראָ-פען אויף דיר. (קוקט זיך אַרום) וואָס איז עס עפעס ביי דיר אַזאַ אונאַרדנונג, פּונקט ווי ערשט נאָך א רעוויזיע.

ביסט עפעס צו.

טאלין

פּלוידער נישט, פּלוידער נישט,—וועסט נאָך אַרויסרעדען נישט אין קיין גוטער שעה!

קררוזשקאָוו

ריכסט זיך דען אויף עפעס?

טאָלין

נאָך מעהר ווי געריכט זיך. עס איז מיט מיר, ברודער, אַ גאַנצע מעשה געשעהן: מ'שיקט מיך אַרויס אין משך פון פיר-אונצוואַנציג שעה פון שטאָדט און איך מוז שוין פּאָהרען.

קררוזשקאָוו

נו-ו! און די וואוינונג אין וואָס פאַר אַ צושטאַנד איז?

טאָלין

אין זעהר אַ מיאוסען: מ'שפּיאַנירט שוין דאָ נאָך. איך בין כמעט זיכער, אַז גלייך ווי כ'וועל אַוועקפּאָהרען, וועט מען דאָ קומען מאַכען אַ רעוויזיע.

קררוזשקאָוו

אַט האָסטו דיר! פאַרוואָס מיינסטו אַזוי?

טאָלין

אַט, מיט אַ דריי שעה צוריק איז דאָ געווען עפעס אַ סוביעקט, האָט זיך געפרעגט די בעל-הבית'טע, צי ס'איז נישטאָ דאָ קיין צימער צו פּערדינגען? האָט זיך אויסגעפרעגט, צי כ'בין דאָ אינדערהיים...

קררוזשקאָוו

כאַ-כאַ-כאַ! דאָס בין איך דאָך דאָ געווען! אויך אַנ'איינ-פּאַל פון דיין זייט!

טאָלין

דוז אַזאַ מעשה גאָר! (לאַכט)

קריושקאוו

כ'האָב דאָך געמוזט געוואויר ווערען, וואָס מיט דיר איז, צי דו ביזט אין אָרדנונג און צי דיין דירה איז אין אָרדנונג... דיין אַלטיטשקע איז גאָר אַ וואוילע. כ'האָב מיט איהר זיך אויס-געשמועסט (פּערטראַכטענדיג זיך) אַלענפּאַלס איז פאַר מיר קיין אָרט נישט ביי דיר. וואוהין-זשע געהט מען?

טאלין

געה אַריין צו מיכאַילאָווין! ער איז קראַנק, ער ליגט שוין דעם פּערטען חודש און איז אינגאַנצען אַראָב פון דער אַרענע. זיין וואוינונג איז איצט די זיכערסטע. ווייסט וואו ער וואוינט?

קריושקאוו

כ'ווייס. יא, האָסט דאָך מיר נאָך נישט געזאָגט, פאַרוואָס מען שיקט דיך אַרויס?

טאלין

פּערטראַכט

פרעג בעסער נישט! כ'האָב זיך בענאַרישט, ווי אַ יונגעל. מיט דריי טעג צוריק איז געווען אַ סטודענטישער אָווענד. האָט עס מיך אויך פּערטראַגען דאָרט אַהין. נו, מען האָט דאָרט גע-שמועסט, דיסקוסירט, דערנאָך זענען געווען רעדעס. הכלל, אין פּערלויף פון אַ גאַנצער שעה האָט איינער, אַ דיקער פּראָפּעסאָר-אַ ליבעראַל, זיך צוגאָסען ווי בוימאיל: פּראָגרעס, ציוויליזאַציע, קולטור, פּרידליכע עראָבערונג פון דער וויסענשאַפט א. א. וו. אונזערע סטודענטען האָבען איהם כּסדר איבערגעריסען, דערנאָך זענען זיי צוגעשטאַנען איך זאָל אונבעדינגט זאָגען עטליכע ווערטער. נו, נאַטירליך, וואָס האָב איך געזאָלט זאָגען, פּער-שטעהסט דאָך! הכלל, עס האָט זיך געענדיגט מיט רעוואָלוציע-נערע ליידער, טאַסטען, אויטרופען: זאָל לעבען די רעוואָלוציען קיין שפּיאַנען, זענען ווייזט אויס, נישט געווען, אַלענפּאַלס. האָ-בען זיי קיינעם נישט געטשעפעט. נאָר וועגען מיין רעדע האָט

ווער, וואַרשיינליך, אויסגע, ווידערט און אָט האָב איך געכטען
ביינאַכט בעקומען אַ בעפעהל אין פערלויף פון פיראונצוואַנציג
שעה זיך אָבצוטראָגען פון שטאָדט. כ'פּאָהר דערווייל צו מאַריע
פּעטראָוונעץ אין אָזערניצע.

קרוזשקאָוו

און די וואוינונג איז, נאַטירליך, אין אָרדנונג, אויפגע-
רויבט?

טאלין

דאָס איז דאָך די צרה, וואָס נישט. כ'האָב דאָ ביי מיר
אַ היבש ביסעל ליטעראַטור און כ'ווייס נישט, וואו מען טהוט עס
אַהין. מ'מוז עס דורכאויס צונעהמען פון דאַנען.

קרוזשקאָוו

י... (פּויע) ווייסטו וואָס: איך געה גלייך אַהין צו מי-
כאַיִל־אָוין, וועל זיך דאָרט איינאַרדנען, אויב מ'קאָן, וועל דאָרט
איבערלאָזען די ביכלעך און וועל דאָ אַהער צוריקקומען.

טאלין

איך וועל דאָך שוין דאָ נישט זיין-איך מוז שוין פּאָהרען.

קרוזשקאָוו

דאָס מאַכט נישט, דיין אַלטיטשקער איז לייכט צו פער-
דרעהען אַ קאָפּ. אויסצוטרינקען, האָט זי, ווייזט אויס, ליב. ווע-
לען מיר טאַקי פון דעם אָנהויבען. כ'וועל זי שיקען נאָך אַ פּלע-
שעל בראַנפּען און דורך דער צייט וועל איך צונעהמען די בי-
כער צו מיר אין טשעמאַדאַן. עס איז אַ סך דאָ?

טאלין

אַנאַנדערטהאַלבען פּוד.

עפּענס די געהיימע טהיר אין דער שטאָפּע

קרוזשקאָוו

נישקשה, ס'וועט אַריין אין טשעמאַדאַן. פונדעסטוועגען
אינגאַנצען פּערלאָזען זיך אויף מיר, דאַרפסטו נישט. ווער ווייס,
ווי אזוי איך וועל זיך דאַרט ביי מיכאַילאָווין איינאַרדנען. און
אויסערדעם קאָן זיך נאָך מיט מיר פּערשידענס טרעפּען. ווייסט
דאָך—אונזער איינער טראַכט און דער זשאַנדאַרם לאַכט...

טאלין

איך האָב נאָך אַ קאָמבינאַציע. עס וועט דאָ אַהערקומען
אַ מענש—דו קעהרסט איהם קענען: אַננאָ ניקאָלאָיעוונאַיס מאַן

קרוזשקאָוו

פּערזענליך קען איך איהם נישט, נאָר כ'האַב פיל געהערט
וועגען איהם.

טאלין

אַזאָ, וועט ער, אפשר צונעהמען. נאָר כ'ווייס נישט, איהם
וועט עס, אפשר, נישט אָנגענעהם זיין, ער איז אין אַ בעזונדע-
רער לאַגע.

קרוזשקאָוו

נו, מילא: אויב נישט איך, איז ער. איינער פון אונז
וועט מוזען צונעהמען. און איצט דאַרף מען געהן. נו, (נעהמען
זיך ארום) כ'האַף צום ווידערזעהן זיך אין גיכען

טאלין

הלאו! (רייקט איהם די האַנד) מיר האָבען אפילו נישט בעווי-
זויען דורכצושמועסען זיך!

קרוזשקאָוו

די אַרבייט רופט, ברודער!

טאלין

יא, די פליכטן

קרוזשקאָו

נו, זיי געזונד! שרייב אָן עטליכע ווערטער צו מיכאַי-
לאָוין. איך וועל דיר אַבשרייבען. דער שיפר-שליסעל איז אין
אַרדנונג?

טאלין

אין אַרדנונג.

נעהמען זיך פעסט אַרום, קרוזשקאָו געהט אַרויס.

טאלין

וואָרפט אין אויפֿרעגונג האַסטיג אַזעק דעם פּאַפּיראַט

אַזוי איז ס'לעבען! פינף יאָהר זיך נישט געזעהען, דער
ליבסטער פּריינד, שול-חבר! (ערגערט זיך) כִּי אַב איהם אפילו נישט
געפּרעגט, צי ער איז געזונד, וואָס מאַכען זיין פּרוי און קינד-
דער! און מאַרגען קאָן איך זיך נאָך דערוויסען, אַז ער איז אין
טורמע. און טאָמער פּאַלט ער אַריין, געהט ער גלייך אין יא-
קוטסק... (שפּרייזט אויפֿגערעגט איבער'ן צימער) ניין, דאָ איז נישטאָ קיין
צייט צו פּערנעהמען זיך מיט אַזעלכע סענטימענטען דאָ רופּט
די אַרבייט!...

מאַרפּא איהוּאַנאָונאַ קומט אַריין, נאָך איהר סטעפּאַנאָוו.

מאַרפּא איוו.

אַט האָב איך דעם מיט־הענדלער מיטגעפּרצאַכט! בערע-
לענט זיך מיט איהם.

סטעפ.

אַראָבנעהמענדיג ס'היטעל, ביי דער טהיר

גוטען אַווענד, באַריין! איהר פּאַהרט אַבז

טאלין

יך, ליבענקער. א רעכנונג געבראכט?

סטעפ.

געבראכט, בארין

טאלין

מארפא איוואנאָוואַ... (שטאַמלענדיג) וועסט אפשר... מוטערל, מיר דעם סאַמאָואַר שטעלען. כיוואָלט עפעס געטרונקען פאַרן פּאָהרען!

מאַרפֿאַ איוו.

דערפאַר זאָרג זיך נישט, דער סאַמאָואַר איז פאַרטיג. כ'האַב שוין אפילו טיי אויך פערבריהט. כ'וועל באַלד דערלאַנגען. בערעכען זיך נאָר מיט איהם, ווי ס'געהער צו זיין

טאלין

איך וועל זיך שוין בערעכענען, פערלאַנג זיך אויף מיר, זיי רוהיג!

מאַרפֿאַ איוו.

יך, זיי רוהיג! מיטוואָך און שבת האָט ער אינגאַנצען קיין מילך נישט געבראַכט. פאַר דעם, וואָס ער האָט נישט געבראַכט, זאָלסטו נישט רעכענען...

סטעפ.

וואָס רעדסטו עפעס, מוטערל, אַזעלכע ווערטער? וואָס בין איך דען אַ גנב, צי וואָס? איך האָב נאָך אין מיין גאַנצען לע-בען קיינעם אויף קיין איינציגער פרוטה נישט בעשווינדעלט. איך האָב, נישקשה, ביי יעדען אַ גוטען נאָמען.

מאַרפֿאַ איוו.

אַ גוטען נאָמען! און מאַטריאַנקע האָט מיר אַנומעלט

דערצעהלט, אז איהר האָט זי בעריסען אויף אַ גילדען, אָט
וואָס!

סטעפּ.

טפּוּ! פּג'רין זאָל זי, דײַן מאַטריאַנקע! זי איז אַליין אַ
גנב'טע, אָט וואָס!

טאַלין

נו, גענוג שוין, גענוג. דו זאָגסט, אז מיטוואָך און שבת
איז קיין מילך נישט געווען? גוט, ל'וועל געדענקען.

מאַרפּא איוו.

דאָס זאָג איך דאָך. דו זאָלסט קיין שבועה אויך נישט גלויבען.

טאַלין

וואָס-זשע הערט זיך מכח טיי, מאַרפּא איוואַנאָוואַ?

מאַרפּא איוו.

נו, ל'קען דערלאַנגען.

בעהט אַ

סטעפּ.

סטעהט ביי דער טהיר, פּערמאַכט זי פּעסט. אויפגערעגט
ניקאָלאַי! וואָס איז געשעהען? פּאַהרסט אָב? אַ דורכפּאַל?

טאַלין

ניין, ניין, בערוהיג זיך! נישט קיין שרעקליכעס. פאַר אַ
רעדע אויף אַ סטודענטישען אַווענד שיקט מען מיך אַרויס אין
משך פון פּיראונצוואַנציג שעה; אין אַ שעה אַרום מוז איך אָב-
פּאַהרען.

סטעפּ.

נאָך וואָס האָסטו מיך גערופּען?

טאלין

מיר דוכט זיך, אז מ'שפיצנירט אויס די וואוינונג. מ'מוז
אונבעדינגט היינט צונעהמען פון דאנען די ליטערטור.

סטעפ.

גוט, כ'זועל שפעטער קומען מיט אונז ניקאלאיעוונאן נאך
די פלעשלעך און מיר וועלען שוין צונעהמען.

מארפא איזאנאונא קומט אריין. סטעפאנא נעהמט געשווינד אן די פריהערדיגע פאזע.

מארפא איוו.

דערלאנגט טאלינ'ען א גלאז טיי

אז מאטריאנקע איז א גנב'טע, דאס ווייס איך אהן דיר
אויך. נאך מיט דעם גילדן, האסטו געוויס א זינד אויף דער
נשמה, זיט וואס!

סטעפ.

צלמ'ס זיך שנעל איבער

זיט האסטו דיר א הייליגע שבועה, אז איך האב קיין זינד
נישט! פינף פלאשען האט זי גענומען און פאר פינף מאהן איך.

טאלין

און דו, מארפא איוואנאונא, גלויב, אויב א מענטש צלמ'ס זיך.

מארפא איוו.

מילא, כ'גלויב. אז ער צלמ'ס זיך, גלויב איך! געבען
איינגעמאכטס!

טאלין

אמליג

יא, יא. גיב אונבעדינגט, כ'בעט דיר!

מארפא איוואנאונא געהט א

טאלין

לאסט

וואָס פאַר אַ קוריאָזע אַלטיטשקעו יאָ, ווייסט, קרוזשקאָוו
איז דאָ.

סטעפ.

וואָס רעדסטו? סערגיי? ווי גוט געטראָפּען? וואו איז ער?

טאלין

איך האָב איהם אַהינגעשיקט צו מיכאַילאָוּן. זעה זיך אונ-
בעדינגט מיט איהם.

סטעפ.

אַ פּראָגע אַ ביסעל! אַננא ניקאַליעוונאַ וועט זיך דאָס
דערפרעהען! נו, איצט ברודער, וועט עס ביי אונז לעבעדיגער
צוגעהן (נעהמט איהם אַרום) קום שנעל צוריק! אָהן דיר וועט שווער
זיין.

געהט צו צו דער סהיר. מאַרפּאַ איז אַנאָונאַ קומט אַרײַן

מאַרפּאַ איז.

צו סטעפּאַנאָרין

וואָס שטעהסטו דאָ נאָך אַלץ? געלד האָסטו בעקומען און
האָב דרך ארץ—געאַנגען! ביזט נישט געקומען צו געסטו

סטעפ.

האַרציג

לערן נישט, מוטער, כ'ווייס אָהן דיר אויך דרין אַרין
(צו טאַלינען) אַדאַנק, באַרין. אַ גליקליכע רייווען

טאלין

נישטאַ פאַרוואָס! בלייבט געזונדו

סטעפ.

און נאך די פלעשלעך וועל איך קומען, ווען דער בארין
וועט אוועקפאָרען, כדי נישט צו בעאונרוהיגען. אַ יאָ, מוטערל?

מאַרפֿאַ איוו.

מילא, קום...

סטעפ.

געהט צו צו דער טהיר און בלייבט שטעהן

און וועגען מאַטריאַנקע'ן קאָנסטו זיין רוהיג, מוטערל
איך בין ריין. (טראַגיס) צוליב אַ גילדען וועל איך זיך בעשמוצען
געהט אַב

מאַרפֿאַ איוו.

שרייט נאך סטעפּאַנאָוו'ן

ס'איז שוין רעכט! כ'האַב געזאָגט—כ'גלויב און שוין. איצט
קאָנסטו שוין רוהיג זיין, איך אַליין וועל מאַטריאַנקע'ן אָנשפיי-
ען אין צורה.

טאַלין

קוט אויפ'ן זיגער. שפּרינגט-אויף

אוי, אוי, ווי שפעט! צוואַנציג מינוט אינגאַנצען געפלייבען
צום צוג! לויף, מוטערל, שנעלער נאך אַ דראָזשקע?

מאַרפֿאַ איוו.

מילא, כ'וועל לויפען.

געהט אַב

טאַלין

אַליין. געהמט געשווינד צונויף די זאַצען און לעגט זיי אין טשעמאַדאַן

כ'זאָל נאָר נישט פּערשפעטיגען דעם צוג!... איבריגענס,
ניין, כ'וועל נישט פּערשפעטיגען. און וואָס אָנבעלאַנגט די לי-

טערצטור, קאָן איך, דוכט זיך, זיין רוהיג. אָדער דער, אָדער דער וועלען עס שוין צונעהמען. דורך וואַסיל פעאָדאָראָוויטש וועט מען קאָנען זיך אויסטארען אַנ'ערלויבעניש אויף צוריקצו-קומען און אין אַ וואַך אַרום וועל איך שוין צוריק זיין דאָ. אַך, ווען סעריאָזשאַ זאָל דאָ איבערבלייבען, ווען די דרוק זאָל פונקציאָנירען, וואַלטען מיר דאָס געאַרבייט! די אַרבייט וואַלט געגאַנגען מיט דער גאַנצער קראַפט. (געהט איבער'ן צימער און זינגט) סלאַוסיאַ סוואַבאָדאַ" א. אַז. וו.

מאַרפּאַ איוואַנאָוואַ קומט אַרײַן

מאַרפּאַ איװ.

אַט אַ קונדאַס! האָט זיך צוזינגען! אַנשטאַט גאַט צו בע-טען—זינגט ער גאַר אַ ליד. ברעהט זיך, וואָס ער פּאַהרט אַ—ווי אַ פּויגעלע אויף דער פּריי. זאָג דעם אמת, מיכאַיליטש, פּאַהרטו נישט אַמאָל צו אַ געליבטע, האָ? (לאַסט)

טאַלין

פּרעהליך

צו אַ געליבטער, מאַרפּאַ איוואַנאָוואַ, צו אַ געליבטער! נו, וואָס, האָסט געבראַכט אַ דראָזשקע?

מאַרפּאַ איװ.

געבראַכט.

טאַלין

טהוט אָן דעם פּאַלטאַ. נעהמט שבעל אַרום די אַלטיטשקע

נו, זיי געזעגענט, מיין גוטינקע! פּערגעס מיך נישט. און ווען כּוועל צוריקומען, וועל איך דיר ברענגען אַ מתנה, אַזו דו וועסט קוועלען!

מאַרפּאַ איװ.

אוי, זנבסט ליגען!

טארין

ליוועל נישט צובנארען, באַבעשי, ליוועל נישט צובנארען!
 צווי ווי די ליבסטע וועט מיך נאָר אַהיימלאָזען, איז דאָס ערש-
 טע—פאַר דיר אַ מתנה.

ער געהט אָב, נאָך איהם מאַרפּא איוואַנאָווא. פון הינטער דער סצענע הערט
 זיך אַ קלאַבעריי פֿון אַנאַפּאָהרענדער דרֶזשקע. מאַרפּא איוואַנאָווא קומט
 צוריק

מאַרפּא איוו.

אַבער אַ קינדאָס, אַז אַ שרֶק! האָט נאָר אין זין אַרומ-
 צושטיפען. און קומען זיי זיך צונויף דאָ אַ פינף-זעקס מיט-
 אַמאָל—ווערט דאָ אַ רויך ביז צום הימעל! וואָס דאָ טהוט זיך
 אָב: וואָס פאַר אַ גערעדעריי, וואָס פאַר אַ געשרייען, לידער—אַ
 שרעק! אַ ושוזשעריי, פונקט ווי דו וואָלסט זיך געפינען אין אַ
 ביהנשטאַק. הערסטו זיך אַמאָל צו צו זייערע רייד, איז עפעס
 ווי זיי וואָלטען גערעדט אויף אונזער לשון, ווי אַלע פראַוואָ-
 סלצוונע רעדען, די ווערטער אויך אונזערע און קאָנסט גאָר-
 נישט פערשטעהן, נאָך ערגער ווי דעם דייטש. ליוואָל צווי לע-
 בען! זיי רעדען, רעדען און פערשטעהן, מסתמא, אַליין אויך
 נישט, וואָס זיי רעדען. יונגע חברה, לאָזען זיי זיך וואוילגעהן,
 פונקט ווי יונגעטשקע אינדיקלעך, געהמען זיך צונויף אין אַ קו-
 פע און—האַלדער, האַלדער! וואָס? וואָס? פאַרוואָס?—
 ווייסען זיי אַליין נישט. אוי, מיינע צרות! און אַ מענטש איז ער
 אַ האַרציגער, נישט צו פערזינדיגען. מיך, אַלטיטשקע, האַלט ער
 אויך פּכבוד. נאָר וואָס איהם קומט, דאָס קומט איהם: טהוט ער
 עפעס, טאַרסטו איהם, גאָט בעהיט, נישט שטערען. (געהט אַראָב
 די כלים פֿון טיש) נאָר דאָס טויג נישט: פון וועלכער אמונה זענען
 זיי—ווייסט מען נישט, אין צערקווע אַריין געהען זיי נישט. איך
 פרעג איהם: צי דו, מיכאַליטש, ביזט נישט אַמאָל פון אַלטען
 גלויבען? לאַכט ער. „ניין, זאָגט ער, באַבעשי, חלילה, איך בין
 פון נייעם גלויבען.“ אָט—אפילו קיין איקאָנע נישטאַ. אָט דאָרט
 אויף דער וואַנט הענגט אפילו איינער, ווייס איך אַבער נישט:

צי עס איז אַ גאַט אַזעלכער, אַ זייעריגער, צי עפעס אַ הייליגער
גאַר? ווער קאָן זיי פערשטעהן? מען האָט איצט איינגעפיהרט
אַזויפיל אמונות, שטראָף נישט גאַט! ביי אונז פראַוואַסלאַוונע איז
דאָס זעהר פשוט—דריי פינגער צוגעלעט: און דאָס איז אַלץ!
גאַר פשוט דאַרף מען שוין איינפאַכער? יונגוואַרג האָבען אַלץ
ליב איבערגעשפיצט. זאָל ער נאָר חתונה האָבען, וועט ער אַנ-
דערש ווערען, אַ לייט ווערען, מ'ווייסט שוין!

פֿירסאָוו

הינטער דער סצענע

עי, ווער איז דאָ?

מאַרפֿאַ איוו.

מ'שרייט, דוכט זיך? ווער איז דאָרט?

פֿירסאָוו

קומט אַרײַן, בלײבט שטעהן אין מיטען צימער און קוקט זיך ביז אַרום. שטרענג
דו ביזט דאָ די בעל-הבית'טע?

מאַרפֿאַ איוו.

איך, פאַטער.

פֿירסאָוו

איך בין דיר נישט קיין פאַטערל, נאָר „וואַשע וויסאַקע-
דאָדיע!“^(*)

מאַרפֿאַ איוו.

מילא, זאָל זיין „וואַשע וויסאַקערדאָדיע“.

פֿירסאָוו

ביי דיר וואוינט אַ געוועזענער סטודענט פון טעכנאָלאָג-
_____

(*) אייער היכגעבוירענקייט (א רוסישער סיטול)

שען אינסטיטוט ניקאָלאַי מיכאַילאָוויטש טאַלין

מאַרפֿאַ איוו.

ביי מיר...

פֿירסאָוו

וואו איז ער?

מאַרפֿאַ איוו.

אַוועקגעפֿאַהרען... אָט נאָר-וואָס איז ער אַוועקגעפֿאַהרען.

פֿירסאָוו

זאָגסט ליגען, אַלטע!

מאַרפֿאַ איוו.

בעלידיגט

וואָס עפעס, פֿאַטערל, ביזערסטו זיך און שרייסט אַזוי אויף מיר? איך האָב נאָך פֿון מיין געפֿוירענסטאָג אָן נישט גע-
זאָגט קיין ליגען און איצט בין איך דיר גאָר אַ ליגעריין! איך
בין דיר נישט קיין קליין מיידעלע, איך בין אַנאַלטע בכבוד-
גע אלמנה.

פֿירסאָוו

דו ווייסט ווער איך בין?

מאַרפֿאַ איוו.

וואָס דען, כֿווייס, כֿווייס! פֿאַרוואָס זאָ, איך נישט ווי-
סען ווער דו ביזט! דו ביזט די פֿאַליציע, דער גרעסטער פֿון
אַלע, דיר קומט דער גרעסטער דרך-ארץ אויך. (נייגט זיך)

פֿירסאָוו

ווייכער

בהמה! איך בין דער פֿריסטאָוו. און וואוהין איז דייַן

קווארטיראנט געפאָהרען?

מאַרפּא איוו.

ער האָט מיר עפעס געזאָגט! איך זאָג: צו טאַטע-מאַמע צו
גאַסט פּאָהרסטו, מיכאַיליטש? ניין, זאָגט ער, איך פּאָהר אין
דינסט-זאַכען—דאָס נאָר האָט ער מיר געזאָגט.

פּירסאָוו

אין דינסט-אַנגעלעגנהייטען, כאַ-כאַ! מ'קאָן טאַקי מיינען
עפעס איך אַ טשינאַוויק! (קוקט זיך אַרום) וואָס זשע, ער איז,
הייסט עס, נישט אינגאַנצען אָפּגעפּאָהרען? די וואוינונג לאַזט ער
זיך איבער?

מאַרפּא איוו.

וואָס דען! כּוועל קומען צופּאָהרען, זאָגט ער, און כּוועל
ווייטער וואוינען.

פּירסאָוו

אַזוי-וי! (דרעהט זיך אַרום איבער'ן צימער) אין די זאַכען האָט
ער, הייסט עס, נישט מיטגענומען מיט זיך?

מאַרפּא איוו.

וואו דאָרט! ער האָט גאָרנישט מיטגענומען. אַ קליין טשע-
מאַדאַנטשיקעל, אַ קישעלע און שוין.

פּירסאָוו

הויזען!... אויפ'ן טיש זיי געלאָזען.

מאַרפּא איוו.

תמיד אַזוי. און איך מוז נאָך איהם צורוימען. אָך, אָך!...

פּירסאָוו

בעבערקט מאַרקס'עס בילד אייף דער וואַנד

און דער ווער אינז זיין פייטער, צי וואָס?

מאַרפֿא איוו.

אַט דער? ווער ווייסט איהם! כִּהָצֵב זיך נישט צוגעקוקט
כִּהָצֵב גלֶרֶט—אנשר גאַט און אפשר אַ הייליגער עפעס...

פֿירסאָו

קרומט איהר איבער

גאַ-אַט! (נעהט צו צו דער פאליצע און קוקט-איבער די ביכער) אַלץ
פֿיר-כִּכֵּע ביכער... קיין פערפֿאַטענע איז גאַרנישטאַ... אַלץ-פע-
טערבורג אָדער מאַסקווא פון אונטען. ער וועט דאָך קיין פער-
פֿאַטענע ביכער נישט לאָזען דאָ אָפען פאַר אַלע (קוקט זיך ארום)
און אין שאַפע, וואָס איז?

מאַרפֿא איוו.

פערשידענע זאַכען.

זי עפענט די שאַפע. עס הענגען א פֿאַר הויזען

פֿירסאָו

כמאַטעס. (קוקט אריין אין שטע) קיין געהיימע קעסטלעך איז
יִי-שטאַ?

מאַרפֿא איוו.

ווער ווייסט איהם דאָרט?

פֿירסאָו

נעהמט א ליכט, קוקט

ע-ע! עפעס אַ פערדעכטיג ווענטעל! (קלאפט און הענטעל) גע-
טראָפען! אַנו, אַלטע, ברענג מיר נאָר עפעס: אַ הצמער אָדער
אַ האַקא

מאַרפֿא איוו.

וואָס טויג דיר עפעס ברעכען די שאַפע, עפעס אַזעלכען

זאכען טראכטטו צו! וואָס האָסטו דאָרט צו זוכען? זעהסט דאָך—
הויזען!...

פֿירסאָוו

נישט גערעדט! טהו וואָס מ'הייסט דירן

מארפא איוואַנאָוואַ געהט אָ

פֿירסאָוו

אָל

דאָ איז עפעס פאַרהאַן... בעשטימט. (פרובט דאָס הענטעל) נישט
אַמאָל פון הינטען? (רוקט אָ די שאַפּע) אַ טשוואַק שטעקט, צי וואָס?
(געהמט איהם אַרויס און ס'עפענט זיך דאָס טהירעל) אַ-אַ-אַ! (בעקוקט איין ביזעל,
דאָס צוהייטע) „היסטאָרישע בריף“, „וויעסט. נאַראַד. וואָלי“ „מאַ-
טעריאַלען צו דער געשיכטע פון דער רוסישער סאַציאַל-רעוואָלוציאָ-
בעוועגונג“... אַ-אַ, קאַנאַליע! ענדליך געפאַקט! אַזוי-וי! (שטעהט
אַ מינוט איבעראַסט). אַזוי, אָט וואו זייער נעסט איז! דאָ איז בע-
שטימט אויך זייער דרוקעריי. וואָס זשע הויבט מען איצט אָן
צו טהון? גלייך פאַהרען צו זיין עקסעלענץ איבערגעבען? וואו
זשע וועל איך איהם איצט טרעפען? ביז איך וועל איהם אויס-
זוכען, ביז ער וועט געבען אינסטרוקציעס, קאָן נאָך ווער פון
זייער חברה קומען און אַלץ צונעהמען. (שפּרמזט איבערן זימער) המ...
המ... און פון זשאַנדאַרמען-פערוואַלטונג קאָן מען נאָך אויך קו-
מען. זיי וועלען דערשמעקען, וועלען אַהערקומען, וועלען געפּו-
נען—און וועלען דערנאָך אפילו קיין דאַנק נישט געבען. זיי
וועלען זיך נאָך בייזערן: איהר מישט זיך אין נישט אייערע
זאַכען. ניין! מ'דאַרף זיי אַלע אַ מאַרדע אַנרייבען. (לעהאַפּט) איך
וועל אַזוי טהון: כּוועל גלייך דאָ אַהערשיקען אַנאַגענט, זאָל
ער דאָ זיצען און היטען. וועט ווער קומען—זאָל ער פּערהאַל-
טען. איינמאָל אַוועק! און איך וועל מיר פאַהרען אויסזוכען דעם
פּאָליציי-מייסטער און אפילו צוועלף ביינאַכט וועל איך איהם דאָ
אַהער ברענגען און איהם גלייך אין האַנד אַלץ איבערגעבען.
ניש'שקשה, ס'לוינט זיך איהם צו בעמיהען צוליב דעם (לעהאַפּט)

דאָ איז די סאַמע נעסט זייערע. ניין, ניין, דעם צופאַן טאָר
 איך נישט אַרויסלאָזען פון האַנד. נישט יעדען טאָג שיקט גאָט
 צו אַזאַ גליק. (דאנקבאַר) דאָס האָט גאָט אין הימעל אויף מיין
 אַרימקייט זיך דערבאַרימט אויף מיינע קליינינקע, אונשוואַדיגע
 עופּה'לעך רחמנות געקריגען. אָך, פינף נעבעך האָב איך, פינף!
 (אויפהויבענדיג די אויגען צום הימעל) אַ דאַנק דיר, אַלמעכטיגער בעשע-
 פער, אַלערהייליגסטע מוטער געטליכע, וואָס דו פיהרסט מין
 אַרויס פון אַבגרונד אויפ'ן ריכטיגען וועג!

(מאַרסא איוואנאָוונאַ קומט אַרפּן מיט אַ האַק)

מאַרפֿאַ איוו.

כ'האַב קוים געקריגען אַ האַק ביי די שכנים. נאָר דו צו-
 האַק נישט די שאַפֿע, ווי גאָט איז דיר ליב.

פֿירסאָוו

נו-נו, זיי מיר געוונד! זאָל זיין ווי דו זאָגסט, כ'וועל
 נישט האַקען. טראָג צוריק אָב די האַק. נאָר דו געדענק, זאָלסט
 זיך צו דער שאַפֿע נישט צוריהרען. המ... המ... אָט וואָס... איך
 געה אַוועק. אויב ס'וועט ווער קומען... המ... וואָס טהוט מען
 דאָ? האַ?

מאַרפֿאַ איוו.

ווער וועט דאָ, פאָטערל, ביינאַכט קומען?

פֿירסאָוו

נישט גערעדט! הער זיך איין, אַלטע: זאָלסט קיינעם דאָ
 אין שטוב נישט אַריינלאָזען, קיינעם נישט, ווער ס'זאָל נישט
 קומען...

מאַרפֿאַ איוו.

מסתמא וועל איך נישט אַריינלאָזען. וואָס איז דען בי
 מיר אַנאַכסניה, צי וואָס?

פֿירסאָוו

האַלט סימויד, אַז איך רעד! קיינעם זאָלסטו נישט אַרייַן-
לאָזען. נאָר איין מענש זאָלסטו יאָ אַרייַנלאָזען: איך וועל דאָ
אַהערשיקען אַנ'אַגענט, — פּערשטעהסט? הער גוט וואָס איך זאָג
דיר. דיין קוואַרטיראַנט איז אַוועקגעפּאַהרען און האָט אַלע זאַ-
כען איבערגעלאָזט. פּדי עס זאָל זיי קיינער נישט נעהמען, וועל
איך דאָ שיקען אַנ'אַגענט. און ווייטער איז נישט דיין געשעפט.

מאַרפֿאַ איור.

אָך, פּאַטערל! טייערער! לאָז געמאַך! איך וועל שוין אַליין
היטען! אוי, וועל איך היטען!

פֿירסאָוו

שטיל, נישט גערעדט! און טהו, ווי מ'הייסט דיר. אַז
נישט, וועסטו אין טורמע געהן!

מאַרפֿאַ איור.

פּאַרוואָס דען, פּאַטערל, קומט מיר, אַלטע, אין טורמע צו
געהן?

פֿירסאָוו

נו-נו, נישט גערעדט!

געהט אַרויס

מאַרפֿאַ איור.

אליין

אַנגעיאָגט אַ שרעק און איז אַוועק. אַז מ'שמועסט — פּאַלי-
ציע! אָך, גאָט, מלאכים הייליגע, נאָך די צרה האָט צוגעפּעהלט
און מוואָלט כאָטש געזאָגט פּאַר עפעס. אַנ'אַגענט, זאָגט ער,
וועט ער אַהערשיקען. ווער דאַרף איהם דאָ האַבען, דעם אַגענט
דיינעם? וואָס בין איך דען, אַ גנב'טע, צי וואָס? אַדער עפעס
אַנ'אויסוואורף? אַ דאַנק גאָט, כ'בין שוין דאָס וויפּילטע יאָהר 8

בכבוד'יגע אלמנה... און וואָס האָט ער דאָ צו היטען? די אַל-
טע הויזען, צי וואָס? אָך, אָך! אַנ'אָגענט, זאָגט ער, וועל איך
אָהערשיקען. מיט, טהו אַ טובה און שיקו נאָר פאַרוואָס עפעס
פיהל איך אַזאַ שרעק? (שפייט אויס) טפו! זאָל זי נישט געדאַכט
ווערען, די גאַנצע פּאָליציעו אַלץ פרעגט זי זיך נאָך, אַלץ מוז
זי וויסען, אומעטום שטעקט זי אַריין די נאָז: וואהין ער איז
געפּאָהרען און וואָס ער האָט מיטגענומען? און איך האָב אָט
אַזויפיל געזאָגט, אַז עס איז איהם שווער געווען אַוועקצוטראָגען
(שמייכלט) כ'ווייס נישט און שוין. אין „דינסט-זאַכען" איז ער
אַוועקגעפּאָהרען, דאָס איז גאָר. (סטיל) אָבער וואו ער איז אין
דער אמת'ן געפּאָהרען, האָט ער טאַקי מיר געזאָגט. צו דער לי-
בינקער איז ער געפּאָהרען. און איך, אַלטיטשקע, שווייג! אָהאָ!
אַזוי איז עס בעסער.

קרוזשקאָוו

פרעהליך

גוט נ'אָווענד, מומינקע! וואָס, דיין קוואַרטיראַנט איז נאָך
נישט געקומען?

מאַרפֿאַ איור.

ביין

נישט געקומען, נישט געקומען! געה דיר געזונטערהייד!
ער איז אַוועקגעפּאָהרען מיין קוואַרטיראַנט.

קרוזשקאָוו

אַוועקגעפּאָהרען! אָך, אַ שאָד!

מאַרפֿאַ איור

נו, יאָ אַ שאָד, נישט אַ שאָד—געה דיר געזונטערהייד!

קרוזשקאָוו

וואָס טרייבסטו מיך עפעס אַזוי? אַמאָל ביזטו נישט אַזאַ
בייזע געווען.

מאַרפֿאַ איוו.

ניש'קשה, מ'וואָלט דיך נאָר אזוי אָנגעשראָקען, וואָלסטו
אויך נישט געווען קיין גוטער. געה דיר, געה דיר געזונ-
טערהייד!

קרוזשקאָוו

זעה נאָר, זעה נאָר! וואָס איז מיט דיר? וואָס איז דיר
געפֿלויגען פֿאַר דער נאָז?

מאַרפֿאַ איוו.

דאָס, וואָס מ'האַט נישט געהייסען אַריינלאָזען אין שטוב
קיינעם.

קרוזשקאָוו

ווער היָט נישט געהייסען?

מאַרפֿאַ איוו.

וואָס איז ער צוגעשטאַנען, וואָס! פֿאַליציע האָט נישט גע-
הייסען. דער סאַמע עלטסטער איז דאָ געווען. האָט מיר אָנגע-
זאָגט, שטאַרק אָנגעזאָגט, כ'זאָל קיינעם נישט אַריינלאָזען. נאָר,
זאָגט ער, אַז ס'וועט קומען מיין אַגענט, זאָלסטו איהם אַריינ-
לאָזען. און אַלע אַנדערע זאָלסטו נאָר אַרויסטרייבען. שוין,
וויסט שוין? איצט געה דיר!

קרוזשקאָוו

אַ מאָדנע אַלטינקע דו ביזט, עהרענוואָרט! טרייבסט מיך
שוין אַ שעה צייט און פרעגסט נישט: אפשר בין איך דאָס טאָ-
קי דער אַגענט? נו, דיין גליק, וואָס איך בין אַ גוטער מענטש!
ווען דו וואָלסט אזוי אָנגעטראָפען אויף אַנאָדערן, אַ שלעכטען,
וואָלסטו געהאַט דערפֿאַרו אוי, אוי! וואָלסט גלייך אין טורמע
אַריינגעפֿלויגען.

מאַרפֿאַ איוו.

נו, נו, דו ווייטער! שרעקסט שוין ווייטער אָן. פאַרוואָס
האַסטו מיר פרייהער נישט געזאָגט, אַז דו ביזט דער אַגענט,
וואָלט איך דיך גלייך אַריינגעלאָזט. איך ווייס דען עפעס? עס
איז דען ביי דיר אויפ'ן שטערען אויפגעשריבען?

קרוזשקאָוו

אַ מאַך טהוענדיג מיט דער האַנד

נו, גוט, כ'יבין דיר מוחל! נאָר אַט וואָס, באַבעשי: מ'האַט
דיר געזאָגט—קיינעם נישט אַריינלאָזען—זאָלסטו טאַקי קיינעם נישט
אַריינלאָזען מעהר. ווער עס זאָל דאָ נישט קומען, מעג זיין אַ
פּאָליציאַנט, אַ זשאַנדאַרם, קיינעם זאָלסטו נישט לאָזען. אַלעמען
זאָלסטו זאָגען: די עלטסטע נאַטשזאַלסטוואָ האַט נישט געהייסען
אַריינלאָזען.

מאַרפֿאַ איוו.

נו, מילא, וועל איך נישט אַריינלאָזען.

קרוזשקאָוו

הער נאָר, מומינקע, אַזוי ווי כ'דאַרף דאָ לאַנג זיצען,
וועלען מיר עפעס אויסטרינקען, כדי עס זאָל נישט אומעטיג זיין.

מאַרפֿאַ איוו.

געה שוין, געה, וואָס דו טראַכסט אַלץ צו!

קרוזשקאָוו

בנאמנות, באַבעשי,—ווי הייסט דו דאָרט?...

מאַרפֿאַ איוו.

מאַרפֿאַ רופען מיך אַלע און איוואַנאָוונאַ הייס איך נאָכ'ן
פאַטער. און דו ווי הייסט?

קרוזשקאָוו

יך רופט מען איוואַן פעטראָוויטש. אָט האָבען מיר זיך שוין בעקענט אויך! נו, געה. (גיט איהר געלד) ברענג אַ פּרעשעל בראַנפען, וועלען מיר טרינקען-און ס'וועט פּרעהליכער ווערען.

מאַרפֿאַ איוו.

זאָל איך געהן? (וואַקעלט זיך) צופלייס פון דיינעטוועגען אַראָבעגעהן? אַ מענש ביזטו אַנ'איידעלער און אַ גוטער, כ'וועל טאַקי געהן! (פרעהליך אין דער טהיר) דו קוק נישט דערויף, וואָס איך בין אַנ'אַלטע, איך בין אָבער אַ לוסטיגע באַבינקע. כ'האָב אויך ייב אַ שנעפעל.

קרוזשקאָוו

אַליין

איצט געשווינד צו דער אַרבייט! פּאָליציע האָט אויסגע-
שפירט און יעדע מינוט דאַרף דאָ קומען אַ שפיאָן (נעהמט אַרויס אַ
רעהאָלדער) פאַר אַ שפיאָן האָב איך אָט אַזאַ שפּילכעל. כ'וועל זיך
נישט לאָזען לייכט נעהמען.

עפענט שנעל דעם טשעמאַדאַן, רוקט אָב די שאַפּע, עפענט אויף דאָס טהירעל,
נעהמט אַרויס פּעקלעך ביכער און בראַשורען און נעהמט זיי פּאַקען אין טשע-
מאַדאַן. עס עפענט זיך די טהיר און עס קומט אַריין סטעפּאַנאַוו, נאָך איהם
מאַרפֿאַ איוואַנאָוואַ

מאַרפֿאַ איוו.

רוימט אַינן סטעפּאַנאַוו

נאָר דערבאַריים זיך, נעהם שנעלער צו די פּלעשלעך און
אַנטלויף. זעהסט דאָך אַנ'אַגענט זיצט, די פּאָליציע אַליין האָט
איהם אַהערגעשיקט.

נעהט אָב

קרוזשקאָוו

שפּרינגט אויף

וואָס דאַרפסטו דאָ?

סטעפ.

איך בין פון מילך... נאך די פלעשלעך ביו איך געקו-
מען... כ'ווי'ל זיי צונעהמען.

קרוזשקאָוו

נו שנעלער, נעהם צו און געה!

סטעפ.

געהט צו צום היינקעל, וואו די פלעשלעך שטעהען
איהר זענט, ווייזט אויס, פון פאליציע, אב'אגענט, הא?

קרוזשקאָוו

נישט דיין עסק! נעהם צו די פלעשלעך און געה! (צו זיך)
דער סוביעקט געפעלט מיר נישט.

סטעפ.

כ'מיין קעגען דעם, ווייל מיר האָפען גרויסע בעקאנטשאפט
מיט פאליציע. טאָקי מיט די אַגענטען אויך. מיר אינטערעסירען
זיך זעהר מיט די זאַכען.

קרוזשקאָוו

שארף

וואָס זשע פערלאַנגסטו?

סטעפ.

ניין, גלאַט אַזוי... ס'איז מיר אַ וואונדער, וואָס איך האָב
אייך פריהער נישט בעמערקט קיינמאָל. איהר מוזט געוויס זיין
אַ נייער?

קרוזשקאָוו

אַ נייער. (צו זיך) איז ער נישט אַמאָל דער אַגענט, וועל.

לער דארף דאָ אַהערקומען? (הויך) דו ביזט טאַקי אַ מיטל-הענ-
דלער, האָ עפעס ביזטו גאַרנישט עהניך אויף אַ מיטל-הענדלער?
קוט אויף איהם דורכדרינגליך

סטעפ.

צו זיך

אַ מיאוסע מעשה! (הויך) וואָס איז! ל'האַב איינמאַל שוין
געזאָגט, אז ל'בין געקומען נאָך פלעשלעך, וואָס האָב איך זיך
דען צו פערשטעלען? האָסטו געזעהען! (נעהמט צונויף די פלעשלעך)
אַגענטען אויך פערשידענע. אַנ'אַנדערער כאַטש מ'שיקט איהם
נישט—קריכט ער אַליין... דערפאַר מיינכטו וועט מען דיר אַ ש-
נעם דאַנק געבען?

ווייל אַוועקגעהן

קרוזשקאָוו

שטעהו

סטעפ.

וואָס זאָל איך עפעס שטעהן?

קרוזשקאָוו

ווער ביזטו פאַר איינער?

סטעפ.

טפו, אַ מיאוסער מענש דו ביזט! וואָס האָסטו זיך צוגע-
טשעפעט? קום אין פאַרציע, דאַרט וועל איך דיר זאָגען, ווער
איך בין.

ווייל אַוועקגעהן

קרוזשקאָוו

כאַפט איהם פאַר דער האַנד

שטעה, זאָג איך דיר!

סטעפ.

ריסט האסטיג ארויס די האנד

ווי וואַגסטו מיך צו כאַפּען פאַר דער האַנד? וואָס בין
איך אַ גנב, צי וואָס? מיר וועלען ערשט זעהן, ווער דו ביזט
פאַר איינער! וואו איז דיין בילעט?

קרוזשקאָוו

איך וועל דיר באַלד ווייזען מיין בילעט—וועט דיר שוואַרץ
ווערען אין די אויגען! (נעהמט אַרויס דעם רעוואָלווער) זעהסט מיין
בילעט? נישט פון אָרט, —אַז נישט לעג איך דיך אַ טויטען! איך
ווייס ווער דו ביזט!

סטעפ.

אַ-אַ, אַזוי! פיי-יין! (כאַפט אַרויס אַ רעוואָלווער) אויב אַזוי, וועסטו,
סייערער, שוין אויך נישט אַרויס פון דאַנען!
אַננא ניקאָלאַיעוונאַ קומט אַרמ

אַננא ניק.

נו, סטעפאַ, אָט בין איך דאָ! און וואו זענען די ביכער?
(דערזעהט קרוזשקאָוו) סערגיי! ליבלינקער! דו ביזט דאָ?
ייִפֿט צו צו איהם

קרוזשקאָוו

אַננא ניקאָלאַיעוונאַ!

לאַזט אַראָפּ דעם רעוואָלווער

סטעפ.

גאָט מיינער! אַניוטאַ, דאָס איז סערגיי
בעהאַלט דעם רעוואָלווער

קרוזשקאָוו

איהר זענט סטעפאַנאָוו?

אַננא ניק.

קוקט זיך ארום

וואָס בעדייט דאָס? איהר האָט זיך ביז איצט נישט גע-
קענט און רעוואָלווערען אויך? איהר ריכט זיך אויף אַנאַפּאַל?

סטעפ.

יטערט אינגאנצען

אַנייטאַ! מיר האָבען זיך אָנגענומען איינער דעם צווייטען
סאַר שפּיאָנען!

קרוזשקאָוו

עהט צו צו סטעפּאַנאָוץ, נעהמט איהם ארום, נעהמט אויך ארום אַננאָן
מיר האָבען זיך שיער נישט גע'ממית'ט איינער דעם צווייטען!

אַננא ניק

אַ שרעק!

קרוזשקאָוו

קומענדיג צו זיך

אַלזאָ, חברים, יעדע מינוט איז טייער! מיר זענען אַלע
געקומען וועגען דערזעלבער זאַך. שנעל צו דער אַרבייט. אַזוי
ווי מען זעהט, קאָנען אָנקומען זשאַנדאַרמען.

פּאַקט געשחנינד אין טשעמאַדאַן, לענט דעם רעוואָלוער אין טאַש. סטעפּאַנאָו
און אַננא נעהמען צו די פּלעשלעך

אַננא ניק.

איהר געהט גלייך צו מיכאַילאָוויץ

קרוזשקאָוו

יאָ. מאַרגען מוזען מיר זיך זעהן. צוויי אַ זייגער נאָך
מיטאַג אין שטאַדט-גאַרטען. גוט?

טסעפ.

גוטו

קרוזשקאָו

וואָס דרוקט איהר?

אָננא ניק.

אַ פראַקלאַמאַציע צום ערשטען מאַי. פערטיג?

קרוזשקאָו

וואָרט, מ'דאַרף נאָך דאָס איבריגע ווענטעל פון שאַפע
אַרויסברעכען, כדי עס זאָל קיין שום צייכען נישט בלייבען.
איבריגענס, געהט איהר אַוועק! (סטעפאַנאָר און אָננא געהען אַוועק, קרוזש-
קאָו ברעכט אַרויס דאָס ווענטעל און וואַרפט עס אין אויווען) אָט אַזוי איז עס
בעסער, וואָרום דאָס קאָן דאָך אויך דיגען פאַר אַ בעווייז. איצט,
געאַנגען!

געהט אָב מיט'ן טשעמאַדאַן

(5פּאַהאַנג)

צו "טער אקט.

מאַרפּא אירוואַנאָווא קומט צוויי מיטן פּלעשעל און שטעלט עס אויפן טיש

מאַרפּא איוו.

אַט איו, שוועלבעלע מיינס! (קוקט זיך ארום) ער איו נישטאָ!
ר'האַט, מסתמא, בעדאַרפט אַרויסגעהן. אָהן איהם וועל איך נישט
טרינקען. ער וועט אַריינקומען, וועלען מיר פּיין אויסטרינקען
צו כּוס'עלעך. (פּויע) פון וואַנען פּלוצלונג האָט דאָס אונזערער
אַזאַ קאַנטשאַפּט מיט פּאַליציע. כּ'פּערשטעה עס נישט! כּ'האַב עס
פּריהער גאַרנישט בעמערקט קיינמאַל. ספּעציעל פאַר זיינעטווע-
גען אַוועקגעשטעלט אַנאַגענט אין וואוינונג צו היטען. וואָס פאַר
אַ כּבוד מען טיילט איהם צו! אַי, וועל איך דאָס מאַרגען דער-
צעהלען פּאַכאַמיטשין, רק ער האַלט אין איין וואַרטשען: „דיין
קוואַרטיראַנט, זאָגט ער, איו פון די סטודענטען, וועסט נאָך האַ-
בען צרות צוליב איהם: זיי זענען אַלע געפּעהוליכע, אומרוהי-
גע מענשען, בונטאַווטשיקעס“.

פּירסאָוו און קאַליוזנאָוו קומען אַרפּן

פּירסאָוו

נו, אַלטיטשקע, האָסט געטהון אַלץ ווי איך האָב דיך
בעהייסען?

מאַרפֿאַ איוו.

אַ שאלה אַ ביסעל! כ׳האַב געטהון אַקוראַט ווי דו האָסט
מיך געהייסען, קיין האָר נישט אַנדערש! כ׳האַב קיינעם נישט
אַריינגעלאָזט און נאָר כ׳האַב געטריבען און געטריבען: אַוועק!
אַוועק!

פֿירסאָוו

און מיין אַגענט איז געווען?

מאַרפֿאַ איוו.

ר׳איז געווען, פּאָטערל, ר׳איז געווען... פּאַרוואָס האָט ער
געזאָלט נישט זיין, אַז דו אַליין האָסט איהם געהייסען. פּריהער
האַב איך איהם אויך גענומען טרייבען. האָט ער אויף מיר
אַבער אַ הילך געטהון, אַז כ׳האַב גלייך פּערשטאַנען, אַז ער מוז
זיין פון פּאָליציע—און כ׳האַב איהם אַריינגעלאָזט.

פֿירסאָוו

און וואו איז ער איצט?

מאַרפֿאַ איוו.

ער האָט, געוויס, בעדאַרפען צרויסגעין.

פֿירסאָוו

זעהר גוט. איצט דאַרף מען איהם שוין נישט.

מאַרפֿאַ איוו.

אוראי נישט! אַז דו אַליין ביזט דאָ—ווער זשע דאַרפֿט
איהם צו האַבען?

פֿירסאָ

נישט גערעדט! הער זיך איין, אַלטע! איצט, ווער עס וועט

נאָר קומען—זאָלסטו אַריינלאָזען, פּרעג קיינעם גאָרנישט, נאָר
לאָז יעדען גלייך אַריין.

מאַרפּאַ איוו.

מיראַ, צריינלאָזען—איז אַריינלאָזען.

געהט אַרויס

פֿירסאָוו

זעסט זיך ביים טיש, רעדט האַלב סטיל

זעהסטו, אינגאַט מאַקסימאָוויטש, דאָ איז אַזאַ געשיכטע!
דאָ איז זעהר אַנאָיידעלעך ענין. ווען עס טרעפט אָן אויף אַנ-
אַנדערן, וואָלט ער זיכער נישט געוואוסט וואָס ער האָט צו
טהון, איך אָפּער, האָב אויפ'ן אָרט, איינס און צוויי, אַלץ ער-
לעדִיגט אויפ'ן בעסטען אופן. און דער עיקר: וואָס כ'האָב די
זשאַנדאַרמען-פּערוואַלטונג אַ מאָרדע אָנגעריבען! כאַ-כאַ! ... אַי,
וועט עס זיי פּערדריסען, דערוויסענדיג זיך, אַז די גאַנצע פּער-
שווערונג איז ענטדעקט אָהן זיי!

קאַליוואַנאָוו

כע-כע-כע! ... איהר האָט עס געשיקט איינגעאַרדענט און
ערלעדיגט, וואָשע וויסאַקעראַדיע! איהר וועט בעשטימט בעקומען
אַ העכערע ראַנגע.

פֿירסאָוו

אַלץ הייסט געשיקט! כ'זאָג דיר אָפּען, אָהן שום בערימע-
ריי: כ'האָב עס מייסטערהאַפּט געמאַכט, געניאַל! דו מיינסט, עס
איז אַ קלייניגקייט? פיר חדשים נאָכאַנאַנד זוכט די זשאַנדאַרמען-
פּערוואַלטונג אַרום די דרוקעריי זייערע, זוכט, נישטערט אומע-
טום, זי איז שוין פּערמאַטערט געוואָרען זוכענדיג—און גאָר-
נישט! און איך! כ'בין נאָר אַריינגעקומען אַ קוק טהון, צי דער
פיינער מענש פון דאַנען איז טאַקי אָפּגעפּאַהרען—מעהר נישט!
בין איך אַריינגעקומען, אַ קוק געטהון, אַ שמעק געטהון מיט דער

נאָו—ס'איז דאָ געפאָקטו מיינסט אַז יעדער איז פּעהיג דערצוו?

קאָליוואַנאָוו

וואו דאָרט יעדערער!... הייסט עס, אַז טאַקי דאָ איז די סאַמע דרוקעריי זייערע אויך?

פֿירסאָוו

זי געפינט זיך געוויס דאָ. אין ערגעץ נישט, נאָר דאָ. איך ווייס שוין. דער חוש הריח, פאָטערל, דער חוש הריח! אָבער ווי פיין איך האָב דאָס אַלץ געמאַכט, בעאַרבייט, זאָג צליין! פלינק, האָ? כאַ-כאַ-כאַ!

קאָליוואַנאָוו

כַע-כַע-כַע! אויסגעצייכענט! עס קאָן שוין גאָר בעסער נישט זיין! איהר וועט איצט בעקומען גאָר אַ גרויסע בעלוינונג.

פֿירסאָוו

ערשטענס, האָב איך דאָ אַנאַגענט אַוועקגעשטעלט—האַסטו דיר איינמאָל אַוועק! דערנאָך האָב איך אויסגעזוכט דעם פּאָלי-ציי-מייסטער און איהם דעם גאַנצען ענין דערלעגט—האַסטו דיר צווייטענס! דערנאָך האָב איך לויט דעם בעפעהל פון פּאָליציי-מייסטער צושיקט טעלעגראַמען, מען זאָל דעם וואוילען יונג פּערהאַלטען און צוריקשיקען. ער האָט נאָר בעוויזען צוצופּאָהרען צו דער ערשטער סטאַציע—האַט מען איהם גלייך צוריקגעקעהרט! איצט זיצט ער שוין, געוויס, אין קאַנצעלאַריע. נאָר וואָס טהוען מיר דאָ ווייטער? אָט וואָס, הער אויס! מיר וועלען דאָ איינ-אַרדנען אַ נעץ פאַר זיי. די זייעריגע וועלען געוויס קומען דאָ אַהער געוואָהר ווערען וואָס דאָ הערט זיך. וועסטו דיר זיצען אין אָט דעם צימער דערנעבען און וועסט אונטערהערען. אַז זיי וועלען קומען, זאָלסטו זיי נישט גלייך פאַקען. לאָז זיי זיך אָב-רעדען און פּערצייכען דיר אַלע זייערע רייד און דערנאָך ערשט אַרעסטירען זיי און האַלטען ביז מיר וועלען דאָ קומען.

קאַליוואַנאָוו

איהר מעגט זיין רוהיג, וואָסע וויסאַקעראַדיע! ז'וועל אַלץ טהון, וואָס איז נויטיג. נישט ס'ערשטע מאָל ביי מיר

פֿירסאָוו

אַזאָ, לאַז איך דיך איבער און איך וועל זיך אַריבער-
כאַפען צו זיין עקסעלענץ. אַך, ווי ער האָט זיך אָנגעכאַפט פאַר
דער געשיכטע! ער איז אַזש רויט געוואָרען. ס'ערשטע האָט ער
זיך געפרעגט: און באַמבעס און דינאַמיט איז דאָרט נישטאַ? וואָס
זשע האָב איך איהם געענטפערט? גאַרנישט. איך האָב איהם גע-
זאָגט: אייער עקסעלענץ, איך בין נישט זיכער, אַז נישט! כע-
לע! ער האָט געהייסען, איך זאָל צו איהם קומען אין האַלבע
נאַכט (פּיווע) איבערהויפט זאָלסטו אַכטונג געבען אויף אַט דער
שאַפע-דאָרט איז אַלץ! נו, אַדיע, —כ'פערלאָז זיך אויף דירו

געהט אָ

קאַליוואַנאָוו

אַליין

אַט וואָס פאַר אַ מערכה אַזאַ ממ... האָט! ער וועט דאָס
איצט שטייגען, וואָס פאַר אַ בעלוינונג ער וועט דאָס איצט בע-
קומען—אַ שרעק! ער וועט אפשר פאַרן קיסר אַליין ווערען פאַר-
געשטעלט... נישט אומזיסט זאָגט מען: די נאַרישקייט גילט!...
(קרעכצט אָ) אַך! אַט איז אַ פלעשעל בראַנפען אויך אויפ'ן טיש!
גוט אַריינגעטראַפען! עס וועט זיין אָנגענעהמער די צייט צו
פערברענגען. דאָרף איך איצט נאָר אַ גלעזעל און אַ שטאַפער
אויסגעפונען.

געהט אַרעין אין אַנדערן צימער. עס עפענט זיך פֿאַרויכטיג דאָס פֿענסטער און

גלאַזקאָוו קוקט אַריין אין צימער

גלאַזקאָוו

אַליין

קינער נישטאַ! מ'דאָרף גלייך אַריינגעהן (קוקט אַרום דאָס צי-)

מער) ביכער, א שאפע, אלץ ריכטיג, אלע סמנים. אויב די פאל-
ציע זוכט דא טאקי א דרוקעריי, וועל איך איהר שוין דעם פע-
טען ביסען פון אונטער דער נאָז צונעהמען. און איך וועל שוין
איינמאל א בעלוינונג בעקומען! שלעכט איז נאָר, וואָס די פאָ-
ליציע האָט דאָ עפעס דערשמעקט, האָט זיך שוין זיכער אַריינ-
געמישט און קאליע געמאַכט דעם גאַנצען עסק. נאָר זי מיסט
זיך, נישט אין איהרע זאַכען! ווי קומט דען אַזאָ איידעלער ענין
צו אַ פויערישען פאָליציסיקי אין דער לאַפע אַריין! זיי מאַכען
נאָר קאליע. אָט אַז אונזער זשאַנדאַרמען-פערואַלטונג נעהמט זיך
פאַר עפעס, בעאַרבייט זי עס שוין אַרום און אַרום אין בעסטען
אַרדנונג! אויף דערויף האַפען מיר דאָך אַ עהרע דורכגעמאַכט!
נו, מ'דאַרף געהן דורך דער טהיר, פאַרזיכטיג!

מאַכט צו דאָס פענסטער. קאָליוואַנאָר קומט אַריין מיט אַ שטאָפער און אַ גלעזעל

קאָליוואַנאָר

אליין. שטאַפט אויף דאָס פלעשעל און גיסט זיך אָן אַ גלעזעל
נו, געלויבט דעם אויבערשטען! (טרינקט) טייערע משקה,
סמירנאָווקע! (גיסט אָן) זאָל זיין נאָך איינס, פאַר דער נשמה פון
די אַבות, זאָלען האַפען אַ ליכטיגען גן-עדן! (טרינקט) אָט אַזוי
האַב איך לייב צו טרינקען, איינער אַליין, אַבגעזונדערט, בלויז
מיט דער נשמה מיינער, אָהן חברותא. אַזוי איז אַנגענעהמער, אָהן
צערעמאָניעס, טרינקסט דיר וויפיל דיין האַרץ גלוסט, אָהן בושע.
איצט טאָקי נאָך איינס: דריי איז אַ הייליגע צאָהל (טרינקט).
בראַנפען פרימאַ. און איצט נאָך איינס! דריי זענען די הייליג-
קייטען, מיט גאָטס מוטער זענען פיר און אָהן פיר האָט מען
נישט קיין דירה-ווינקלען. דאַרף מען טאָקי ווידעראַמאַל איינס
פערבייסען און אַנעק זאָל עס נעהמען! (טרינקט) וואויל! און
איצט דאַרף מען זיך בעהאַלטען!

געהט אַרײַן אין אַנדערן צימער

גלאַזקאָר

קומט אַריין

די אַלטע שלאָפט, ווי גע'הרג'עט, מ'קאָן ס'גאַנצע הויז

צוטרָאָגען. (קוקט זיך ארום) אַזוי-וי! וואָס-זשע האָב איך איצט צו
 טהון? הייסט עס, זיך אַוועקזעצען און וואַרטען, אפשר וועט
 ווער פון זיי אַריינפאַלען. (שפּרייזט אַרום איבער'ן צימער) אָט זענען
 ביכער! (קוקט איבער) „קאַ-פּי-טאַל“, פון קאַרל מאַרקס, „סאָציאַל-
 לע-ע-טיק“, טע-טע-טע! עס איז עפעס נישט גלאַטיג!
 קוקט כסדר איבער אַלע ביכער. פּעדיושין קומט אַריין אויף די שפּיץ-פינגער

פּעדיושין

אַך, גאָטעניו, וואָס איך האָב געטהון! ווי איך האָב זיך
 פערשפּעטיגט! מ'האַט מיר געזאָגט, כּוואַל גלייך אַהערקומען, בין
 איך ערשט איצט געקומען! (שמייכלט) און אַלץ די פּערשאַטענע
 מאַשאַקאַ, אַ רוח אין איהר! דער פּריסטאַוו וועט געוואָהר ווערען,
 וועט ער מיר די מאַרדע אָנרייבען. נאָר ניש'קשה, אפשר וועט
 עס אַריבער בשלום. (בעמערקט גלאַזקאָרן) אַ-אַ! איין פּויגעלע איז
 שוין אַריינגעפאַלען, זיצט זיך דאָ, אויסגעצייכענט! מ'דאַרף מיט
 איהם אַ טעיאַטער שפּילען: פאַרשטעלען זיך פאַר אַ זייעריגען
 און פּערפיהרען מיט איהם אַ שמועס, ס'וועט אָנגענעהם זיין

הוטט

גלאַזקאָר

קוקט זיך האַסטיג אום. צו זיך
 איינעם האָט מיר גאָט שוין צוגעשיקט. מ'דאַרף איהם
 נעהמען אין דער אַרבייט אַריין.

קאַליוואַנאָר

סטעקט אַרויס דעם קאָפּ פון דער סהיר
 צוויי! מיר וועלען הערען, וואָס זיי וועלען דאָ רעדען.
 זיי זאָלען נאָר נישט, אַ רוח אין זייער... דעם גאַנצען בראָנפען
 אויסזויפען!

פּעדיושין

גוט נ'אווענד, חברו

גלאַזקאָוו

גוט נ'צווענד, קומט, זייט מוחל, אריין! ... איהר זענט גע-
קומען צום חבר טצלין? זיי זענען נישטאָ צוהויז, זיי וועלען
באלד קומען. זיצט דערווייץ! איך פערטרעט איהם איצט.

פֿעדיושין

איך דאַנק אייך זעהר! (זעצט זיך) איהר זענט געוויס דעם
ה' טצלינס פריינד, ריכטיג?

גלאַזקאָוו

א שאלה אַ ביסעל! שוין נישט איינמאַל האָב איך מיט
דעם חבר טצלין צוזאַמען שטיקלעך צרבייט בעזאַרגט. און איהר?

פֿעדיושין

איך? איך בין דער בעסטער פריינד און מיטאַרבייטער
זייער.

גלאַזקאָוו

רוימט אַיך

איהר זענט, הייסט עס, פון אונזערע?

פֿעדיושין

רוימט אייך אייך

מיט לייב און לעבען!

חינקט צו. פויזע.

גלאַזקאָוו

און וואָס הערט זיך מכה דער פערזאַמלונג? זי וועט היינט
ביינאַכט פאַרקומען? איהר ווייסט נישט?

פֿעדיושין

וואָס הייסט! צוליב דעם בין איך דאָך טאַקי געקומען. עס

וועט עפעס זיין אַ גרויסער עולם?

גלאַזקאָור

אַנ'ערעם וועט זיין. אַ מאַן צעהן. מעהר?

פֿעדיושין

ס'וועט זיין מעהר. בלויז סטודענטען, וויפיל וועלען קו-
מען. איהר קענט זיי צ'פע?

גלאַזקאָור

נו, איך זאָל זיי נישט קענען! (בעמערקט דעם בראַנפֿען) המ...
מיר האָבען דאָ אַ ביסעל בראַנפֿען אויך צוגעגרייט... פון דרייט-
קייט וועגען. איהר טרינקט?

פֿעדיושין

אדרבה, נאָר אַ קליינס, צוזי צוליב חברותא.

גלאַזקאָור

גיסט אָן

פאַר אייער געזונד! (גיסט אָן פֿאַר פֿעדיושינ'ען) טרינקט!

פֿעדיושין

טרינקט אויס און גיסט אָן

טרינקט איהר אויך! גוטער בראַנפֿען! קאַליע מאַכען וועט
עס נישט...

גלאַזקאָור

טרינקט אויס און גיסט אָן

טרינקט זשע איהר אויך נאָכאַמאָל! די חברים וועלען גע-
וויס נאָך ברענגען.

פֿעדיושין

טרינקט אויס און גיסט אָן. שטילערהייט

מירן עס היינט אַבדרוקען?

גלאזקאָוו

טרינקט אויס, גיסט 17

אונבעדינגט

פֿעדיושין

אַבער איהר ווייסט וואו אַלץ געפינט זיך

ג. זקאָוו

לאַכענדיג

זאָרגט אייך נישט! אָט דאָ, (וויזט אויף דער שאַפּע) און דאָרט
אויך וויזט אונבעשטימט.

פֿעדיושין

אַזוי! (פּוּזע. טרינקט און גיסט 17) טרינקט, זייט מוחל, נאָכ-
אַמאָל!

גלאזקאָוו

אַדאַנק! (טרינקט) מ'דאַרף איצט גוט אַכטונג געבען. וויפּיך
שפיצלעס עס דרעהען זיך היינט אַרום—אַ שרעקו

פֿעדיושין

צוטומעלט

עט, רעד גלייכער נישט! דאָ איז דאָך קיין דורכגאַנג
נישטאָ. פון וואָנען קאָנען די אידיאָטען עפעס וויסען!

גלאזקאָוו!

אַנאָנוויסענדע חברה, פּראָסטע פּויערן!

פֿעדיושין

בלויז טויגעניכטסען! (פּוּזע)

גלאזקאָוו

אזו ביכער צו לעזען האָט איהר עפעס ליב?

פֿעדיושין

א שרעק, ווי איך האָב ליב צו לעזען! איך טהו נישט
מעהר, נאָר כ'לעז—און בלויז פערבאַטענע...

גלאַזקאָוו

דאָס איז גוט! און מאַרקס קאַרלאָווס בוך „קאַפיטאַלען“
האָט איהר שוין געלעזען?

פֿעדיושין

כ'האָב עס פיר מאַל דורכגעלייענט און כ'קאָן עס נאָך
אַלץ נישט אַוועקלייגען. אַ וויכטיגער ראָמאַן! אַנאַנטיקעל—מעג
מען ס'בעסטע עסען און ס'בעסטע טרינקען אַוועקשטעלען! (רויסט
אין) ווי ער זידעלט דאָרט די פּאָליציע, אַ געוואַלדו

גלאַזקאָוו

כ'וואָלט איהם געוואָלט זעהען, דעם מאַרקס'ן! ער איז
דאָך, דאָס... כ'מיין, פון אונזערע...

פֿעדיושין

פערשטעהט זיך.

גלאַזקאָוו

ער איז דאָ הי? איהר האָט נישט געהערט?

פֿעדיושין

הי! ער וועט דאָ קומען. זייט זיכער!

גלאַזקאָוו

צווי—וי! און „סאָליסטישער עסיג“ האָט איהר געלעזען?

פֿעדיושין

געלעזען. אַ שרעקליך בוך, זעהר אינטערעסאַנט. וואָס פאַר

א שרעקליכע געשיכטעס דאָרט קומען אַלץ פאַר.

גלאַזקאָוו

ריכטיג! (נעהמט דאָס פּלעסעל) לעדיג! ס'וואונדערט מיך נאָר,
וואָס מ'הערט עפעס גאָרנישט וועגען די באַנבעס! אפשר האָט
איהר עפעס געהערט?

פֿעדירושין

געהיימניסול

ווי דען ס'וועט זיין אַזאָ... איהר האָט דען גאָרנישט גע-
הערט?

גלאַזקאָוו

פאַרוואָס נישט! עטוואָס ווייס איך... מ'וואָלט געדאָרפען
דעם ממזר-יונג, —דעם צאָר—אָוועקלעגען, אַזוי ווי זיין פעטער,
מיט אַ באַנבע!...

פֿעדירושין

דאָס וואָלט געווען ס'בעסטע! מיט דינאַמיט וואָלט מען
זיי, די אַלע אויסוואַרפען, בעדאָרפען אָוועקלעגען...
קאָליוואַנאָח שפּרינגט אַרויס מיט'ן רעוואָלוער אין האַנד

קאָליוואַנאָוו

אַ אַריינגעפאַלען, מיינע טייבעלעך! שטעהו ריהרט זיך
ווער פון אַרט—לעג איך איהם אָוועק ווי אַ הונד

פֿעד. און גלאַזק.

צוזאמען

געוואָרדו

קאָליוואַנאָוו

אַ, איהר, בונטאָוטשיקעס, אויסוואַרפען!

גלאַקאָח און פֿעדיושין מאַכען צו איהם, יעדער פֿון זמן זמן, עפעס געהימע
צייכענס

גלאַזקאָו

האַלב שטיל

וואַשע וויסאַקאַראַדיע! איך בין... אַב'אַגענט.

פֿעדיושין

איגנאַט מאַקסימאָוויטש! איך בין דאָך אַב'אַגענט-ס.

קאַליוואַנאָו

גיט אַ פֿיף. עס לויפֿען אַרײַן מיר פֿאַליציאַנט

נעהמט זיי!

גלאַזקאָו

וואַשע וויסאַקאַראַדיע! איך בין אַב'אַגענט! איך בין אַגענט
פֿון זשאַנדאַרמען-פֿערוואַלטונג. איך האָב אַ בילעט!

פֿעדיושין

גלייכצײטיג

איגנאַט מאַקסימאָוויטש! איך בין אַגענט פֿון אַכראַנע! בין
נאָר וואָס אַנגעקומען אין דינסט. איהר קענט מיך נאָך נישט.
געראַסים פראַכאַראָוויטש אַרײַן האָט מיך דאָ אַהערגעשיקט.

גלאַזקאָו

אך, דו אַזעלכער און אַזעלכער! לייגסט ווי אַ הונד, מנה,
געמיינער. דו ביזט אַ סיצייליסט! דו האָסט עס מיר אַרײַן גע-
זאָגט.

פֿעדיושין

דו ביזט אַ סאַציליסט, פֿערשפּיגענע אויגען, נישט איך
איך בין אַ מענש צו גאָט און צו לייט!...

קאָליוואַנאָר

נישט גלויבענדיג

גוט, גוט, מאַכט נישט קיין אַנשטעלען! איך ווייס, וואָס פאַר אַנאַגענטען איהר זענט! כ'האַב געהערט אייער שמועס! נעהמט זיי! די פאָליציאַנטען כאַפען זיי און פֿיהרען זיי אַרויס. מאַרפּא איוואַנאָנא בעווייזט זיך אין טהיר און אַ פאַטש סהוענדיג מיט די הענד, בעהאַלט זי זיך) ווי כ'טרע זיי זענען! זיי מיינען, אַז זיי וועלען נאָר זאָגען, אַז זיי זענען אַגענטען, לאַז איך זיי גלייך אָפּ... זיי האָבען אָבער נישט גע- טראָפען ס'אַרט! איך בין שוין אַנאַלטער פּויגעל, מיך וועט מען נישט אַזוי לייכט פּערנאַרען! (פּויוע) און דאָס זענען נאָך סאָצי- ליסטען! אַמאָליגע סאָציאליסטען האָבען זיך קיינמאָל נישט אָנגע- געבען אַלס אַגענטען (פּויוע) יאָ! כ'בין נישט אומזיסט געזעסען. איך וועל איצט אפשר אויך בעקומען עפעס אַ שטיקעל בעלוי- נונג. כ'זאָל נאָר אַזיך געדענקען, וואָס זיי האָבען אָנגערעדט. (נעהמט ס'פּלעסעל) דעם בראַנפען האָבען זיי אינגאַנצען אויסגע- טרונקען, אויסווארפען!

פֿירטאָר

פֿערסאָפּעט

זיין עקסעלענץ אַליין! נו, וואָס הערט זיך דאָ ביי דיר?

קאָליוואַנאָר

צוויי חברה-לייט האָב איך אַרעסטירט, — זיי זענען דאָרטו

פֿירטאָר

גוט געטהון! (וואַרפּט זיך צו דער טהיר) בעהאַלט דאָס פּלעשעל!

נעהט אַרויס. עס קומט אַרײַן דער פּאָליציי־מייסטער, נאָך איהם טאָלין בע-

גלייט פון פּאָליציאַנטען און פֿירסאָר

פּאָל. מייסט.

וואַרפּט אַ שאַרפען בליק איבער'ן צימער. פֿירסאָר און קאָליוואַנאָר שטעלען

איהם אונטער אַ שטוהל. ער זעצט זיך. צו טאָלינ'ען

אַזאָ, זאָגט איהר?

טאלין

ענטשולדיגט, איך זאָג גאָרנישט! איך פּרעג אייך נאָר,
וואָס זאָל דאָס בעדייטען, אַט די קאָמעדיע? פּריהער שיקט מען
מיך אַרויס און דערנאָך שלעפט מען מיך צוריק!

פּאָל. מייסט.

מירין אייך דאָס באַרד אויפקלערען. (צו פּירסאָוין) וואָס וועט
איהר זאָגען?

פּירסאָו

זיך, אייער עקסעלענץ, האָב ענטדעקט!... אַ געהימע אָפּ-
טיילונג מיט פּערבאָטענע ביכער, דאָ אין דער שאַפּע! אויף דער
צייט, וואָס איך בין געפּאָהרען צו אייך, אייער עקסעלענץ, האָב
איך דאָ דערווייל איינגעאָרדענט אַ נעץ...

פּאָל. מייסט.

אונצופרידען

האַ? וואָס פּאַר אַ נעצען!...

פּירסאָו

ענטשולדיגט מיר! כּי האָב זיך טועה געווען, אייער עקסע-
לענץ, כּי מיין, כּי האָב אַ מענש אַוועקגעזעצט...

קאָליוואַנאָו

יך!...

פּירסאָו

ריכטיג! דורך דער צייט, וואָס ער איז דאָ געזעסען, זע-
נען צוויי פּערברעכער דאָ געקומען און ער האָט זיי אַרעסטירט.

קאָליוואַנאָו

אייער עקסעלענץ! בעפעהלט מיר צו ראַפּאָרטירען!

פאָל. מייסט.

פערמאטערט

נאָר קורץ און שאַרף!

קאָליוואַנאָר

איך בין מיר אַזוי, אייער עקסעלענץ, דאָ געזעסען, זע-
נען זיי אַריינגעקומען: פריהער איינער, דערנאָך דער צווייטער.
זענען אַריינגעקומען, האָבען זיך אַוועקגעזעצט און האָבען גענו-
מען טרינקען בראַנפּען, אַלואַ, גאַרנישט, איך זיך מיר...

פאָל. מייסט.

קורץ, צו דער זאָך!

קאָליוואַנאָר

דערנאָך האָבען זיי גענומען רעדען, פלוידערן וועגען בי-
לעך. פריהער האָבען זיי גערעדט פערשידענע נאַרישקייטען,
דערנאָך האָבען זיי גענומען זידלען דעם צאַר. זיי האָבען גע-
זאָגט (רוקס זיך צו נאָהנט צום פאָל. מייסט.) מ'וואָלט בעדאַרפט דעם ממזר
מיט אַ באַנבע!...

פאָל. מייסט.

אַ טופּע טהוענדיג מיט'ן 50ס

האַלט ס'מױל! (קאָליוואַנאָר שפּרינגט-אַב. צו טאַלינ'ען) האָ? וואָס
זאָגט איהר דערצו?

טאַלין

וואָס האָב איך אייך צו זאָגען! איהר מעגט אייך גלױבען
פּלערליי שפּור-הינד!

פאָל. מייסט.

פיהרט אַריין די אַרעסטירטע.

קאָליוואַנאָר פּיהרט אַריין גלאַזקאָז'ן און פּעדיושינ'ען

קאליוואנאָוו

פֿאַט זענען זיין

גלאַזקאָוו

פֿאַלט אויף די קנייה

אייער עקסעלענץ! האָט רחמנות! מאַכט מיך נישט אומ-
נליקליך! כ'בין נישט שולדיג! איך בין אַגענט פון זשאַנדאַרמען-
פּערוואַלטונג. כ'בין דאָ אַהערגעקומען, געוואָלט עפּעס אויסשמע-
קען. דערנאָך איז דער אויך געקומען, ער איז פון אַכראַנע.
מיר האָבען זיך נישט געקענט איינער דעם צווייטען. יעדער פון
אונז האָט געמיינט, אַז דער צווייטער איז אַ פּערברעכער און
מיר האָבען אויף צופלייס גערעדט נאַרישקייטען. אייער עקסע-
לענץ, מאַכט מיך נישט אומגליקליך!

פּעדיושין

צו פֿירסאָוו

וואַשע בלאַגאָראָדיע!...

פֿירסאָוו

זיי פֿערשטיינערט

פּעדיושין! דוז באַלוואַן.

פּעדיושין

וואַשע בלאַגאָראָדיע, פֿאַרוואָס האָט מען מיך אַרעסטירט?
איהר האָט דאָך מיך אַליין אַהערגעשיקט. כ'האַב זיך נאָר עט-
וואָס פֿערשפּעטיגט. וואַשע בלאַגאָראָדיע, איך בין דאָך מיט לייב
און לֵעבען!...

פֿירסאָוו

צו קאליוואַנאָוו

וואָס האָט איהר דאָ אַנגעאַרבייט? גולנים! טרייבט די

אַרויס! איהר האָט מיך געקוילעט!

קאַליוואַנאָוו

פערלירען

כ'בין שולדיגו (צו די אגענטען) אַוועק!

פּאַל. מייסט.

בייו

וואָס איז דאָס פאַר אַ נאַרישע קאָמעדיע?

די אגענטען און קאַליוואַנאָוו געהען אָב

פֿירסאָוו

ענטשולדיגט, אייער עקסעלענץ!

פּאַל. מייסט.

אונגעדולדיג

אַזאָ, כ'זעה שוין, ס'איז דאָ ביי אייך גאַרנישט מיט
גאַרנישט! וואו האָט איהר דעם סקלאָד? וואו איז די דרוקעריי.
ווייזט שנעלער! איך הויב אָן צו פערלירען דאָס געדולד מיט
אייך. (צו טאַליב'ען) מ'דאַרף האָבען אַ געוואַלדיג געדולד, כדי זיך
נישט צו פּערגעסען מיט אָט די מענשען.

טאַלין

איהר קאָנט זיך מיט זיי עסקים האָבען?

פֿירסאָוו

רוקט אָב די שאַפּע, נעמט פֿייערליך אַרויס דאָס טהירעל

אַט איז אייער עקסע... (פאַר אלעמענס אויגען בעהיזט זיך דער חלל פֿון
דער שאַפּע, וואו עס הענגען צוויי פאַר הויזען. פֿירסאָוו, ערשטוינט שפּרינגט אָב צוריק.
ציטערט אינגאַנצען. פֿריהער שטאַמעלט ער עפעס, דערנאָך צושריבט ער זיך היסטע-
ריש) אייער עקסעלענץ! זיי האָבען בערויבט! זיי האָבען געקוי-
לעט! די זשאַנדאַרמען-פּערוואַלטונג!...

פאל. מייסט.

איבעראשט

איהר מוזט זיין שכור, אָדער משוגע? וואָס זאָל דאָס בע-
דייטען?

פֿירסאָו

אייער עקסעלענץ! זיי האָבען בערויבטו געקוילעטו די
זשאַנדאַרמען-פערוואלטונג!

פאל. מייסט.

זשענדיג די ווערטער, אין כעס

געהט צום טייוועל! איהר זענט שכור! איהר דינט מעהר
נישט! (פּויוז. קומט צו זיך. צו סאַלינען) יונגעראַן! ל'בעט אייך אי-
בער, וואָס ל'האַב אייך אומזיסט פּערשאַפט אַזויפיל אונאַנגענעהמ-
ליכקייט. לויט דער מסירה פון אָט דעם האַלב משוגע'נעם האָ-
בען מיר אייך אַרויסגעשיקט און איצט אייך אומגעקעהרט צוריק
און גענויט אייך צו שפּילען אַזאַ מאַדנע ראָלע. איהר זעהט
דאָך, אַז זיי האָבען מיך אויך גענויט צו שפּילען אַזאַ נאַרישע
ראָלע. איהר קאָנט דאָ איבערבלייבען. קיינער וועט אייך שוין
מעהר נישט בעאונרוהיגען. איך גאַראַנטיר אייך דערפאַר! (פּער-
ניגט זיך) אַדיעו

טאַלין

קאַלט

אַדיעו

דער פּאַל. ממשער געהט אָב, נאָך איהם דערשלאָגען—פֿירטאָה. מאַרפּאַ איהר
נאַחנאַ קומט אונגעטשלאָסען אַרײַן

מאַרפּאַ איװ.

טייבעלע! מיכאַיליטש טייערער! לעבסט? ביזט גאַנץ ל'האַב
מיך אַזוי געשראַקען פאַר דיר, אַז דער בויך טהוט מיר אַזש

וועה! כ'האָב געמיינט, אַז זיי וועלען דיך צורייסען, אָט די גע-
 צען, די פּאָליצייאישע קראָהען! חבר זיך נישט מיט זיי, ווי
 גאָט איז דיר ליב, געדענק אָן זיך! קאָן מען זיך דען פּערלאָ-
 זען אויף אַ פּאָליצייאנט? היינט איז ער מיט דיר חבר-לאַפּ און
 מאָרגען—האָסטו נאָר געטהון עפעס נישט, ווי ער וויל—נעהמט
 ער דיך פּאַלד אין דער לאַפע אַריין און קאָנסט שוין אַמאָל די
 לייכטיגע שיינ נישט אָנקוקען! וואָס-זשע שווייגסטו? ביזט געבעך
 אליין אויך אָנגעשראַקען, ליבינקער? זעהסטו שוין! האָסטו זיך
 עפעס שוין בענאַרישט? ביים מיידעל דיינעם מסתמא עפעס אַ
 נאַרישקייט געטהון? די לייבקעס וועלען דיך צו קיין גוטס נישט
 ברענגען! דאָס קריגע' האָט זיך איינגעוועהנט נאָך וואָסער צו
 געהן, וועט עס שוין דאָרט אויך פּערלירען געהן!

געהט אָב

טאלין

אליין

וואָס בעדייט דאָס? איז עס נישט קיין חלום? (אויסגלעכענ-
 דיג זיך) אונזער גאָט, הייסט עס, לעבט נאָך און אונזער שטערען
 לייכט. זאָל לעבען די רעוואָלוציע!

(פּאַרהאַנג)

דער זיידע.

איינאקטער.

פערזאנען.

מיכאיל יעגארָאָוויטש יערשָאָוו—טהוער אין דער זעמסטחא* (זע 5ציג יאָהר אַלט.

אייקטאָר—א סטודענט. } זינע קינדער
פֿיוֹאָ—קורסיסטקע
אַוּוּצָאָוו—סטודענט

אַנדריי איוואַנאָוויטש קאַנדעיעוו—געזעצגעבער קאַטאָרושניק, 55 יאָהר אַלט.

פֿיאָדאָר קוהידאָוו—פּויער, דינט ביי יערשָאָוו.

זשאַנדאַרמען-קאַפיטאַן

זשאַנדאַרמען.

די האַנדלונג קומט 5טן אין אַנאָנימע צווישען-שטאַדט, פּאַר'ן 17-טען אָקטאָבער 1905

בי יערש'ן אין הויז. היקטאָרס צימער. סטודענטיש מעבעל. רעכטס-ג
טהיר פֿון גאָס. לינקס-ג טהיר אין די אינעוועניגסטע צימערן. אָווענד. היק-
סאָר זיצט ביים טיש און אַרבייט.

וויקטאָר

אליין. פֿערמאָסט דאָס בוך

דאָך אַמאָל געטענדיגט. איצט וועל איך דורכקוקען די נע-
טיגע לעקציע און דערנאָך גלייך אין קליניק אַריין. (שטעהט אויף.
ענטשלאָסען מ'דאַרן ענדליך אַראָבואַרפען פֿון זיך אָט די משא!
איך בין שוין שרעקליך פֿערמאָטערט פֿון דער האַלבער אַרבייט,
פֿון צווייטען זיך אויף צווייען; פֿון איין זייט דער אוניווערזי-
טעט, פֿון דער צווייטער—די רעוואָלוציע—און ס'קומט אַרויס
נישט צו גאָט און נישט צום טייוועל. (פֿויווע) פֿון איצט אָן, עס
זאָל אפילו דונערן, וועל איך זיך דעם גאַנצען סעמעסטר נישט
אַברייסען פֿון דער פֿעהרע. כוועל בעלעגען דעם לעצטען עק-
זאַמען, דערנאָך אַריינטרעטען אין זעמסקע דינסט אַלס דאָקטאָר
און דאָן וועל איך זיך ערשט אינגאַנצען אָפּגעבען דער רעוואָ-
לוציאָנערער אַרבייט.

זענט זיך און אַרבייט. די טהיר עפענט זיך אונזיכער אויף און עס קומט צוריק

ליוואַ מיט ג ביכעל

ליזא

כ'שטער דיר נישט?

וויקטאָר

נישט אַברייסענדיג זיך פון דער אַרבייט

וואָס איז?

ליזא

ערקלער מיר, כ'בעט דיר, איין שטעל, עטליכע פראָזען,
וועלכע כ'קאָן בשום אופן נישט פערשטעווי

וויקטאָר

רייסט זיך נישט אַב פון דער אַרבייט

וואָס לייענסטו?

ליזא

מאַרקס'ן... שרעקליך שווער.

וויקטאָר

טהוט אַ קוק אויף אייך

וואָס האָסטו זיך עפעס פלוצלונג גענומען צו מאַרקס'ן?

ליזא

גאַרנישט פלוצלונג. כ'האַב זיך שוין לאַנג געקליבען..
(זעט זיך) איך האָב בעשלאָסען צו וואַרפען די גאַנצע אַרביי
אויף די קורסען, די לעקציעס און נעהמען זיך אויסשליסליך צו
פאָליטישער עקאָנאָמיע און סאָציאַלאָגיע.

וויקטאָר

פאַרוואָס גראַד אַזעלכע וויסענשאַפטען? און פאַרוואָס עפע

פון מאַרקס'ן?

ליזא

'מוז דאך אַמאָל זיך קאָנען אַריענטירען אין די חלוקי-
דעות. (כערביטערט) דו קאָנסט זיך נישט פאַרשטעלען, ווי איך
מאַטער זיך די לעצטע צייט. כ'ווייס נישט, אפשר האָב איך
ווירקליך אַזאָ טעמפען קאָפּ, נאָר איך קאָן זיך נישט פונאַנדער-
קלויבען, כ'קאָן זיך נישט בעשליסען, ווער עס האָט רעכט און
ווער עס האָט אַ טעות... הער איך די טעראַריסטען, דוכט זיך
מיר, זיי האָבען פאַלקאָם רעכט. הער איך אַנדערע-הויב איך
אָן זיך איבערצייגען גראָד פערקעהרט. דעריבער האָב איך בע-
שלאָסען פאַר יעדען פרייו דורכצושטודירען „קאָפיטאַל“.

וויקטאָר

און דו רעכענסט דאָס צו דערגרייכען, אַז דו וועסט
דורכשטודירען „קאָפיטאַל“? ווייסטו דערפון, אַז ס'איז איצט שוין
פאַרהאָן אַ ריזיגע ליטעראַטור—„קריטיקער פון מאַרקס'ן“ און
אויך אַזאָ ריזיגע ליטעראַטור—קריטיקער איבער די קריטיקער?
דעריבער, כ'די צו קאָנען זיך אַריענטירען אין די פראַגען פון
עקאָנאָמישען מאַטעריאַליזם, אָדער דעם דיאַלעקטישען מעטאָד,
דאַרף מען שטודירען פילאַזאָפיע, דאַרף מען...

ליזא

וואָס-זשע איז דיין מיינונג? פון וואָס אָנהויבען? פון וואָס
האַסט דו אָנגעהויבען?

וויקטאָר

איך... פון דעם, פון וואָס דו הויבסט אָן, דעריבער ווייס
איך אויך גאַרנישט. (שפּרומט איבער'ן צימער, אויסגערעגט) די צרה מיט
אונז אַלעמען איז, וואָס מיר זענען אַלע דאָקטרינערן, אַט וואָס:
איך האָב נאָך געלייענט מאַרקס'ן, ווען כ'בין אַלט געווען זיב-
צעהן יאָהר, ווען כ'האָב נאָך דעם מינדעסטען בעגריף נישט גע-
האַט וועגען רוסישען לעבען. איך האָב דאָן געזוכט נישט דעם
אמת, וואָס שטיצט זיך אויפ'ן לעבען, נאָר די פיינע טעאָריע—

און איך האָב עס בעקומען. דערנאָך האָב איך מיך בעמיהט
אַריינצופאַסען ס'לעבען אין סדום-בעטעל פון דער טעאַריע...

ליזאַ

וואָס-זשע דאַרף מען טהון? ווי אַזוי? לערן מיך!

וויקטאָר

פריהער דאַרף מען קאַנען לערנען דאָס רוסישע לעבען
און דערנאָך ערשט צופאַסען די טעאַריע צום לעבען, נישט
דאָס לעבען צו דער טעאַריע...

אַ קלאַפּ אין טהיר. יערשאַח קומט אַרמין

יערשאַו

וועגען וואָס דיסקוטירט איהר דאָס אַזוי הייסז

וויקטאָר

וועגען דער בעציהונג פון דער טעאַריע צו דער ווירק-
ליכקייט.

יערשאַו

שמייכלענדיג

אַ פערדעכטיגע טעמע פאַר'ן צענוואָר! איהר וואָלט גלייכער
גערעדט וועגען „ליבע צום פאַטערלאַנד און נאַציאָנאַלען שטאַלץ“
(צו ליזאַ'ן) געה, ליזאַטשקע, גיב אַ קוק צי מ'האַט געבראַכט די
פאַסט.

ליזאַ געהט אָב

יערשאַו

אַרומקוקענדיג זיך

אַ פריש נומערל „אָסוואָפּאַזשיעניע“ איז אָנגעקומען, איז
די פינגער צו לעקען, עהרענוואָרט! פון מאַנכע אַרטיקלען איז
פשוט ענטציקט צו ווערען! פשוט גערצען! כּוועל עס דיר איז

אָווענד ברענגען, וועסטו זעהן. אַ וואוילעך יונג, דער סטראווע!
ער טרעפט אין פינטל!

וויקטאָר

אין פינטל אַריין?

יערשאָוו

אין פינטל, ברודער, אין פינטל. גלויב מיר, איך קען
בעסער דאָס לעבען פון דיר. דו קענסט דאָך, אין אַלגעמיין,
מיינע אָנשוואונגען. איך האָב זיך נישט געביטען. איך בין גע-
בליבען דערוועלבער ווי מיט דרייסיג יאָהר צוריק, ווען כִּיבין
געגאַנגען אין פּאָלק. נאָר איך, ברודער, רעכען זיך מיט דער
פּאָקטישער לאַגע. איצט איז אויפֿן טאַג-אַרדנונג די פּראַגע ווע-
גען קאָנסטיטוציע—און אויב עס קאָן זי ווער אויסקעמפען—איז
עס נאָר די זעמסטוואָ, דער ליבעראַלער טייל פון דער געזעלשאַפט.

וויקטאָר

דורך אַלאונטערטעניגסטע אַדדעסען, דורך עלעגאַנט פּראַג-
דירען?

יערשאָוו

ביי דיר איז אַלעמאָל דאָסזעלבע! ביי דיר שפּילט די
פּאַרם אַ גרעסערע ראָל, ווי דער אינהאַלט. הער, דאָס וועט דאָך
זיכער בלייבען צווישען אונז. מיט דריי טעג צוריק האָט מיר
אַלעקסיי גאָוריקאָוויטש דערצעהלט, און ער ווייסט עס פון דער
זיכערסטער קוועלע, אַז דער צאָר אַליין וויל געבען אַ קאָנסטי-
טוציע, אַז ער האָט פעסט בעשלאָסען, פּערשטעהסטו מיר, צו
געבען קאָנסטיטוציע, נאָר די אַרומיגע קאַמאַרילע מיט פּאַביע-
דאָנאַסצעוין פּראש לאָזען נישט צו.

וויקטאָר

נו, איז וואָס דעריבער?

יערע און

נו, הייסט עס, אז אין די העכערע ספערען קומט פאר א שטארקער און ערנסטער פארטיי-קאמף. און אויב די לינקע פארטיי וועט בעקומען א דרייטע און שטארקע אונטערשיצונג אין דער זעמסטווע-קאָן זי זיגען... וואָס דען מיינסטו, וויטטע וואָלט געוואָגט צו שפילען אַזאַ ריזיקאָלישע שפּיל, ווען ער זאָל נישט שפּירען הינטער זיך אַזאַ שטאַרקע פּאַרטיי? ... מיט צוויי וואָלען צוריק האָט פּיאָטר אַלעקסייעוויטש געהאַט אַן-אוידיענץ ביי וויטטע'ן. האָט איהם וויטטע צוויי ווערטער נאָר געזאָגט, אַז פּיאָטר אַלעקסייעוויטש איז איבעראַשט געוואָרען.

ליזא קומט אריין

ליזא

מען האָט געברענגט די פּאַסט, פּאַפּאַ. מ'וואַרט דאָרט אויף דיר. (יערשאַה געהט אַרויס) וואָס האָט דער פּאַטער מיט דיר גע-רעדט?

ל'וואָה טימט אַרמין

לאַו צו און

צו וויקטאָר'ן

גוט נאָווענדו! גוט נאָווענד עליזאוועטאַ מיכאַיל'אָוונאַ! איך האָב צו אייך, מיינע ליבע, עפעס אַנ'עסק. מיר מוזען אויף עטליכע טעג אויסבעהאַלטען איינעם אַנ'אונלעגאַלען. אין דער גאַנצער שטאַדט איז נישטאַ קיין איין זיכערע דירה. ס'איינציגע זיכערע אָרט איז ביי אייך. מען קאָן?

וויקטאָר

נו, וואָס פאַר אַ פּראָגע? געוויס קאָן מען

ליזא

געוויס, געוויס וואו איז ער?

לאַווצאָור

איך קום באַלד מיט איהם. נאָר מאַכט אַזוי, אַז קיין זיי-
טיגע מענשען זאָלען נישט זעהן.

וויקטאָר

ס'וועט שוין זיין אין אַרדנונג. זיי רוהיג. געה, ברענג
איהם אַהער.

לאַזאַח אַז

ליזאַ

ווי אַזוי טהוט מען, דער פאַפּאַ זאָל איהם נישט זעהן.
ווייסט, איך וועל איהם אַבטרעטען מיין צימער און איך וועל
געהן נעכטיגען צו אַלעין. צו מיר אין צימער קומט דער פאַ-
טער קיינמאָל נישט אַריין. נאָר ווי אַזוי וועט זיין מיט פּיאָ-
דאָרין?

וויקטאָר

פאַר פּיאָדאָרין שרעק איך זיך נישט. איהם דאַרף מען נאָר
זאָגען, ער זאָל נישט פּלוידערן—און גענוג. ער האַלט אַ סוד

פּיאָדאָר קומט אַרמין מיט האַלץ

פּיאָדאָר

מ'דאַרף איינהייצען. אַ פּראָסט!

זעסט זיך אַראָב צו דער ערד און נעהמט אמנהייצען אין אוינען

ליזאַ

צו וויקטאָרין

זעגען וואָס האָט דער פּאָטער מיט דיר גערעדט?

וויקטאָר

ער האָט, ווי געוועהנליך, ענטוויקעלט זיינע פּאַנטאַזיעס

וועגען ליבעראלער ריכטונג. דער צאר, זאגט ער, וויל געבען
קאנסטיטוציע, נאָר מען לאָזט איהם נישט.

פֿיאַדאַר

אויסדרעהענדיג דעם קאָפּ

און אַ שטייגער, וועגען ערד, הערט מען גאָרטישט?

וויקטאָר

וואָס הייסט „וועגען ערד“?

פֿיאַדאַר

וועגען צוטיילען ערד, הייסט עס, עס וועט נאָך לאַנג
געדויערן?

וויקטאָר

ווער וועט דאָס זי צוטיילען, די ערד?

פֿיאַדאַר

ס'פערשטעהט זיך ווער: דער צאר ווער דען?

וויקטאָר

נאָרישקייטען, ברודער, ס'הויבט זיך נישט אָן. דער צאר
וועט אייך גאָרנישט צוטיילען. איהר האַפט אומזיסט.

פֿיאַדאַר

נו, באַרין, דאָ ביזטו שוין געכאַפט... אין דידאָזיגע זא-
כען פערשטעהסטו דאָך גאָרנישט... אַ צוטיילונג וועט בעשטימט
זיין. מ'זאָגט אפילו, אַז די גאַנצע ערד, וואָס איז דאָ ביי די
פריצים, וועט מען צונעהמען און אַוועקגעבען די פויערים.
מ'שמועסט, אַז ס'וועט זיין אַ מאַניפעסט פון צאר..

וויקטאָר

שוין באַלד פערציג יאָהר וואַרט איהר אויף אַ מאַניפעסט.

ווען דער צאר וואָלט געוואָלט געבען ערד, וואָלט ער שוין
לענג געהאַט געגעבען.

פּיאָדאַר

געגעבען וואָלט ער! און דער סינאָד וואָס וואָלט געזאָגט?
אודאי וואָלט ער געגעבען, נאָר דער סינאָד, צו אַלדי רוחות,
שטערט און לעזט נישט... נאָר, שוין נישט לענג וועלען זיי
נאָך ווילדעווען! מ'דערזעהלט, אַז איין סאָלאַטעל האָט זיך
דערלעגען ביז צום צאר אַליין און האָט איהם אַלץ דער-
זעהלט. און דער צאר ווייסט שוין איצט אַלץ!

זיקטאַר

זו ליזאָן

נו, און געה טענה זיך מוט איהם אויסו

פּיאָדאַר

מ'דערזעהלט נאָך עפעס: דער צאר האָט צונויפגערופען
די פּריצים, די שררות און נאָך דאָרט פּערשידענע סענאַטאָרען
און האָט צו זיי געזאָגט: טרעפט מיר, זאָגט ער, אַ רעטעניש.
כ'האַב—זאָגט ער—אַ טייער רייט-פּערד, וואָס קיין בעסערס איז
אויף דער גאַנצער וועלט נישטאָ, ווייס איך נישט, וועלען זוהן
עס צו געבען—דעם עלטסטען, צי דעם מיטעלסטען, צי דעם
יונגסטען? דער עלטסטער קאָן גוט זיצען אויפ'ן פּערד, האָט ער
אַבער שוואַכע הענד, ער וועט זיך נישט קאָנען קיין עצה גע-
בען. דער מיטעלסטער האָט שטאַרקע הענד, האָט ער אַבער
קורצע פּיס. און דער יונגסטער האָט הענד און פּיס, ווי ס'דאָרף
צו זיין. וועמען זשע וואָל איך געבען דאָס פּערד? זאָגען די
שררות צום צאר: „גיב אונז צייט דריי טעג צו בעטראַכטען זיך,
דערנאָך וועלען מיר געבען אַ תּשובּה.“ האָט זיי דער צאר גע-
געבען דריי טעג צייט אויף צו בעטראַכטען זיך. אין דריי טעג
אַרום זענען זיי געקומען. פּרעגט זיי דער צאר: „נו, איהר האָט
געטראַפּען?—זאָגען זיי,—אדוני מלך. דאָס טייערע

פערד קומט דעם יונגסטען. נישט דער עלטסטער, נישט דער מיטעלסטער וועלען קיין עצה זיך נישט געבען און פאר דעם יונגסטען איז עס ווי אָנגעמאַסטען". זאָגט צו זיי דער צאַר: „שרייבט אונטער". האָבען זיי אונטערגעשריבען. (ער שטעלט זיך אויף. ציהט די ווערטער) דע-מאַלט איז זער צא-אַר אויפגעשטאַנען, פערוואָרפען די לענטע איבער'ן אַקסעל און אַזוי געזאָגט: „איהר האָט זיך אַליין בעגראָבען. איך האָב דריי זיהן-דאָס מיינט מען: די שררות, די סוחרים און די פויערים. און דאָס טייערע פערד-דאָס איז די ערד. די שררות, כאָטש זיי זענען דער עלטסטער קלאַט, האָבען זיי אָבער שוואַכע הענד, זיי קאָנען נישט אַרביי-טען; די סוחרים האָבען קיין פיס נישט, זיי שטעהען נישט פעסט אויף דער ערד, זיי וואָרפען זיך אין אַלע זייטען; און די פויערים, אַזוי ווי זיי שטעהען פעסט אויף דער ערד און אַרביי-טען קאָנען זיי אויך-קומט זיי די ערד. איהר האָט אַליין צו-גע'פסקענט...\" האָט איהר אייך. זאָגט איהר גאָר, אַז ס'איז נאָ-רישקייטען!

וויקטאָר

דאָס אַלץ איז מעשות, ברודער, מעשות!

פֿיאָדאָר

מעשות זאָגסטו? און דעם צאַרס פאַרטערט האָסטו שוין געזעהן?

וויקטאָר

געזעהן.

פֿיאָדאָר

האָסטו בעמערקט, אַז ער האָט נאָר איין אויער?

ליזאַ

ס'טייטש איין אויער?

וויקטאָר

דער פּאַרטערט מוז מסתמא זיין אין פּראָפּיל.

פֿיאָדאָר

יאָ, מיט איין אויער. זעהסט דאָך, ביי מיר און ביי דיר איז פאַרהאַן צו צוויי אויערן און ביים צאַר נאָר איינס. פאַר-
וואָס איז דאָס, האָ?

וויקטאָר

נו, זאָג, פאַרוואָס?

פֿיאָדאָר

זעהסטו, אַנו, טרעף? נישקשה, מען ווייסט פון דעם אַלע
צוליב דער ערד!

ליזאַ

וואָס הייסט?

פֿיאָדאָר

דאָס הייסט! הער: די שררות זענען זיך צונויפגעקומען
ביים צאַר אין שטוב. זאָגט צו זיי דער צאַר: „דער עולם,
ס'הייסט די פויערים, זענען שרעקליך אַרים. מ'דאַרף זיי אַוועק-
געבען די ערד. אַז נישט, האָבען זיי נישט פון וואָס שטייערן
צו צאָהלען.“ האָבען די שררות אַלע ווי איין מאַן געענטפערט
„מיר ווילען נישט. די פויערים—זאָגען, זיי—וועלען אַזוי זעהן די
ערד, ווי איהר, אדוני מלך, עהט אייערע אויערן!“ זאָגט צו
זיי דער צאַר: „און אַז איךעוועל יאָ זעהן מיין אויער, וואָס
וועט זיין? וועט איהר יאָ געבען די ערד?“—„וועלען מיר יאָ
געבען.“ זיי האָבען געמיינט, אַז ער זאָגט דאָס אויף אַ געלעכ-
טער. נו, האָט דער צאַר אַרויסגעכאַפט די שווערד, האָט זיך
אַבגעהאַקט אַנ'אויער און אַ קוק געטהון דערויף. מ'לאַ, האָבען
זיך די שררות געמווט אונטערגעבען! און דער צאַר איז גע-

בליבען מיט איין אויער! זאָגט איהר אַז נישטו

געהט אַרויס

ליזאַ

גאָט מיין איינציגער! וואָס פאַר אַ פינסטערניש! צי וועט
אַמאָר דורכשלאָגען אַ שטראַהל דורך איהר?

וויקטאָר

אייגענטליך איז ביים פּאָטער און ביי פּיאָדאָרין פונקט
דיזעלבע אידעאָלאָגיע. ביידע גלויבען, אַז דער צאַר האָט בלויז
גוטע כּונות, ביידע לעגען די גאַנצע שולד נאָר אויף די אַרו-
מיגע הויף-קאַמאַרילע, ביידע פּאַנטאַזירען, אַז דער צאַר זאָל
דערהערען זייער שטים. און ביי ביידע נעהמט זיך דאָס אַלץ
פון נישט גלויבען אין די אייגענע כּחות.

לאַווצאָו אוי קאַנדעיעוו קומען אַרמין. דער לעצטער—אין אַ מונדיר פֿון אַ סטד

דענס, דאָס פנים פּערהילט אין אַ באַשליק

קאַנדעיעוו

האַרסט אַראָב דעם באַשליק, דעם פּאַלטאָ און דאָס היטעל

נו, אַדאַנק דיר, גאָטעניו! אַראָב דעם כּאָמוט! אַ גאַנצען
טאָג האָבען זיי מיך אין דעם אַרומגעפּיהרט! (צו וויקטאָרין און ליזאַין)
גוט נ'אָווענד, בעלי-בתיים! שוועסטער-ברודער?

וויקטאָר

יאָ.

קאַנדעיעוו

קוקט אויפ'ן טיש

ביכער אָהן עין הרע! אַ פּאַק מיט הכּמותו ס'כאַפט אַזש
פֿון אַ שרעק! וואָס, אין אוניווערזיטעט?

לאַווצאָו

נו, אַרויס מיט שאַלות! איהר וועט זיך גלייכער אויסרוהען.

איהר זענט דאך צוויי נעכט נישט געשלאָפּען.

קאַנדעיעוו

אַט אַנאַנשיקענישו! אַ ניאַנקע פון זיין ליבען נאַמען! דאָ
רוה, דאָ עס, דאָ טרינק. לאָז מיך מיט אַ מענש ריידען! רוה!
גערוהט גאָט צו דאַנקען גאַנצע צוואַנציג יאָהר! די זייטען טהוען
נאָך וועה.

לאָווצאָוו

מיט אייך איז נישט אויסצוקומען! (נעהמט אַרויס פֿון טאָש ברויט
מיט ח.ו.ורשט) אַט איז פּראָוויזיע פאַר אייך.

קאַנדעיעוו

אוי דו מאַרפּאַ, מאַרפּאַ... נו, אַדאַנק דיר, חבר, זיי נישט
בייז. איך בין שוין אַזוי. נו, איצט געה דיר. האָסט גענוג אַר-
בייט... גיב צו וויסען גוטע בשורות... און געדענק, אַז מעהר
ווי צוויי טעג קאָן איך דאָ נישט בלייבען, איך מוז זיין, ווייסט
דאָך וואו...
0

לאָווצאָוו

נאָר למען השם, איהר זאָלט נישט אַרויסגעהן פון שטוב.
די גאַסען זענען פול מיט שפיצלעס.

קאַנדעיעוו

לאַכענדיג

נו, גוט, גוט! כּוועל זיך גוט אויפיהרען. כּוועל זיך
אַרונטערשטעלען אונטער אַ גלאָז!

לאַחצאָה אָג

קאַנדעיעוו

אַ וואוילער יונג! נאָר אַזאַ קאַנספּיראַטאָר, אַז ער קאָן דעם
געזונטסטען מענשען אין איינע דריי טעג אין קבר אַריינטריי-
0

בען. היינט האָט ער מיך אַ גאַנצען טאָג אין אַט די קאָמעדיאַנ-
טישע בגדים אַרומגעפיהרט איבער דער שטאָדט: צופוס, מיט
דער פוהר און מיט דער „קאָנקע“. דאָס האָבען מיר זיך פון
די שפּיאָנען געראַטעוועט. כאָטש איך בין זיכער, אַז קיין שפּיאָ-
נען האָבען זיך נאָך אונז נישט געיאָגט. און אויב זיי האָבען
אונז יאָ געיאָגט, איז עס דערפאַר, ווייל מיר זענען געלאָפּען.
איך בין צוויי וואַכען געווען אין מאַסקווא און בין פראַנק און
פריי אַרומגעגאַנגען איבער די גאַסען. און דאָרט זענען טאַקי
פאַרהאַן שפּיאָנען אויף טריט און שריט, נאָך דערצו אַזעלכע,
וואָס האָבען זיך שוין געיאָגט נאָך מיר. און פונדעסטוועגען
גאָרנישט. איך האָב זיך אָנגעטהון ווי אַ גלח, איך געה און צלם
זיך פאַר יעדען גאַטס הויז און דאָס ביז אַנטלויפט פון מיר,
ווי אַ שד פון ווירויך.

ליזאַ

איהר, הייסט עס... זענט פון טורמע אַנטלאָפּען?

וויקטאָר

ליזאַ! וואָס פאַר אַ פראַגען?

קאַנדעיעוו

אַט הויבט איהר שוין אויך אָן קאָנספּירירען. פאַרוואָס
נישט פּרעגען? איהר בעהאַלט דאָך מיך אויס, זאָל איך זיך פאַר
איך אויך בעהאַלטען? איך קאָן דאָס נישט פּערטראַגען! יאָ,
מיין ליב מיידעל... ווי רופט מען אייך?

ליזאַ

מיך, ליזאַ און איהם, וויקטאָר.

קאַנדעיעוו

כיוועל אייך טאַקי אַזוי רופּען, ליזאַ און וויקטאָר און אַז
איהר וועט מיר ערלויבען, וועל איך אייך זאָגען „דו“. אַנאַלטע

פויערשע געוועהנהייט. איך קאָן דאָס יונגוואַרג נישט, איהרצען!

ליזא

ביטע! כ'בין זעהר צופרידען!

קאַנדעיעוו

צו וויקטאָרין

און דיר פרעג איך אפילו נישט. מעגסט ביזו זיין, צו
ס'געפעלט דיר נישט.

וויקטאָר

גוט!

קאַנדעיעוו

אַלזאָ, ווילט איהר, מינע ליבע, וויסען, ווער און וואָס
פאַר איינער איך בין? אדרבא! אין די זיפעציגער יאָהרען בין
איך געווען אַ סטודענט. האָב איך געוואָרפען דעם אוניווערזיטעט,
בין צוועק אין פאָלק און האָב זיך פערנומען מיט פראָפּאָגאַנדע.
אַריינגעפאַלען. אָבגעווען פינפּאונצוואַנציג יאָהר אין סיביר. פרי-
הער אויף קאַטאַרגע, דערנאָך אין פערשיקונג. שפעטער בין איך
אַנטלאָפען און אָט וואַנדער איך שוין דאָס זעקסטע יאָהר אַרום
איבער רוסלאַנד. כ'אַרבייט, וויפיל מינע פחות טראָגען אויס.
פיהר שמועסען מיט דער יוגענד, מיט פויערים, מיט אַרבייטער,
כ'רוף זיי צום קאַמף, כ'טייל זיך מיט זיי מיט מינע ערפאַה-
רונגען. אָט דאָס איז אַלץ.

וויקטאָר

ענטשולדיגט! זענט איהר נישט קאַנדעיעוו?

קאַנדעיעוו

אודאי קאַנדעיעוו!

וויקטאָר

נעהמט איהם אַרום

יבענקער, האַרציגער!

ליוז דריקט איהם די האַנט

קאַנדעיעוו

געריהרט

אַדאַנק אייך, קינדערלעך! אַדאַנק אייך, טייערע מינע. נו, איז נויטיג געווען זיך צו קאַנספירירען? מיט דער יוגענד פיהר איך קיינמאָל נישט קיין פאַליטיק. פערשטעהט זיך, אַז נישט צו אַלע יונגעלייט רוק איך זיך. אָבער מיט דער, מיט וועלכער איך קום זיך צונויף, בין איך אָפען און פשוט. און זיי זענען מיט מיר אויך אַזוי. דערפאַר פערשטעהען מיר זיך געגענזייטיג. איך גלויב פעסט אין דער יוגענד. כ'גלויב אין איהר געוויסען, אין איהר נשמה. איך געה צו איהר, נישט צוליב דעם, זי זאָל מיך אויסבעהאַלטען פאַר שפּיאָנען. פאַר שפּיאָנען קאָן איך זיך אויסבעהאַלטען אין אַרימען נאַכטלעגער, אין פאַליש פון דער צערקווע—און וואו איך וויל. איך געה צו דער יוגענד דער-פאַר, ווייל איך דאַרף געוויסען, שכל הישר! (סטעהט אויף) אָט האָב איך אייך דערצעהלט וועגען מיר. איצט דערצעהלט איהר וועגען זיך.

וויקטאָר

נישטאָ וואָס צו דערצעהלען.

קאַנדעיעוו

שוין-זשע גאַרנישט? נו, למשל, וואָס טהוסטו?

וויקטאָר

איהר זעהט דאָך: איך זוברעווע, כ'גרייט זיך צום לעצ-טען עקזאַמען.

קאנדעיעוו

א-א-זוי! (צו ליען) נו, און דו?

וויקטאָר

זי לעזט מאַרקס'ן.

קאנדעיעוו

אזוי גאָר... לעזסט און מאַטערסט זיך, נאַטירליך. זאָגסט צו זיך כסדר: „אַך, וואָס פאַר אַ גראַבער קאַפּ איך בין! דאָס פערשטעה איך נישט און יענץ פערשטעה איך נישט... וואָס וועט פון מיר זיין, כ'טויג צו גאַרנישט. נו, זיי זיך מודה, אויפ-ריכטיג, ס'איז אמת?

ליזאַ

זעהר ערנסט

כ'טראַכט אזוי... און כ'וויין אָפט פון די מחשבות.

קאנדעיעוו

זעהסט, ווי איך האָב געטראָפּען. און געטראָפּען האָב איך דערפאַר, ווייל אַזעלכע מיידלעך ווי דו, וואָס וויינען, זענען פאַרהאַן צעהנדליגער טויזענדער. און ווילסטו איך זאָל דיר זאָ-גען פאַרוואָס דו וויינסט און מאַטערסט זיך?

ליזאַ

זאָגט.

קאנדעיעוו

כ'וועל טאַקי זאָגען. דו מיינסט, אַז דייע ליידען און דייע טרעהרען קומען פון דיין איידעל האַרץ? ניין, שוועסטער-לעבען! דו וויינסט פון גיריגקייט, פון פאַלשקייט! מעגסט זיך יאָ בעלידיגען, נישט בעלידיגען, איך זאָג דיר אָבער! פון טי-פען האַרצען דעם גאַנצען אמת. איהר זענט אַלע אַזעלכע גי-

ריגע, פאלשע אין עגאָאיסטישע.

ליזא

דערשראָקען

גיריגע? ... פאלשע?

קאָנדעיעוו

יאָ, גיריגע! צ'אָט יאָהר האָסטו זיך געלערנט אין גימנאַז-
זיע און דיר איז עס וועניג! האָסט דורכגעלעזען פּושקין'ען,
טורגעניעוו'ן, טאָלסטאָיע'ן, האָסט דורכגעלעזען שאַסטרין, דאַר-
וויניע'ן, ניטשע'ן, — דיר איז דאָס נאָך אויך וועניג איצט לעזסטו
מאַרקס'ן, עס וועט דיר געוויס אויך וועניג זיין. נאָך מאַרקס'ן
וועסטו דאַרפֿען העגעל'ן, פּיכטען, פּייערבאַכ'ן. און וועסטו זיי
שוין אויך האָבען געלעזען, וועסטו נאָך אַלץ קלאַגען און זיך
פּייניגען! „אַך, וואָס פאַר אַ נישט איך בין, איך האָב נאָך די
ווענוס פון מילאָ נישט געזעהן? נו, גיב אַ טראַכט, איז דאָס
נישט געוויסענלאָז, גיריג און עגאָאיסטיש? דו מוזט האָבען
מאַרקס און אַווענאַריום און ווענוס. און הונדערט מיליאָן מען-
שען, וועלכע בעצאָהלען מיט זייער שווייס און בלוט דיין
לעהרע—פּוילען דערווייל אין פּינסטערניש, ווערען געשוואַצען
פון הונגער, קומען אום און ווערען פערשמיסען פון טשערקע-
סען און אין דערוועלבער צייט האָסטו גאָר אין זין אַנצופּילען
דיין קאַפּ מיט וויסענשאַפטען. דו דאַרפסט אַלץ—און איהם, דעם
פּאָלק, וואָס?

ליזא

סטאַרק אויפֿגערעגט

טאָ וואָס-זשע טהוט מען? ווי אַזוי קאָן מען געהן צום
פּאָלק אָהן וויסען, אָהן דער געהעריגער צוגרייטונג? פּדי צו
קאָנען עפעס געבען דעם פּאָלק, דאַרף מען דאָך אַליין וויסען.
און אַז איך אַליין האָב זיך נאָך נישט פּונאַנדערגעקליבען?

קאנדעיעוו

אין וואָס האָסטו זיך נישט פונאַנדערגעקלייבען? אין דעם
 צי דער פויער איז טעמפ און נאַריש? אָט געה צו איהם צו און
 גיב אַ קוק, וועסטו זיך פונאַנדערקלויבען. וואָס נאָך ווייסטו
 נישט? צי עס איז נויטיג טעראַר? אָז דו ווייסט נישט, טאָ בע-
 נויך נישט קיין טעראַר און רעד נישט דערפון. און איצט קלויב
 זיך פונאַנדער אין דעם, וואָס דו ווייסט יאָ, אין דעם, וואָס
 דו קאַנסט יאָ געבען דעם אונוויסענדען פאַלק. דו קאַנסט איהם
 דערצעהלען וועגען דער זעלבסטערשונג, קאַנסט איהם דער-
 צעהלען וועגען די יסודות פון סאָציאַליזם, קאַנסט איהם דער-
 צעהלען ווי אַזוי עס קעמפען זיינע אַרבייטער-ברידער אין אַנ-
 דערע לענדער, קאַנסט איהם ערקלערען ווי אַזוי ער ווערט עקס-
 פּראָטירט אי פון צאַר, אי פון פּריץ, אי פון פאַבריקאַט, קאַנסט זאָגן

ליזאַ

איך ווייס אָבער נישט, ווי אַזוי מען רעדט צום פאַלק.
 איך האָב זיך קיינמאַל נישט צונויפגעטראָפּען, נישט מיט'ן פויער,
 נישט מיט'ן אַרבייטער.

קאנדעיעוו

און מאַרקס וועט דיך דאָס אויסלערנען? אָט געה און לערן
 זיך. און נעהם טאַקי מיט זיך מיט מאַרקס'ן און אלע אַנדערע
 וויסענשאַפטען. אַרבייט און לערן זיך. עס וועט דיר נאָך קלע-
 קען צייט אויף צו לערנען זיך אויך און פונאַנדערצוקלויבען
 זיך אין פּראַגען אויך. און וועסטו אַמאָל אַריינפאלען אין טור-
 מע—וועסטו דאָך שוין געוויס האָבען גענוג פּרייע צייט, אַ סך
 פּרייע צייט, כּאָטש הויב אָן פון פאַלעס'ן. אַנדערש וועסטו זיך
 צוואַנציג יאָהר פּסדר לערנען און אַז דו וועסט שוין אַלץ האָ-
 בען געלערנט, אין אלע פּראַגען זיין קלאָר, וועסטו זיך ערשט
 צרומזעהן, אַז דו האָסט קיין נשמה שוין נישט. אָבער לערנסטו
 און אַרבייטסט, וועט דיין נשמה בלייבען גאַנץ, די פּראַגען גע-

לעזט און דאָס געוויסען רוהיג.

ליזאַ

געהט צו צו קאַנדעיעווין, נעהמט אַרום זיין קאַפּ און קושט איהם אין טטערן
אַדאַנק! איך... געהו

קאַנדעיעוו

איך דאַנק דיר אויך, ליבינקע, הנרציגע! (צו וויקטאָרין)
און דו?

וויקטאָר

וואָס? איך האָב זיך שוין, דוכט זיך, יאָ פונאַנדערגעקלי-
בען. כ'האַב שוין עפעס פרופּירט. ס'איז דאָ אַרבייט—גיט אַזער.
איך בין גרייט!

קאַנדעיעוו

גיט אַחער! אַליין נעהם דיר אַרבייט, נישט—גיט אַהער!
וואָס זענען מיר דען נאַטשאַלטוואָ? מען זאָל איהם געבען! ווי
אַלט ביזטו? מיר האָבען צו אַכצעהן—ניינצעהן יאָהר, קיינעם נישט
פרעגענדיג, געשאַפען אַ סאַציאַליסטישע בעוועגונג אין פּיראונ-
פּופּציג גובערניעס. און אייך דאַרף מען נאָר געבען! און איהר
אַליין וואו זענט? און די איניציאַטיוו אייערע וואו איז? ווער
איז בעל-הבית איבער'ן געפייניגטען און ליידענדען רוסלאַנד?
נאַטשאַלטוואָ, צי דו? די נאַטשאַלטוואָ אָנערקענסטו נישט? טאָ
אָנערקען זיך זעלבסט אַלס בעל-הבית און הויב אָן בעל-הבית'ע-
ווען! זעה נאָר, וואָס פאַר אַ גובערניע דו האָסט פאַר דיר: אין
אַ וואָך צייט וועסטו זי נישט אויספאַרען. און וואָס איז איצט
ביי אייך? ווער אַרבייט אויף די פאַבריקען? ווער אַרבייט אין
דאַרף? ווער צווישען דער יוגענד? קיינער נישט. אַ חרפה און
אַ שאַנד און דו זאָגסט: גיט אַהער און גיט אַהער!

פּיאָדאָר געהט אַריין

פּיאָדאָר

נישט בעמערקענדיג קאַנדעיעווין

פריהער, פאר דער פרייהייט, האָבען מענשען אויך נישט
 בעוואָלט גלויבען. עס קאָן נישט זיין, האָבען אַדע געזאָגט, אַז
 מ'זאָל ביי די פריצים צונעהמען די מענשען. האָט מען אַזוי
 לאַנג גערעדט, ביז מ'האָט זיך דערוואַרט. מיט דער אייזענבאַהן
 אויך אַזוי. אַז מ'האָט אָנגעהויבען צו רעדען דערפון, האָבען אַלע
 געלאַכט: ס'קאָן נישט געמאָלט זיין, האָבען זיי געזאָגט, אַז אַ
 וואָגען, אַחן פערד, זאָל אליין לויפען. האָט זיך אָבער אַרויס-
 געוויזען, אַז ס'איז יאָ געמאָלט. ס'לויפט טאַקי. דאָסזעלבע איצט
 מיט דער ערד. אָט לאַכט איהר אויך: עס איז נישט מעגליך,
 זאָגט איהר, מ'זאָל געבען. אָבער אַז מענשען רעדען—וועלען
 זיי זיך דעררעדען.

קאַנדעיעוו

ווער, הייסט עס, וועט געבען די פויערים ערד?

פּיאָדאַר

קוקט זיך אַרום

ווער? דער צאַר וועט געבען! וואָס הייסט, ווער?

קאַנדעיעוו

און פאַר זיך וועט דער צאַר נעהמען

פּיאָדאַר

פּערוואַנדערט

פאַר זיך!...

קאַנדעיעוו

נו, יאָ, זיך, כּדי צו בעאַרבייטען, אַקערן און זייען?

פּיאָדאַר

דאָס רעדסטו עפעס? דער צאַר אַקערט און זייעט דען?

קאנדעיעוו

נאטיח

ער אַקערט נישט און זייעט נישט? ער געהערט, הייסט
עס, נישט צום פויערים-שטאַנד?

פֿיאַדאַר

ניין...

קאנדעיעוו

צו וויס זשע פאַד אַ שטאַנד דען געהערט ער? צום
שררה'שען, אודאי?

פֿיאַדאַר

נישט גערן

צום שרוה'שען.

קאנדעיעוו

אויב זשע דער צאַר געהערט צום שררה'שען שטאַנד,
האַט ער דאָך, הייסט עס, זיין ערד און זיינע קרובים האָבען
אויך ערד. פאַרוואָס-זשע גיט ער נישט אַוועק זיין ערד און
זיינע קרובימ'ס ערד צו די פויערים? נו, זאָג, פאַרוואָס?

פֿיאַדאַר

אין פערלעגענהייט

ווער ווייסט איהם דען? אויף דערויף איז ער דאָך אַ צאַר...

קאנדעיעוו

אַזאָ, גוט. איצט ווייטער: דו זאָגסט, אַז דער צאַר וועט
אינגליכען אַוועקנעהמען די ערד ביי די פריצים און אַוועקגעבען
זי די פויערים. פאַרוואָס זשע האָט ער עס ביז אַהער נישט
געטהון?

פֿיאָדאָר

פאַרוואָס? דער סינאָד האָט נישט געלאָזט.

קאַנדעיעוו

און ווער זשע זיצט דאָרט, אין סינאָד?

פֿיאָדאָר

פערשטעהט זיך, אַז פריצים

קאַנדעיעוו

קומט דאָך אויס אַזוי: דער צאר מיט די פריצים זיצען
אין סינאָד. דער צאר הייסט זיי אַוועקגעבען די ערד צו די
פויערים און זיי פאַלגען נישט, פונטעווען זיך, הייסט עס?
ריכטיג?

פֿיאָדאָר

דערפרעהט

אַט-אַט. אַזוי איז עס טאַק!

קאַנדעיעוו

פאַרוואָס זשע אונטערדריקט נישט דער צאר די פונטאָוו-
טייקעס? פאַרוואָס שיקט ער נישט אַרויס קעגען זיי קיין סאַל-
דזשען?

פֿיאָדאָר

פאַרוואָס ער אונטערדריקט זיי נישט?... ער האָט מורא:

קאַנדעיעוו

און וועלכע זענען דאָ מעהר אין לאַנד: פויערים, צי פריצים?

פֿיאָדאָר

ס'איז גוט! פערשטעהט זיך, אַז פויערים. אונזערע בריי-

דער, דאָרפס-מענשען, זענען אודאי כמעט גאַנץ רוסלאַנד און פריצים וועט אינגאַנצען זיין אַ קליין הייפעלע.

קאַנדעיעוו

און אויב די פויערים מאַכען אַ בונט צוליב ערד אָדער צוליב צינזען, שיקט דער צאר קעגען זיי אַרויס סאָלדאַטען און הייסט זיי שיקען אויף די פויערים. פאַרוואָס זשע האָט ער נישט קיין מורא אונטערצודריקען די פויערים און פאַר די פריצים, כאַטש זיי זענען אַ קליין הייפעלע, האָט ער יאָ מוראז, נו, זאָג מיר.

פֿיאָדאָר

אין גרויס פֿערלעגענהייט

נו, זאָג דו.

קאַנדעיעוו

ניין, דו זאָג.

פֿיאָדאָר

ניין, זאָג דו.

קאַנדעיעוו

נו, ווילסט, וועל איך זאָגען. דאָס אַלץ איז נישט מער ווי אַ שווינדעל! אָט וואָס!

פֿיאָדאָר

אַ שווינדעל, זאָסטו?

קאַנדעיעוו

יאָ, אַ שווינדעל! ווען דער צאר וואָלט געוואָלט געבען די פויערים ערד, וואָלט ער קודם פֿל אַוועקגעגעבען זיין איי-גענע ערד. ווען ער וואָלט געוואָלט די טובה פון די פויערים,

וואָלט ער נישט אויסגעקליבען פֿאַר זיינע עצה-געבער בלויז פריצים און רייכע, נאָר ער וואָלט זיך בעראַטען מיט דעם פּראָ-סטען פּאָלק. אַ חוץ דעם, ווען ער וואָלט נישט געווען יד אחת מיטן סינאָד, וואָלט ער זיי שוין לאַנג געהאַט אָנגעלערנט, וואָלט ער פֿאַר זיי קיין מורא נישט געהאַט, ווי ער האָט קיין מורא נישט פֿאַר די פּויערים...

ס'הערט זיך אַ קלונג

ליזאַ

דער פּאַפּאַ איז געקומען.

פֿיאָדאָר

כ'וועל געהן עפענען. (אָב)

וויקטאָר

איהר האָט אונז געגעבען אַ לעקציע, ווי אַזוי צו רעדען מיט אַ פּויער. איך האָב שוין מיט איהם פיל מאָל גערעדט און האָב נישט געוואוסט ווי אַזוי צוצוקומען צו אַט דער פעסטונג פון אמונה אין צאַר.

קאַנדעיעוו

נישטאָ קיין גרינגערס, ווי צוצוקלאַפען אַזאַ פּערפּוילטע פעסטונג.

ליזאַ

דער פּאַטער איז געקומען. ער קאָן נאָך אַריינקומען דאָ אַהער. געהט בעסער אַריין צו מור אין צימער.

קאַנדעיעוו

ווער איז אייער פּאַטער? איך האָב זיך גאָרנישט געפרעגט, ווי איז אייער פּאַמיליע?

וויקטאָר

יערשאַוו.

קאנדעיעוו

אַ בעקאַנטע פאַמיליע. כ'האַב אַמאָל געקענט אַ יערשאָוו.

וויקטאָר

איהר האָט אפשר דעם פּאָטער געקענט. ער איז אַמאָל אויך געווען אַ רעוואָלוציאָנער. ער איז אין טורמע געזעסען.

קאנדעיעוו

אין וואָס פאַר אַ בעשולדיגונג?

וויקטאָר

פון פּראָצעס 193.

קאנדעיעוו

שפּרינגט אויף

וואָס רעדט איהר! ווי רופט מען אייער פּאָטער? נישט מיכאַילו

וויקטאָר

מיכאַיל יעגאָראָוויטש.

קאנדעיעוו

טייערע מיינע! מיינס אַבאָלטער חבר און פּריינד. מיר זע-
נען צוזאַמען אין פּאָק געגאַנגען, צוזאַמען פּראָפּאַגאַנדירט, צו-
זאַמען אין טורמע געזעסען. וואו איז ער? איך מוז איהם זעהן.
(אַ קלאַפּ אין טהיר) ער איז דאָ!

יערשאָוו קומט אַרפּן

יערשאָוו

נישט בעמערקענדיג קאנדעיעוו'ן, דערלאנגט וויקטאָר'ן אַ נמער. אַסוואָבאָוואַדעניע.

אַט האָסטו, וויקטאָר.

בעמערקט קאנדעיעוו'ן, וועלכער קוקט זיך אין איהם שטאַרק אַפּן. קוקט אויך
אויף איהם פּערזאָנלעך, מאַכט אַ טריט צו איהם.

קאנדעיעוו

דערקענסט נישט?

יערשאָוו

גאָט מיינער... נישט שוין-זשע... אנדריי?...

קאנדעיעוו

אנדריי. (שטעקט אויס צו איהם די האַנד) נו, וואָס מאַכסטו, מישאָ!

יערשאָוו

גאָטעניו! אַזוי אומגעריכט! (נעהמען זיך ארום) ווי אַזוי? פון
וואַנען?

קאנדעיעוו

פון יענער וועלט.

יערשאָוו

ווען האָט מען דיך בעפרייט?

קאנדעיעוו

מ'האָט מיך נאָך נישט בעפרייט. כ'האָב זיך אַליין בעפרייט

יערשאָוו

שטיל

ביזט אַנטלאָפּען?

קאנדעיעוו

אַנטלאָפּען. שוין דאָס זעקסטע יאָהר, ווי כ'וואַלגער זין
אַרום איבער רוסלאַנד אונלעגאל. אָט האָט מען מיך געבראַכט
צו דיין יונגוואַרג צו בעהאַלטען.

יערשאָוו

אַזוי, אַזוי! גאַר אומגעריכט!

קאַנדעיעוו

אַזוי איז עס. נו, לאַמיר זיך, פרודער, אַ ביסעל דורכ-
שמועסען מיט דיר. נאָר מיט דיר וואָלט איך געוואָלט רעדען
אונטער פיר אויגען.

ליזא

מיר ווילעזי צוועקגען.

אַב מיט וויקטאָרן

יערשאָוו

נו, דערצעהל, ליבער, ווי, וואָס? ווי האַסטו געלעבט און
געליטען? מיר האָבען זיך דאָך שוין דרייסיג יאָהר נישט געזעהן!

קאַנדעיעוו

אַס נאָר איך דיר דערצעהלען? מיין ערצעהלונג איז אַ
קורצע...

יערשאָוו

געזונט ביזטו? זעהסט נאָך אויס אַ וואוילער יונג.

קאַנדעיעוו

וואָס מיר געזונד? אויף „קאָיאָנע“ קעסט אַבגעלעבט פינפ-
אונצוואַנציג יאָהר.

יערשאָוו

ווי אַזוי איז דיר געלונגען צו אַנטלויפען?

קאַנדעיעוו

דאָס איז נישט קיין גרויסע קונץ. כּהאַב גענומען און בין
אַנטלאָפען. אַט דערצעהל דו וועגען זיך. ווי לַבסטו? וואָס
טהוסטו?

יערשאוון

איך? אויך נישט קיין גרויסע געשיכטע. ווי דו זעהסט, האָב איך זיך לעגאַליזירט. לעב אַלס פּריץ. געהאַט אַ ווייב, איז זי געשטאַרבען... צוויי קינדער. זיי ערצויגען... דוכט זיך, וואוי-לע קינדער...

קאַנדעיעוו

וואָס דערצעהלסטו מיר פּין זיי? איך פרעג זיך וועגען דיר צליין. וואָס טהוסטו?

יערשאוון

אַט, כ'אַרבייט אין די זעמסטוואָ.

קאַנדעיעוו

נו, און וואָס נאָך?

יערשאוון

וואָס נאָך? מעהר גאַרנישט... אַ בירגער, ווי אַלע בירגער. כ'פּערנעהם זיך פון צייט צו צייט מיט ליבעראַלער שתדלנות.

קאַנדעיעוו

אַזוי-וי! (פּויזע) וועניגליך... כ'האַב מעהר ערוואַרט פון דיר!...

יערשאוון

איך האָב אויך, ברודער, פון זיך מעהר ערוואַרט און האָב זיך גענאַרט... נישטאָ קיין ברירה.

קאַנדעיעוו

וואָס? נישטאָ קיין ברירה? און דאָס רעדסט דו, מיכאַיל?

יערשאוון

יא! איך!

קאנדעיעוו

א חרפה.

יערשאָוו

עך, ברודער, נישט קיין חרפה! דיר איז לייכט צו רע-
דען! דו ביזט פינפאונצוואַנציג יאָהר געווען אויסער צייט און
רוים—ביזטו געבליבען אונבעריהרט. וואָלסטו אָבער געלעבט די
לעצטע פופצעהן-צוואַנציג יאָהר דאָ אין אונזער מדבר, וואָלסטו
אַנדערש גערעדט! וואָרום דו ווייסט, וואָס פאַר אַ צייט דאָס איז
געווען? עס האָט דאָך טראָפּען נאָך טראָפּען דאָס לעבען אויס-
געזויגען. אַרום און אַרום חושך, טויטקייט, אַפּאַטיע, הפּקות.
איז עפּעס גרינג געווען דעמאָלט צו האַלטען הויך די פּאָהן.
ס'איז נאָר אויסגעקומען אַריינצוקריכען אין דער שאַל און אייני-
שרומפען זיך, בענוגענען זיך מיט קליינע מעשים און אפילו
דאָס קליינע איז אויך אָנגעקומען מיט מאַטערניש... און אויב
מיר זענען איבערגעקומען אַט דעם חושך מיט אַ פּונק אין האַרץ,
איז דאָס אויך אַ העלדישקייט. יאָ!

קאנדעיעוו

5 ערנויגט זיך

אַ גרויסען יישר כח דיר, דו העלד פון קליינע מעשים!
הער זשע! מיר האָבען דאָרט אויך נישט געלעבט אויסער צייט
און רוים. מיר האָבען אויך געפיהלט די חושך-צייט. און פיל
פון אונז זענען טאַקי אַוועק. טייל לערנען די יוקאַגירען, טייל
די יאַקוטען, אַנדערע נאָך וועמען אַנדערש. טייל צו דער ווי-
סענשאַפּט. טייל האָבען זיך אפילו דערשלאָגען צו קאַריערעס
און אָרדענס. אָבער נישט אַלע! די אַלטע גוואַרדיע איז נישט
געגאַנגען אויף קאָמפּראַמיסען! מיר האָבען געוואַרט! מיר האָבען
געגלויבט. מיר זענען יעדען טאָג, יעדע שעה געווען גרייט, מיר
האָבען זיך איינגעהערט, צי הערט מען נישט קיין רוף. און
ווען דער רוף האָט זיך דערהערט, זענען מיר געגאַנגען מיט

דער אַלטער ליבער פּאָהן, מיט'ן אַלטען גלויבען און מיר האָ-
בען אָנגעטראָפּען אַ יוגענד, וועלכע האָט זיך אָפּגערוּפּען אויף
אונזער רוף, מיר האָבען אָנגעטראָפּען אַ ניי פּויערטום, אַ נייעם
אַרבייטער... און דו, אַלטער, וואָס האָסטו געטהון, ווען די
חושך-צייט איז אַוועק? גיב אַנ'ענטפּער! !

יערשאָוו

שטעהט פּערמורעט

נישטאָ קיין ענטפּער... איצט זענען נייע צייטען, נייע
פּאָדערונגען... מ'פּערשטעהט אונז נישט און מיר פּערשטעהען
זיי נישט.

קאַנדעיע

נישט אמת! מ'פּערשטעהט אונז! (פּויע) ע-עך, אַלטיטשקער,
טהו אַ קוק אויף זיך: וויפּיל האָסטו נאָך אינגאַנצען צו לעבען?
דו וועסט דאָך שטאַרבען אויף דיין בעט, ווי אַ הונד אין זיין
בודע. אַ חרפה, אַ חרפה איז בעת מלחמה צו שטאַרבען אין
אייגענעם בעט! אויפ'ן שלאַכטפּעלד דאַרף מען שטאַרבען! דו ביזט
דאָך אַ סאָלדאַט פּון דער אַלטער רעוואָלוציאָנערער גוואַרדיע!

יערשאָוו

לעגט אויף די האַנד אויף זיין אַקסעל

הער זיך איין, פּריינד. דו האָסט אָנגעריהרט די אָנגע-
וועטהאַנטסטע סטרונע אין מיין האַרץ... פּערשעם מיך נישט...
איך... האָב נישט פּערראָטען... גאָט איז אַנ'עדות, ביי מיר איך
דער נשמה איז געבליבען אונבעריהרט, דאָס אַלטע, דאָס טייע-
רע, אויף דער נשמה האָט זיך נאָר אָפּגעלעגט אַ שיעמל, אַ
פּערפּוילטער, אַ מיאוסער, אַ קליינליכער, אַ פּהדנות'דיגער. אָבער
די נשמה איז אונבעריהרט—און איך בין נישט געשטאַרבען..
איך בין נאָך פּעהיג אָפּצוטרייסלען פּון זיך אַליץ, וואָס האָט
אָפּגעלעגט אויף מיין נשמה און... ווידער זיך שטעלען
רייהען, ווען דער שופּר וועט רופּען..

קאנדעיעוו

דער שופר האָט שוין גערופען! די אַלטע האָבען אַ גרוי-
סע אויפגאַבע פאַר זיך!

יערשאָוו

נעהמט איהם אַרום

אַנדריי! כ'פיהל, אַז אַ פערטעל יאָהרהונדערט פאַלט מיר
פון די פלייצעס אַראָב! כ'פיהל, אַז דאָס אַלטע האַרץ הויבט ווי-
דער אָן צו קלאַפען... אויב די אַלטע האָבען אויך אַנאויפגאַ-
בע פאַר זיך—וועלען מיר בעווייזען, וואָס מיר קאָנען! וואָרט,
כ'זעל אַריינרופען די קינדער.

נעהט שנעל אַרויס

קאנדעיעוו

שטעהט פֿערטראַכט, געריהרט

עס האָט זיך אָפגערופען אין איהם די אַלטע גוואַרדיען

פֿיאַדאָר קומט אַרמין

פֿיאַדאָר

נעהט פֿאַרויכטיג צו צו קאנדעיעוו'ן, גיט איהם אַ צופ ביים אַרבעל
הער נאָר!

קאנדעיעוו

וואָס?

פֿיאַדאָר

פון וועלכע שטאַמסטו?

קאנדעיעוו

פון די פויערים, ברודער, דערפאַר קען איך דעם פויער-
שען גורל.

פֿיאָדאַר

איינרוימענדיג

נָגסטו, אַז וועגען ערד איז אַלץ נאַר אַ שווינדעל?

קאַנדעיעוו

בעשטימט אַ שווינדעל. ווילסט, וועל איך דיר דערצעהלען
וועגען צאַר.

פֿיאָדאַר

נו, דערצעהל...

זעצט זיך, יערשאַח קומט מיט שנעלע טריט אַרײַן

יערשאַו

אויפערענט

אַנדריי, ס'הויז איז אַרומגערינגעלט פון זשאַנדאַרמען! וואָס
טהוט מען?

קאַנדעיעוו

שוין? ... קיין זייטיגער אַרויסגאַנג אין שכנישען הויז אַריין
איז נישטאַ? ...

יערשאַו

ביין.

קאַנדעיעוו

נאָך אַ וויילע טראַכטען צו פֿיאָדאַר'ן ענטשלאָס

הער אויס, ברודער! ווי דו זעהסט מיך, האָב איך דריי-
סיג יאָהר געדינט דעם פּויערים-פּאַלץ מיט לייב און לעבען,
דערפאַר האָט מען מיך געטריבען. געפייניגט, פערשפּאַרט אין
טורמע און אויף קאַטאַרגע. איצט זענען די זשאַנדאַרמען געקו-
מען מיך ווידעראַמאַל נעהמען. דין מיר איצט אָב, ברודער. טהו
אַ טובהו

פֿיאָדאַר

צומישט

וואָס? אדרבה!... פאַרוואָס נישט אַרויסהעלפּען, אַז דו ביזט
אַ גוטער מענש?

קאַנדעיעוו

אַרץ פון זיך שנעלער אַראָפּ דאָס פעלצעל, די וואוילי-
קעס, דאָס היטעל—גיב עס מיר—און דו לעג זיך אויפֿן אוי-
ווען. איך וועל זיך פערשטעלען פאַרן עלטערן הויז-וועכטער און
דו, אויב מ'וועט דיך פּרעגען, וועסטו זאָגען, אַז דו ביזט דער
געהילף און ענטפּער, אַז דו ווייסט פון גאַרנישט. (אַ סאַפּער קלונג)
גו, שנעליי

פֿיאָדאַר

דערלאַנגט איהם ברייטליך די האַנד

גוט! אָט היַסטו!

וואַרפט פון זיך פלינק אַראָפּ דאָס פעלצעל, די האויליקעס, דאָס היטעל און
דערלאַנגט עס קאַנדעיעוו

קאַנדעיעוו

טהוט אָן. נעהמט אַ ליכט, געהט צו דער טהיר. צו יערשאַווין

זיין אויף אַנאַרט, ברודער, האַלט זיך רוהיג! וואו זע-
נען זי קינדער, אינדערהיים?

פֿיאָדאַר

אוועקגעצאָנגען.

קאַנדעיעוו געהט אָפּ מיט'ן ליכט, נאָך איהם אַר. אַ צווייטער קלונג.
יערשאַוו זעצט זיך צום טיש און פּערטיפּט זיך אין אַ ביכעל. אַ לאַנגע פּויזע
עס קומט אַרין אַ זשאַנדאַרמען-קאַפיטאַן, צוויי זשאַנדאַרמען, נאָך זיי קאַנ-
דעיעוו מיט'ן ליכט.

זשאנד. קאפ.

דאָ וואוינט מיכאַיל יעגאַראָוויטש יערשאָוו

יערשאָוו

דאָס בין איך, וואָס פערלאַנגט איהר?

זשאנד. קאפ.

איך האָב אַ בעפעהל צו מאַכען ביי אייך אַנאַביסק. ביי
אייך אין הויז בעהאַלט זיך אויס אַ פּאָליטישער פערברעכער,
וועלכער איז אַנטלאָפּען פון קאַטאַרגע.

יערשאָוו

איהר האָט אַ טעות. ביי מיר אין הויז בעהאַלט זיך קיי-
נער נישט אויס.

זשאנד. קאפ.

ערלויבט מיר אייך אויפּמערקזאַם צו מאַכען, אַז איך האָב
קיין טעות נישט. מיט אַ שעה צוריק איז ער דאָ אַריין צוזאַ-
מען מיט אַ סטודענט, וועלכער איז צוריק אַרויסגעקומען איינער
אַליין און איז איצט אַרעסטירט...

יערשאָוו

כ'זאָג אייך נאָכאַמאָל, אַז איהר האָט אַ טעות. איבריגענס,
זוכט

זשאנד. קאפ.

מיר'ן זוכען, מיר'ן זוכען! (קוקט זיך צום איבער'ן צימער. צו קאַנ-
דעיעה'ן) דו ביזט דער וועכטער פון דאַנען?

קאַנדעיעוו

גלייכט זיך אויס. סאלוסירש

איך, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראָדיע!

זשאַנד. קאַפּ

איז דאָ ווער פריהער אַריינגעקומען?

קאַנדעיעוו

כ'קאָן נישט וויסען, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע.

זשאַנד. קאַפּ.

וואָס הייסט, קאַנסט נישט וויסען? דו האָסט דאָך גע-
עפענט די טהיר?

קאַנדעיעוו

איך, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע!

זשאַנד. קאַפּ.

נו, איז דאָ ווער אַריינגעקומען?

קאַנדעיעוו

כ'קאָן נישט וויסען, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע.

זשאַנד. קאַפּ.

דאָס הייסט אַנ'אייזעל! (איבערקלערענדיג זיך) איבריגענס! (צו
יערשאַח'ן) כ'בעט אייך בעזייטיגען זיך אין אַ צווייטען ציבער.
זשאַנדאַרם) געה מיט איהם!

יערשאַח מיט'ן זשאַנדאַרם אַ

זשאַנד. קאַפּ.

נעהט צו נאָהנט צו קאַנדעיעוו'ן

דו האָסט, ווייזט אויס, געדינט אין סאָלדאַטען?

קאַנדעיעוו

געדינט, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע! דריי קיסרים געדינט

זשאנד. קאפ.

געווען אין שלאכטען?

קאנדעיעוו

געווען, וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע! אויף די טערקען זע-
נען מיר געגאַנגען. צוויי וואונדען אין שלאכטען בעקומען.

זשאנד. קאפ.

מאַלאַדיעץ! פיין

קאנדעיעוו

מיט אַלע כחותו וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע

זשאנד. קאפ.

הער זשע, סאַלדאַט. עס זענען איצט אויפגעקומען, הערסטו,
אַזעלכע מענשען, וועלכע מאַכען אַן צרות, פערשטעהסטו וועלכע
זענען אונטערגעקויפט פון אונזער שונאים, די פאַליאַקען, יודען
און אַנדערע און זיי געהען געגען אונזער קיסר. פערשטעהסטו?

קאנדעיעוו

כ'פערשטעה, וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע! אַזעלכע אינער-
ליכע שונאים.

זשאנד. קאפ.

ריכטיג! און פאַר כאַפען זיי איז בעשטימט אַ גרויסער
לוינ און אַ דאַנק פון נאַטשאַלסטוואַ.

קאנדעיעוו

מיט אַלע כחותו וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע

זשאנד. קאפ.

אַלץ, איצט זאָג מיר: איז דאָ היינט אין אַווענד אַריינ-

געקומען איינער אַנאַליטישקער דער אַלטער איז דאָס טאַקי
אַנאַליערליכער שונא...

קאַנדעיעוו

כ'קאָן נישט וויסען, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע! אַזוי ווי
כ'בין אַ גאַנצען אָווענד געזעסען ביים שכנישען וועכטער און
געשפּילט אין קאַרטען, ווייס איך נישט, צי עס איז דאָ ווער
געקומען, צי נישט... נאָר איהר, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע,
מעגט זיין רוהיג. אויב דער אינערליכער שונא איז דאָ אַריין,
וועלען מיר איהם פון אונטער דער ערד אַרויסציהען, אויסגע-
פינען איהם! (פּאַלט אַרמין אין אַזערד) און אַז מיר'ן איהם אפילו דאָ
נישט געפינען—וועלען מיר איהם אויך אין שכנישען הויז זו-
כען. יאָ, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע, ער איז זיך דאָס כ'טרע,
דער אינערליכער שונא! ער האָט געקאַנט צום שכן פּערקריכען!
אַזוי ווי כ'בין מיר ביים וועכטער געזעסען, האָב איך געזעהן,
ווי איבער'ן קאַלידאָר שאַרען זיך מיר עפעס צוויי, איינער אַ
דאַרינקער און דער צווייטער אין אַ פאַשליק... הע-הע, נישט גע-
זאָרגט! זיי וועלען זיך נישט בעהאַלטען! פון אונטער דער ערד
וועלען מיר אַרויסשלעפען!

זשאַנד. קאפּ.

דו האָסט אַליין געזעהן, ווי דאָ, צום שכן זענען צריין
צוויי?

קאַנדעיעוו

געזעהן, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע! אַט, ווי כ'זעה אייך.
זאָרגט אייך נאָר נישט...

זשאַנד. קאפּ.

אין וועלכען הויז איז עס?

קאַנדעיעוו

נמער דריי, וואָסע וויסאַקאַבלאַגאַראַדיע

זשאנד. קאפ.

בעקלערענדיג זיך. צום זשאנדארם

איוואַנאָוו! געה מיט איהם אין תּוּזוּ נומער דריי און בלייב
דאָרט, ביז מיר וועלען אַהינקומען. זאָלסט קיינעם נישט אַרויס-
לאָזען! (צו קאַנדעיעוו'ן) און דו געה מיט איהם, ווייז אָן וואו זיי
זענען געגאַנגען און קעהר זיך אום מיט'ן וועכטער פון נומער
דריי. הערסט? כ'פּערלאָז זיך אויף דיר!

קאַנדעיעוו

סאלוטירט

מיט אַלע קרעפטען. וואָשע וויסאַקאַבלאַגאַראָדיעו
נעהט אָב צוזאמען מיט'ן זשאנדארם.

(פּאַרהאַט)